NEUVOSTOLIITTO

N:o 32

1959

NUMEROSSA:

- **100 000 NÄYTTELYESINETTÄ**
- ANGARA KAHLEISSA
- **AMERIKKALAINEN LIETTUASSA**
- VEISTÄJÄ JA VEISTOKSET

Neuvostoliiton talousnäyttely. Koneenosia valmistava automaattilinja.

Valok. A. Malkin.

KANSIKUVA: Radio- ja elektronitekniikan paviljonki Neuvostoliiton talousnäyttelyssä. **Valok. J. Korolev.**

NEUVOSTOLIITTO

KERRAN KUUSSA ILMESTYVÄ KUVALEHTI

N:o 32

VENÄJÄN, SUOMEN, KIINAN, KOREAN, HINDIN, URDUN, ARABIAN, VIETNAMIN, UNKARIN, SERBOKROAATIN, ROMANIAN, ENGLANNIN, RANSKAN, SAKSAN, ESPANJAN JA JAPANIN KIELELLÄ

1959

MURTUMATON YSTÄVYYS

Neuvostoliiton puolue- ja hallitusvaltuuskunnan Puolan-vierailusta muodostui Puolan ja Neuvostoliiton murtumattoman ikiystävyyden liikuttava osoitus. Kuvassa valtuuskunnan johtaja N. Hrushtshev puhumassa Katowicen asukkaille. CAF.

YSTÄVYYS IKIAJOIKSI

Kevyt on tie kelpo naapuriin. Sosialististen maiden johtajien vuorovierailuista on kansainvälisissä suhteissa tullut perinnäistapa. Uudeksi varsin tärkeäksi tapahtumaksi tällaisten suhteiden historiassa muodostui jokin aika sitten Neuvostoliiton pääministerin N. Hrushtshevin johtaman puolue- ja hallitusvaltuuskunnan vierailu Puolan kansantasavaltaan.

Neuvostoliitolla ja Puolalla on muutakin yhteistä kuin yhteinen raja, ja ne ovat toisilleen enemmän kuin pelkkiä naapureita ja ystäviä. Niitä yhdistää ja kannustaa sama jalo päämäärä — kommunismin rakentaminen. Tämän päämäärän nimessä Puolan ja Venäjän työläiset ovat taistelleet barrikaadeilla. Sen nimessä ne ovat rinta rinnan taistelleet fasismia vastaan, pannen ikuisiksi ajoiksi alulle sosialistisen yhteistyön.

Neuvostovaltuuskunnan vierailu sattui yhteen Puolan suuren kansallisjuhlan — Puolan kansallisen uudestisyntymisen ja kansanvallan perustamisen 15-vuotispäivän kanssa. Länsimaiset profeetat ennustivat, ettei Puola kykene nousemaan jaloilleen eikä toipumaan sodan aiheuttamista haavoista ennen kuin vuosikymmenien kuluttua. Mutta nyt, viidentoista vuoden kuluttua nämä harkitsemattomat profeetat ovat pakotetut tunnustamaan Puolan suuret saavutukset. Ne perustuvat siihen uuteen yhteiskuntajärjestykseen, jonka puolalaiset ovat katsoneet parhaaksi, ja veljeskansojen ystävänapuun. Neuvostoliittolaisen valtuuskunnan Puolan-vierailu oli omiaan osoittamaan sosialististen maiden suuren ystävyysliiton murtumattomuutta.

Havainnoitsijan huomioita

TYÖ, EDISTYS, RAUHA

HYVA ALKU Neuvostomaan elämäntunnuksena on lyhyt, mutta laajaulotteinen sana: seitsenvuotissuunnitelma. Kuluvan vuoden alkupuolen työn tulokset osoittavat, että **taloudelliset tavoitteet ovat tulleet täytettyä 105 prosentilla ja teollisuuden kokonaistuotanto on viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verraten kasvanut 12 prosentilla.** Epäilyyn taipuvaiset länsimaiset edustajat ennustivat, ettei Neuvostoliitto kykene lainkaan toteuttamaan seitsenvuotissuunnitelmaansa. Elämä on kuitenkin osoittanut että se saattaa täyttää tämän suunnitelmansa vieläpä ennen määräaikaakin. Koko neuvostokansa pyrkii siihen.

Seitsenvuotissuunnitelma on kaikinpuolisen teknillisen edistyksen suunnitelma. Nykyisenä ajankohtana, atomi- ja elektroniikan aikakautena, tekokuiden ja kemian ihmesaavutusten aikana kansantalouden kehityksessä kyetään saamaan aikaan suuria tuloksia vain tieteen ja tekniikan uusimpien saavutusten laajan soveltamisen ansiosta. **Siitä, miten tämä on koko maan mitassa toteutettavissa ja miten tuotannon kokonaiskoneistaminen ja automatisoiminen pystytään lyhyessä ajassa suorittamaan puhuttiin paljon jokin aika sitten pidetyssä Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean kokouksessa.**

On sanottava, että tuotannon koneistaminen ja automatisoiminen on paitsi taloudellinen myös yhteiskunnallinen ongelma. Jokainen uusi liukulinja synnyttää kapitalismin vallitessa ''liikoja ihmisiä''. Sosialistisessa yhteiskunnassa, jossa tuotannon tarkoituksena ei ole ylivoitto, vaan kansan etu, teknillinen edistys on omiaan kohottamaan työn tuottavuutta, helpottamaan työtä ja parantamaan elinehtoja, tehden mahdolliseksi työpäivän lyhentämisen ja maailman lyhimmän työviikon voimaansaattamisen.

TEKNIIKKA JA IHMISET Neuvostoliitossa on vakiintunut sen yhteiskuntajärjestykselle ominainen tapa, jonka mukaan puolue ja hallitus jotain tärkeätä toimenpidettä suunnitellessaan neuvottelevat aina kansan kanssa. Näin kävi tässäkin tapauksessa. **Puolueen keskuskomitean kokous muuttui koko kansan neuvonpidoksi. Keskuskomitean kokouksen ratkaistavaksi suunnitellut kysymykset pohdittiin alustavasti sanomalehdistön palstoilla sekä tehtaiden ja tieteellisten laitosten kokouksissa. Itse keskuskomitean kokoukseen osallistui keskuskomitean jäsenten ohella tiedetyöntekijöitä, insinöörejä ja työläisiä, jotka ovat vieneet eteenpäin tuotannon koneistamista ja parantamista,** kommunisteja ja puolueettomia. Loppuvuodesta kutsutaan jälleen koolle keskuskomitean kokous, jonka tehtävänä on tarkastella, miten maatalouden kohottamissuunnitelmaa toteutetaan ja kolhoosilaisten aineellista asemaa parannetaan. Tähänkin kokoukseen valmistuu nyt koko neuvostokansa.

Kansa, joka tekee työtä itseään varten, on täynnä luomisintoa. Viimeksi kuluneen puolenvuoden aikana kansantaloudessa on alettu soveltaa noin miljoonaa uutta keksintöä ja rationalisointiehdotusta. Valtaenemmistö niistä on lähtöisin tavallisilta insinööreiltä, teknikoilta ja työläisiltä. Niiden toteuttamisesta tänä vuonna koituva taloudellinen hyöty on suorastaan valtava, — yksitoista miljardia ruplaa!

Hahmoteltuaan tärkeät käytännölliset toimenpiteet keskuskomitean kokous saattoi julkisuuteen koko kansalle osoitetun vetoomuksen kehoittaen sitä uhraamaan kaiken voimansa ja tarmonsa kommunistisen rakennustyön suurten tehtävien toteuttamiselle. Jokainen uusi päivä tuo nyt tullessaan tietoja, joiden mukaan tuotantolaitokset, kaivokset ja rautatiet laativat konkreettisia suunnitelmia tieteen ja tekniikan uusimpien saavutusten omaksumiseksi. **Monet työkollektiivit ovat lupautuneet toteuttaa seitsenvuotissuunnitelmansa kuudessa vuodessa ja jopa lyhyemmässäkin ajassa.**

Tällaisessa ilmapiirissä neuvostokansalaiset elävät ja tekevät työtä. Sangen hyvin sitä kuvaa Vyshni Volotshekin puuvillatehtaan työryhmän vastaavan Valentina Gaganovan jalo edesottamus. Hänen työryhmänsä oli tehtaalla erään parhaimman työryhmän maineessa. Vieressä työskenteli nuorista ja tottumattomista työntekijöistä muodostettu työryhmä, joka ei kunnolla suoriutunut tehtävistään. Valentina Gaganova päätti siirtyä huonompaan työryhmään tietäen, että hänen ansionsa saattaa alussa laskea. Mutta hän asetti yhteiskunnan edut yksityisetujensa yläpuolelle. Pian tulokset alkoivatkin jo tuntua, jälkeen jääneen työryhmän noustessa parhaimpien tasolle.

Sanomalehdet kertoivat Valentina Gaganovan alotteesta, siitä puhuttiin myös keskuskomitean kokouksessa. Kohta hän sitten jo sai satoja seuraajia. **Kas sellainen on kommunistisen työn vaikutus ja neuvostoihmisten moraali sekä se tarmo, jonka hedelmällisenä maaperänä on huolenpito kansan eduista.** Mitään tällaista ei tietenkään voi olla ''yksityisyritteliäisyyteen'' perustuvassa yhteiskunnassa mainostakootpa länsimaisen elämäntyylin puolustajat sitä kuinka tahansa.

KOKO EUROOPAN ASUIMISTON EDUKSI Itämeren ympäristössä asuu noin 23 prosenttia koko Euroopan väestöstä. Siksi on selvää, että Neuvostoliiton tukemalla aatteella Itämeren vyöhykkeen muuttamisesta atomi- ja rakettiasevapaaksi rauhanvyöhykkeeksi sekä vapaaksi muiden maiden sotatukiasemista on erittäin suuri merkitys. Ehdotuksen hyväksyminen vähentäisi huomattavasti aseellisen selkkauksen puhkeamisvaaraa Euroopan mantereella. Tunnettua kuitenkin on, että Bonnin sotaintoilijat tahtoisivat muuttaa Itämeren ympäristön ''NATOn laajaksi starttiasemaksi'' ja puhuvatkin kainostelematta siitä koko maailman kuullen. Tämä tuskin miellyttänee Pohjoismaiden asukkaita, jotka alkavat entistä paremmin käsittää, että tällaiselta ''starttiasemalta'' ammuttu ydinpommi saattaa helposti muuttua bumerangiksi. Tästä puhuttiin rohkeasti mm. ''Itämeren rauhanviikon'' aikana, jota Rostockissa vietettiin ja jonka viettoon osallistuivat Ruotsin, Tanskan, Norjan, Suomen, Saksan demokraattisen tasavallan, Länsi-Saksan, Puolan ja Neuvostoliiton arvovaltaiset valtuuskunnat.

Pohjoismaista on kuitenkin löytynyt ihmisiä, jotka vastoin maittensa kansallisetuja yrittävät uskotella, että Neuvostoliitto ajaessaan Itämeren ympäristön muuttamista rauhanvyöhykkeeksi tavoittelee muka jotain sellaisia tarkoituksia, joilla ei ole mitään tekemistä mainittujen maiden turvallisuuden kanssa. Sellaiset väitteet naurattavat jopa kissaakin, kuten englantilaiset tapaavat sanoa. ''Kysymys ei nähtävästi ole ymmärtämättömyydestä'', sanoi N. Hrushtshev, ''vaan niiden yhteiskuntapiirien mielistelemisestä, joiden edut vaativat kansainvälisen tilanteen kärjistämistä''.

N. Hrushtshevin Pohjoismaiden vierailua suunniteltaessa nämä vieraan pillin mukaan tanssivat herrat ovat tehostaneet Neuvostoliitolle vihamielistä toimintaansa ja saaneet aikaan tilanteen, jonka vallitessa valtiovierailu tuskin lienee ajankohtainen. Siksi neuvostohallitus katsoi parhaaksi siirtää mainitun valtiovierailun parempaan aikaan.

Tosiasiat osoittavat, että Pohjoismaiden tavalliset kansalaiset, jotka ovat neuvostokansan tapaan kiinnostuneet rauhan lujittamisesta, ovat ymmärtäneet oikein sen askeleen, jonka neuvostohallitus on ollut pakoitettu ottamaan.

Neuvostoliitosta puheen ollen on sanottava, että se pyrkii vilpittömästi rauhan säilyttämiseen Itämerellä ja sen rannikoilla ja tulee vastedeskin tekemään kaikkensa kansainvälisten suhteiden parantamiseksi.

TEKNILLISEN EDISTYKSEN TIELLÄ. Kuvissa (vasemmalta): 1. Leninugolj-trustin 1. kaivoksen automaattiohjaamo (Luganskin alueella). Kaivoksen kaikki tuotantoprosessit on automatisoitu. 2. Kievin lähistössä sijaitsevan Darnitsan silkkikutomon naistyöläisiä tutkimassa kommunistisen puolueen keskuskomitean kokouksen aineistoa teknillisen edistyksen kehittämisestä. 3. Tsheljabinskin traktoritehtaan automaattilinja, joka palvelee tukirullien valmistamista.

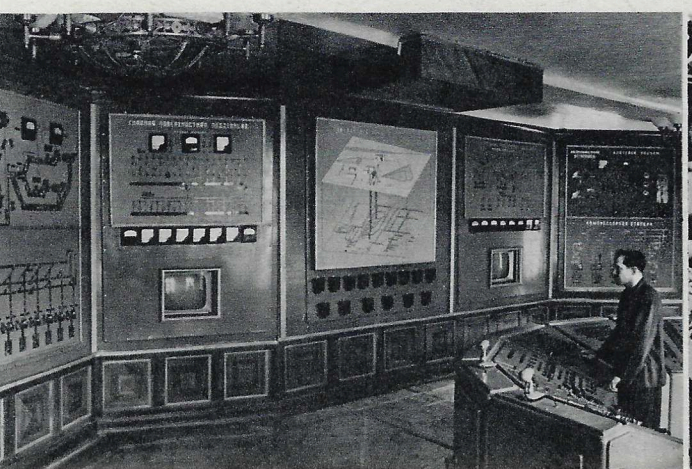

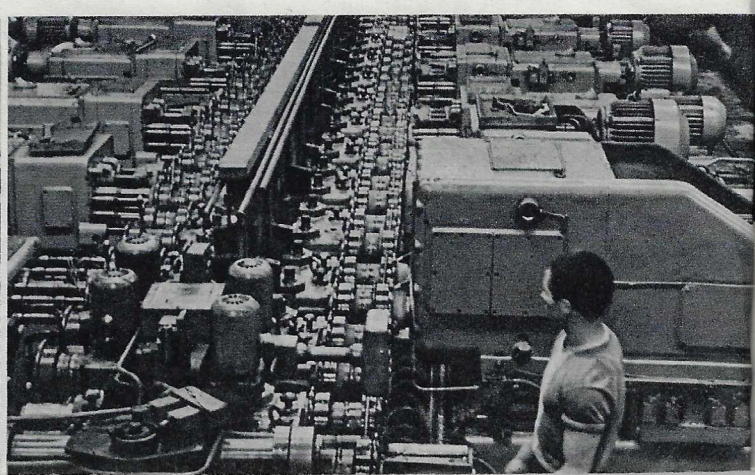

YSTÄVYYSVIERAILU

Neuvostoliitossa vieraili kaksi viikkoa Etiopian keisari Hailé Selassié I seurueineen. Vieraat kävivät maan monilla seuduilla, kiinnittäen suurta huomiota Neuvostoliiton teollisuuteen ja maatalouteen. He saivat kaikkialla osakseen lämpimän vastaanoton ja kokivat myötätuntoa Etiopian kansaa kohtaan. Hailé Selassié I:n ja Neuvostoliiton pääministeri N. Hrushtshevin kesken käydyissä neuvotteluissa osapuolet korostivat yhteisen turvallisuuden, toistensa sisäisiin asioihin puuttumattomuuden ja rauhanomaisen rinnakkaiselon periaatteita. Kuvissa: 1. Etiopian keisari ojentamassa Neuvostoliiton Korkeimman neuvoston puhemiehistön puheenjohtajalle K. J. Voroshiloville kultaketjussa kannettavaa Saban keisarinnan kunniamerkkiä. 2. Korkea vieras N. Hrushtshevin vastaanotolla.

MANOLIS GLEZOS VAPAAKSI!

Jo kahdeksantoista vuotta koko maailma on ylpeydellä ja kunnioituksella maininnut uljaan kreikkalaisen patriootin ja huomattavan yhteiskunnallisen toimihenkilön, demokraatti Manolis Glezosin nimeä. Hitleriläismiehityksen päivinä hän repäisi Ateenan Akropolisin harjalta fasistilipun, nostaen sen tilalle kotimaansa lipun. Nyt sitten Kreikan kansallissankari Glezos on joutunut sotaoikeuteen, jossa häntä typerästi, perättömästi ja loukkaavasti syytetään vakoilusta. Vastoin koko maailman edistysmielisten ihmisten vaatimusta hänet on tuomittu moniksi vuosiksi vankeusrangaistukseen. Neuvostokansalaiset ovat yhdessä muiden maiden kansojen kanssa esittäneet päättävän vastalauseensa Kreikan taantumuksen langettaman rikollisen tuomion johdosta. "Manolis Glezos vapaaksi!" — sellainen on kaikkien rehellisten ihmisten tahto.

KANSANVALTAINEN PUOLA VIISITOISTAVUOTIAS

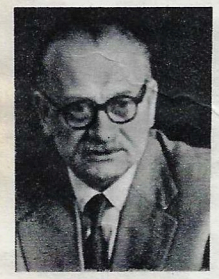

Puolan kansantasavallan Neuvostoliiton-suurlähettilään **Tadeusz GEDEN** haastattelu.

Kysymys: Minkälaisiin tuloksiin Puolan kansanvalta on 15 vuoden aikana päässyt?

Vastaus: Ehkä saanen aloittaa henkilökohtaisista muistoistani. Joitakin vuosia sitten eräs nuori työläinen pyysi selittämään hänelle, mitä merkitsee sanonta "työvoimaa yli tarpeen". Se oli sangen mielenkiintoinen kysymys. Nuorukaisen, joka on kasvanut kansanvallan aikana ja saanut nauttia kaikkia sen etuja (oikeutta työhön, sivistykseen ja lepoon), on vaikea ymmärtää sitä paheen ja yhteiskunnallisen vääryyden mittaa, mikä vanhassa porvarillisessa Puolassa johti tilanteeseen, jonka vallitessa oli tuhansia työläisiä yli tarpeen.

Puolan kansa on ryhtynyt toteuttamaan maansa sosialistisen teollistamisen suurta suunnitelmaa. Kansallistulomme on asukasta kohden laskettuna kasvanut 3,2-kertaiseksi sodanedellisestä. Teollisuustuotanto on noussut 6-kertaiseksi. Puolan vuotuinen terästuotanto on nykyisin 5,6 miljoonaa tonnia ja hiilentuotanto 95 miljoonaa tonnia. Koneteollisuus on kasvanut sodanedelliseen tasoon verraten 12-kertaiseksi. Nopeasti kehittyy kemiallinen tuotanto, joka on laajuutensa puolesta toisella tilalla hiiliteollisuuden jälkeen.

Eräs Puolan perussaavutuksista on se, että tavallinen ihminen on suoristanut selkänsä, tullut tuntemaan itsensä maansa isännäksi ja päässyt osalliseksi kulttuurin antimista.

Kysymys: Mitä tahtoisitte sanoa Puolan ja Neuvostoliiton suhteista?

Vastaus: Maittemme välinen liitto on varmistettu hitleriläisiä valloittajia vastaan käydyssä taistelussa vuodatetulla verellä. Kansojemme ystävyys on viime vuosina lujittunut entisestään. Leniniläisiin tasa-arvoisuuden, keskinäisavun ja proletaarisen solidaarisuuden periaatteisiin perustuville Neuvostoliiton ja Puolan suhteille on ominaista poikkeuksellisen suuri sydämellisyys. Puola ja Neuvostoliitto taistelevat sosialististen maiden suuressa veljesperheessä rauhan säilyttämiseksi, kansainvälisen jännittyneisyyden lieventämiseksi, rauhanomaisen rinnakkaiselon aikaansaamiseksi ja "kylmän sodan" lopettamiseksi.

Neuvostoliitossa matkustellessani olen tullut vakuuttuneeksi, miten lämpimästi neuvostokansalaiset suhtautuvat Puolaan ja puolalaisiin. Aivan samoin puolalaiset suhtautuvat neuvostokansalaisiin. N. Hrushtshevin johtama neuvostovaltuuskunta sai Puolassa osakseen sydämellisen vastaanoton.

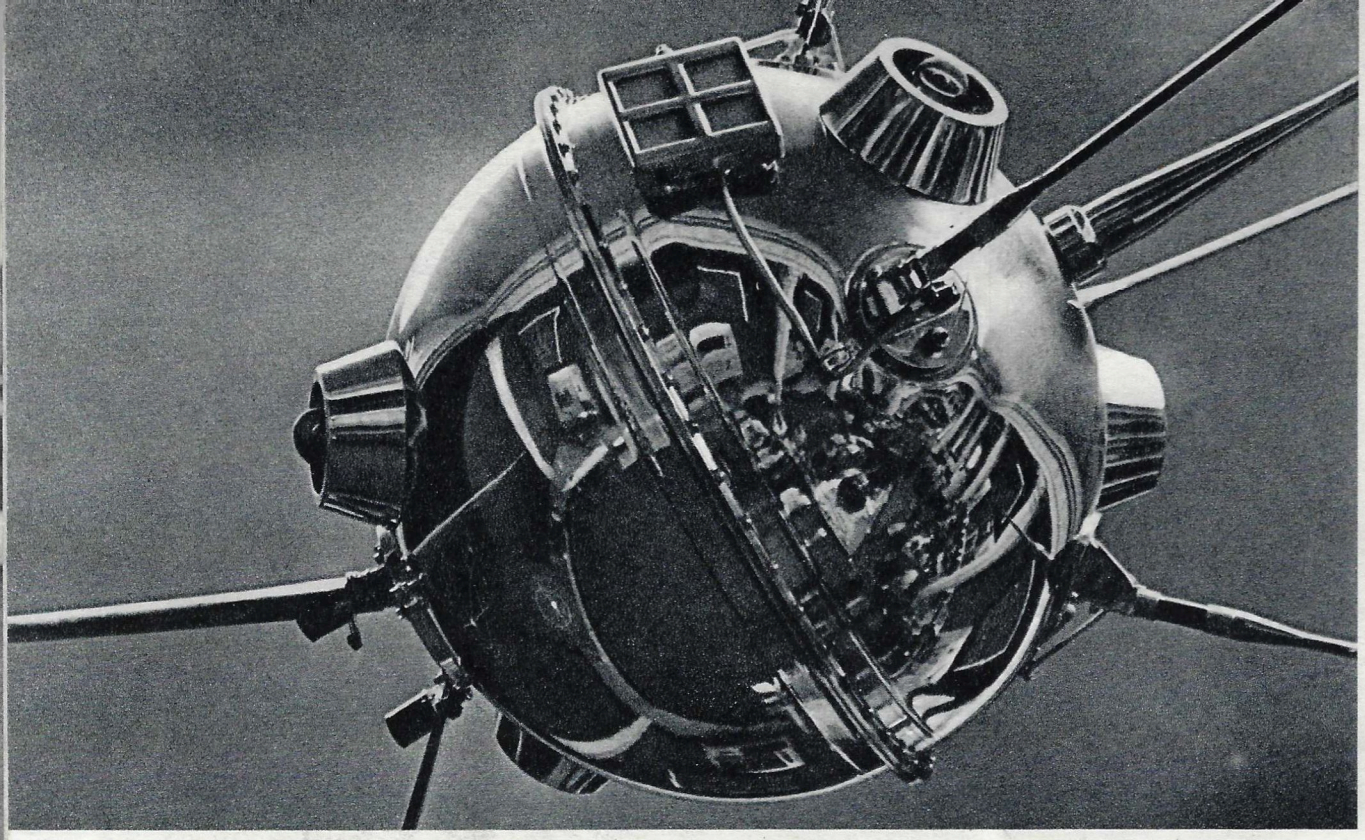

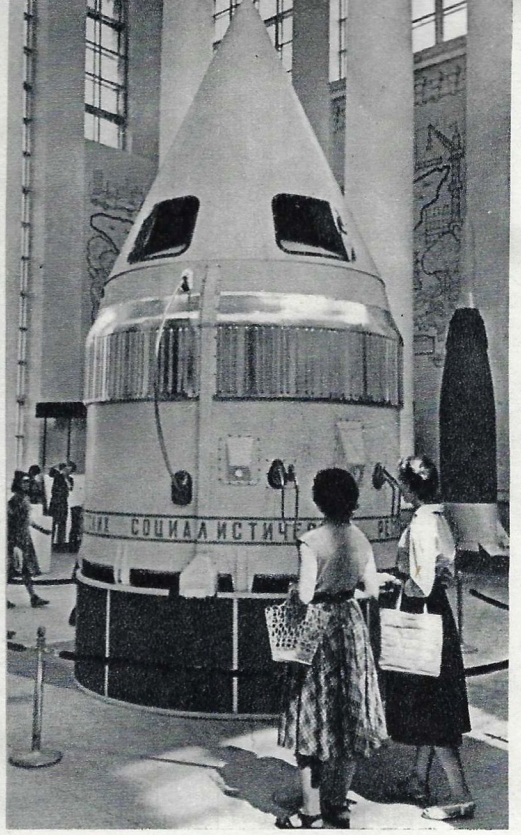

Tammikuun 2 päivänä avaruuteen Auringon kiertolaiseksi ammutun kosmisen raketin kojeistokammio. Oikealla mainitun raketin viimeisen vaiheen maketti, joka on nähtävänä Neuvostoliiton talousnäyttelyssä.

MAAILMANKAIKKEUDEN TUTKIMINEN JATKUU

Neuvostoliiton lääketieteellisen akatemian varsinainen jäsen **V. PARIN** kertoo.

Lehtimiehet kirjoittavat usein "rynnistyksestä maailmankaikkeuteen", vaikka kysymys ei suinkaan ole mistään rynnistyksestä, vaan maailmankaikkeuden arvoitusten suunnitelmallisesta selvittelemisestä.

Tekoplaneetan kiertäessä nyt aurinkoa ja kolmannen kosmisen laboratorion — sputnikin — tehdessä jo seitsemättätuhatta kierrostaan Maan ympäri, geofyyttiset raketit "pistäytyvät" säännöllisesti yläilmoissa. Heinäkuun 2 ja 10 päivinä avaruuteen ammutut raketit nostivat yläilmoihin kolmatta tonnia hyödyllistä lastia — monenlaisia tieteellisiä kojeita ilmakehän yläkerrosten tutkimiseksi, Maan infrapunaisen radiaation mittaamiseksi, suurten pilvimassojen valokuvaamiseksi ja monien muiden ilmiöiden tutkimiseksi. Rakettien kuljetuskammioissa on kaiken lisäksi ollut nelijalkaisia avaruusmatkailijoita — koe-eläimiä. Ensimmäisessä oli kaniini ja kaksi koiraa, Otvazhnaja ja Snezhinka, ja toisessa jo edellämainittu Otvazhnaja sekä toinen koira, Zhemtshuzhnaja.

On selvää, miten suuri merkitys on koe-eläinten kosmisilla lennoilla. Ennen kuin ihminen voi lähteä tällaiselle avaruusmatkalle, on ratkaistava monta pulmallista teknillistä kysymystä ja suojeltava tuleva avaruusmatkailija kaikilta mahdollisilta vaaroilta ja yllätyksiltä.

Heinäkuun 2 päivänä suoritetussa kokeessa on selvinnyt, miten avaruusmatka vaikuttaa eläimen lihasliikkeiden koordinaatioon ja lihastoiminnan tilaan. Tämän alan tutkiminen on tavattoman tärkeätä. On tiedettävä, mitä avaruuslaivan ohjaaja tulee tuntemaan painottomuuden tilassa, kuinka kauaksi hän menettää suunnistamiskykynsä avaruudessa ja kykeneekö hän hallitsemaan liikkeitään?

Otvazhnaja koira on käynyt yläilmoissa pahemmitta seurauksitta neljä kertaa ja Zhemtshuzhnaja, joka avaruusmatkan ajaksi jätti maahan kolme kuukauden vanhaa pentuaan, palasi hyvässä kunnossa takaisin ja jatkoi pentujensa imettämistä.

Koelennoista saatu aineisto on epäilemättä lähentänyt sitä päivää, jolloin avaruuteen singottu raketti vie sinne myös ihmisen.

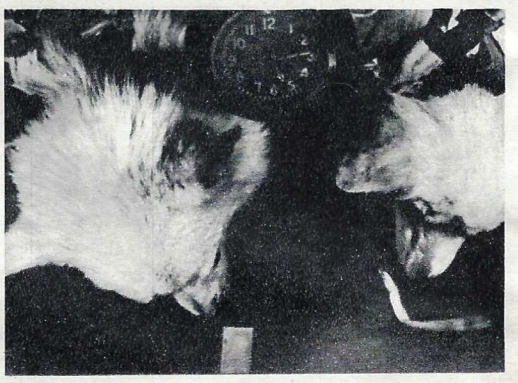

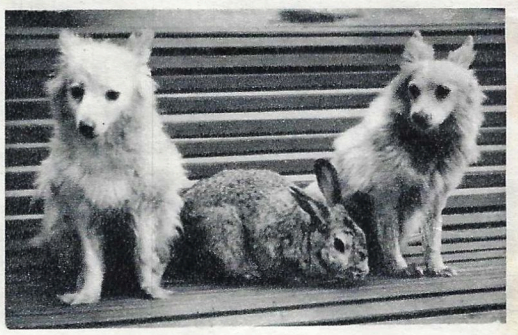

Ensimmäinen näistä kahdesta kuvasta on otettu automaattisella filmikameralla raketin lennossa ollessa. Kuljetuskammiossa nähdään koirat Zhemtshuzhnaja ja Otvazhnaja. Toisessa kuvassa heinäkuun 2 päivänä yläilmoihin ammutun raketin "miehistö".

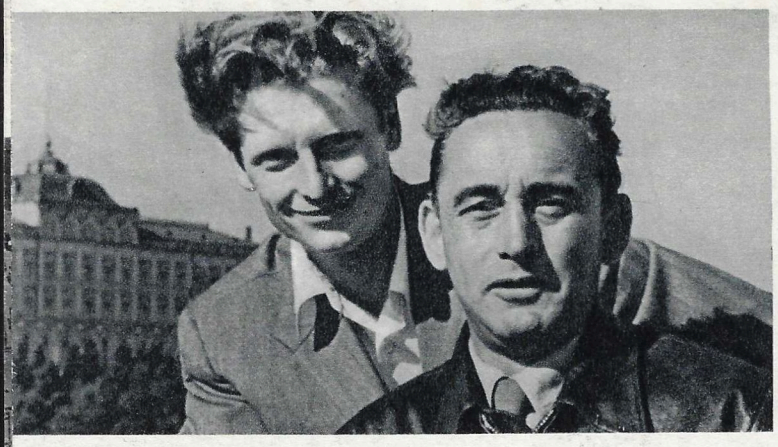

ENNÄTYSLENTOJA STRATOSFÄÄRIIN

Neuvostolentäjät ovat maansa ilmailuvoimien juhlapäivän aattona parantaneet maailman ilmailuennätyksiä. Jokin aika sitten majuri V. S. Iljushin nousi yksimiehisellä yhdellä turbiinisuihkumoottorilla varustetulla T-431 sarjakoneella 28 760 metrin korkeuteen lyöden siten melkein kilometrillä amerikkalaisen lentäjän Johnsonin vuoden 1958 ennätyksen. Iljushinin työtoveri everstiluutnantti V. P. Smirnov on myös saavuttanut erinomaisen ennätyksen. RV-koneella hän nousi kahden tonnin lasti mukanaan 20 200 metrin korkeuteen. FAIn taulukkoon ei tähän mennessä vielä moista ennätystä ole merkitty.

Elokuun 1 pnä lentokoneen TU-104B miehistö lensi 15 tonnin lasti mukanaan tuhannen kilometrin matkan Moskova—Orsha—Moskova 59 minuutissa, keskinopeuden ollessa 1015,866 km. tunnissa.

Kuvassa lentäjät V. S. Iljushin (vasemmalla) ja V. P. Smirnov.

Tänään ja huomenna

71 PAVILJONKIA, 100 000 NÄYTTELYESINETTÄ

NEUVOSTOLIITON TALOUSNÄYTTELYSSÄ

Valok. N. HORUNZHI, V. RUIKOVITSH, A. MALKIN, J. KOROLEV, S. KROPIVNITSKI JA L. BERGOLTSEV.

Kirj. Jevgeni KRIGER.

Moskovassa avattiin viime kuussa Neuvostoliiton talousnäyttely.

Kun samassa paikassa edellisvuosina järjestetyt maatalous- ja teollisuusnäyttelyt keväisin avattiin, lehtimiehet nimittivät niitä ''ihmeiden kaupungiksi'', ''satukyläksi'' ja ''yllätyksien maaksi''. Moskovan laidalle kasvanut näyttelykaupunginosa on tosiaan harvinainen paikka. Neuvostoihmiset eivät kuitenkaan käy siellä ihmeiden vuoksi. He ovat suuria realisteja, jotka osaavat paitsi haaveilla myös toteuttaa haaveensa.

''Lifen'' eräässä numerossa huomasin äsken tyhjän mainossivun. Ainoa mitä siinä näkyi oli pienillä kirjaimilla painettu: ''Chryslerin autot eivät kaipaa mainosta.'' Tuossa lausekkeessa on vanhaa anglosaksilaista huumoria, mutta se vaikuttaa jotenkin varovaiselta. Sillä on selvä levottomuuden leima: entä jos amerikkalainen veronmaksaja, jonka rahapussia rasittaa raskas atomipommitaakka, ei ostakaan uutta automallia? . .

Meillä ei ole sellaisia huolia. Terve, varttuva ja nopeasti kehittyvä maa tarvitsee kaikkea ja mahdollisimman paljon. Lihaa ja autoja, voita ja rautaa, viinirypäleitä ja taloustavaroita, leikkikaluja ja lentokoneita. Talousnäyttelykään ei aja takaa mitään mainostarkoituksia. Valtaosa näytteille asetetuista tuotteista on jo käytännössä tuotantolaitoksissa, kollektiivitalouksissa, maan alla ja yllä. Tosin siellä on sellaisiakin kojeita, koneita ja kemiallisia aineita, joita ei tapaa vielä käytännössä. Ne ovat lähitulevaisuuden tuotteita. Sekin on neuvostomaan luonteenomaisia piirteitä, että se ottaa taloussuunnitelmiinsa niin nykyhetken tarpeet kuin rohkeat tulevaisuudentavoitteetkin. Onhan sillä siihen syytäkin: muistettakoon vain, että Neuvostoliiton teollisuustuotanto on 36-kertaistunut vuoteen 1913 verraten. Kansantulo on asukasta kohden laskettuna samana aikana 15-kertaistunut.

Tällä pohjalla on hyvä haaveilla.

Palatkaamme kuitenkin talousnäyttelyyn. Sitä varten on rakennettu neljättäsataa rakennusta, mm. 71 isoa paviljonkia. Näytteillepanijoiden

(Jatkuu siv. 6)

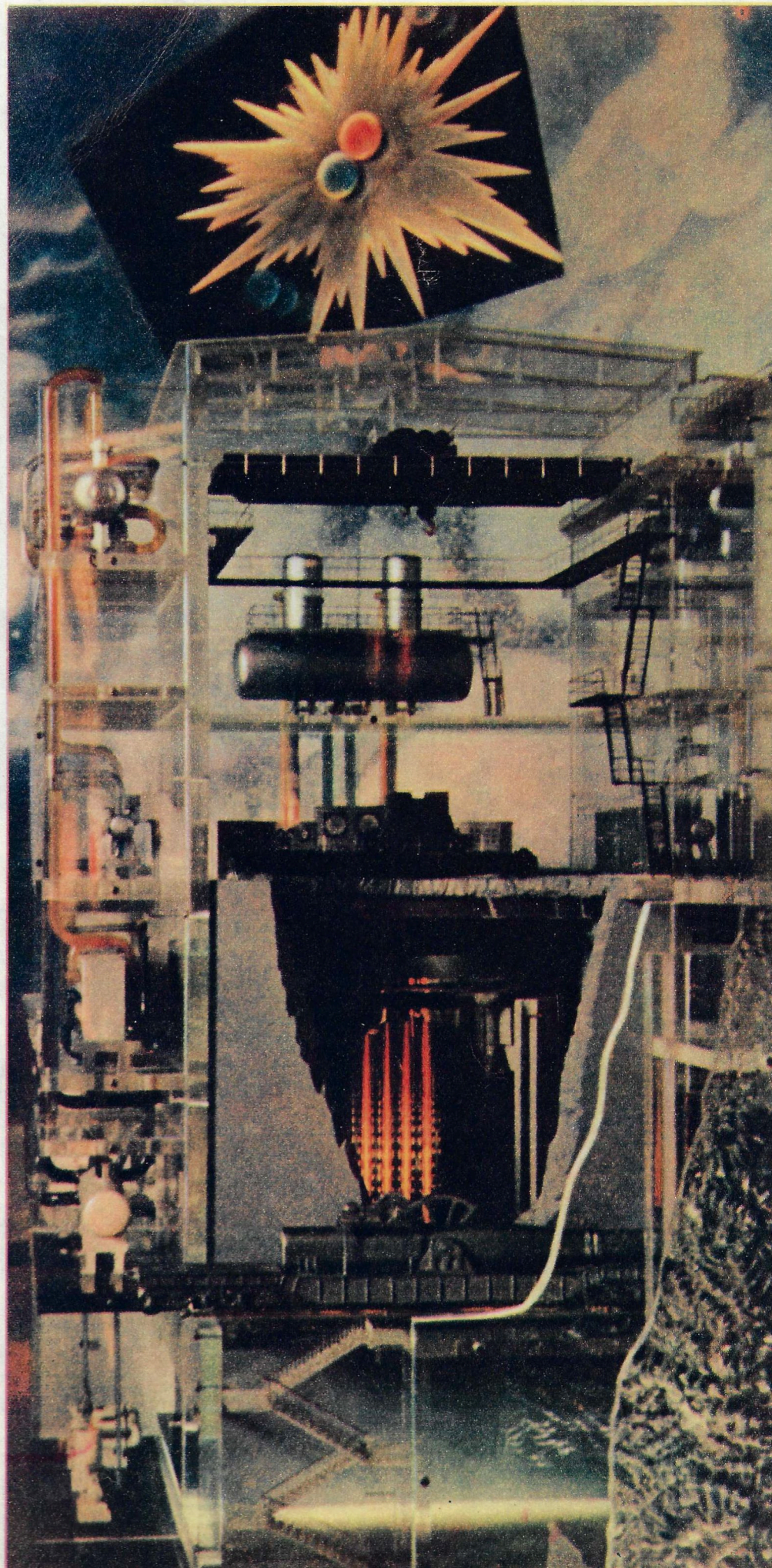

Uralille rakennetaan 400 000 kW atomivoimalaitosta. Eräästä sen osastosta tehty pienoismalli. →

Neuvostoliiton talousnäyttelyn avajaisyleisöä.

joukossa on 1 300 teollisuuslaitosta ja 350 tieteellistä tutkimuslaitosta. Liikennelinjoja on näyttelyalueella 35 kilometriä; siellä on omat johdin-auto- ja muut linjansa. Paviljongista toiseen kulkiessa saa nähdä monenmoista: venäläisestä kolmivaljakosta (karjanhoidon esittelykentällä) TU-104A:han (konepaviljongin edustalla).

Näyttelyn maatalousosastossa yleisö saa tutustua traktoriin, joka tekee työnsä ilman ihmisen apua. Tällainen työkalu sinänsä tuskin ihmetyttää nykyaikana ketään. Mutta kysymys on siitä, että traktorin ohjauslaitteen on kehittänyt tavallinen työmies, kolhoosin traktoristi Ivan Loginov, eikä tiedemies tai insinööri. Näyttelyssä on muuten paljon koneita, kojeita ja laitteita, joita ovat keksineet ja valmistaneet työläiset, kolhoosilaiset ja ammattikoulujen oppilaat.

Paviljongissa "Atomienergia rauhan palveluksessa" saa nähdä toimivan atomireaktorin, käynnissäolevan atomivoimalaitoksen pienoismallin sekä laitteen, mikä piakkoin tulee auttamaan atomitutkimuksia suorittavia työntekijöitä. Laboratorion tai tehtaan eteishallissa se huomauttaa heille kohteliaasti: "Kädet", "Jalat", "Selkä", mikä merkitsee sitä, että heidän on puhdistettava itsensä radioaktiivisesta "pölystä".

Terveydenhoidon ja lääketeollisuuden paviljongissa voi pysähtyä laitteen eteen, mikä suorittaa osittain lääkärin tehtäviä. Laite sanoo asianomaiselle, mitä hän sairastaa tai että hän on terve. Se kykenee määrittelemään 96 tautia. Samassa näyttelyhallissa on "rannerengas", joka reagoi aivojen lihaksiin lähettämiin ns. toimintavirtoihin ja hydraulisen järjestelmän kautta antaa asianmukaisen määräyksen tekokädelle ja sen jokaiselle sormellekin. Tällaisesta laitteesta on tietenkin suurta apua myös laboratorioissa, joissa käsitellään terveydelle vaarallisia aineita.

Näyte-esineitä on yli 100 000. Elollisia ja mekaanisia. Teollisuutta ja maataloutta edustavia. Timantteja kaukaisesta Jakutiasta ja maissintähkiä Moskovan lähistöltä. Valokuvia koirista, jotka ovat nousseet raketilla 472 kilometrin korkeuteen. Kartta Neuvostoliiton vehnäviljelyksistä, joiden pinta-ala on 45 miljoonaa hehtaaria suurempi kuin Yhdysvaltain viljelmien. Sputnikien tarkat mallit. Diagrammi Neuvostoliiton asuntotuotannosta — 15 miljoonaa huoneistoa seitsemässä vuodessa. Televisioreportterin käsikamera ja "yleismaailmallisen televisiokeskuksen" kosminen linkkiasema.

Mitshurinin puutarhassa on puita, joiden yksissä ja samoissa oksissa kasvaa kymmeniä erilaisia hedelmiä. Siellä on myös kylmänkestäviä omenapuita ja siperialaisia viiniköynnöksiä. Karjafarmeilla on lehmiä,

Valok. A. Stuzhin ja V. Sobolev.

jotka lypsävät ennätystuloksia, orlovilaishevosia, jotka juoksevat ennätysaikoja, ja emakkoja, jotka synnyttävät ennätysmääriä porsaita.

Liikennevälineiden paviljongissa komeilee auto ''Tshaika'' (Lokki), joka sai Brysselin maailmannäyttelyssä Grand Prix'n. Moottorilaivan kajuutassa istuu vilkkaasti keskustelevia insinöörejä. He nousevat sitten ohjaushyttiin ja lopulta kokoontuvat komentosillalle tutkimaan laitteita, jotka kuljettavat laivaa ilman kapteenia ja perämiestä.

Paviljongin edessä sijaitsevassa vesialtaassa on moottoriveneitä, joukossa sellaisia, jotka on tehty polyeetterisestä lasiplastikista. Teräsrunkoisen moottoriveneen painaessa 1 260 kiloa, viimeksimainittu painaa ainoastaan 350. Matkailijoita miellyttää erikoisesti ''evälaiva'', joka ''hyppii'' matalikkojen ja koskien yli miltei ilmassa 70 kilometrin tuntinopeudella.

Tässä jokapäiväisten ihmeiden kaupungissa riittää katsottavaa sekä haaveilijoille että käytännön ihmisille. Esimerkiksi geologit, aronraivaajat ja napapiirintutkijat pysähtyvät vaunuasumuksen luokse. Vaunutalossa on makuuhuone, keittiö, kaasuhella ja jääkaappi. Sellaisissa asuvat geologit, jotka etsivät vuoriöljyä, malmeja ja kivihiiltä. Se ei ole rakentajalle tai geologille mikään huvimaja, vaan välttämättömyys.

Tutkimusretkeltä tultuaan hänkin tahtoo elää ajanmukaisessa asunnossa. Sellaisia nähdään näyttelyn rakennusosastolla, joka sijaitsee Moskova-joen varrella. Uusien rakennusaineiden ja -koneiden ohella siellä esitellään mm. laitteita, joiden avulla viisikerroksinen talo voidaan panna pystyyn muutamassa päivässä. Siellä on isoista laatoista tehtyjä seiniä, joiden sisälle on upotettu lasiset vesi- ja lämpöjohdot sekä tuuletuslaitteet. Jollei teillä ole kokemusta huoneiden kalustamisessa, niin teille neuvotaan siellä millaiset huonekalut olisi ostettava ja kuinka ne olisi sijoitettava.

Kulutustavarateollisuuden paviljongissa on vaatteita, jalkineita ja talousvälineitä uusista aineista — uusimallisia ja -tyylisiä, sanalla sanoen esillä on kaikkea mitä ihminen tarvitsee kotona, kadulla ja matkoilla.

Miliisilaitoksen miehiä kiinnostaa kiberneettinen laite, joka säännöstelee automaattisesti katuliikennettä, erinomainen keksintö, joka pitää kurissa hajamieliset autoilijat.

Sähköpaviljongin ovella tulijat ottaa vastaan ''teräsmies'', joka ojentaa kukkia ja neuvoo teille mielenkiintoisimmat nähtävyydet. Tämä robotti ei ole insinöörien vaan teknillisessä kerhossa askartelevien kou-

(Loppu siv. 9)

Kameraa käyttelee mannekiini, yleisö näkee itsensä televisiossa.

Tavallisen näköisiä laatikoita, mutta ken on perillä radioelektronikasta, tietää kuinka monimutkaisia kojeita ne ovat.

Radio- ja elektronitekniikan paviljongissa monet laitteet näyttävät vähintään eriskummallisilta.

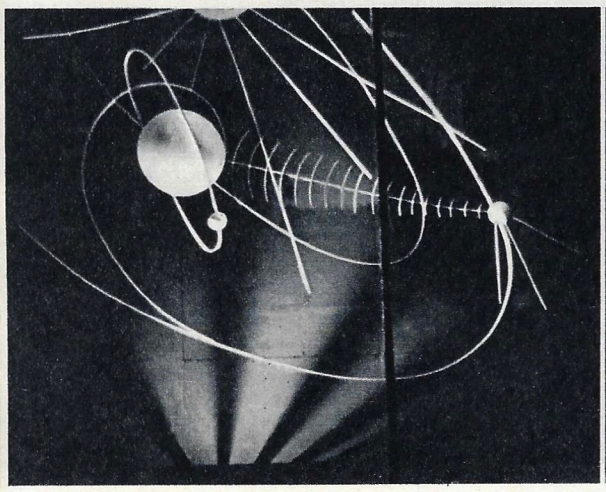

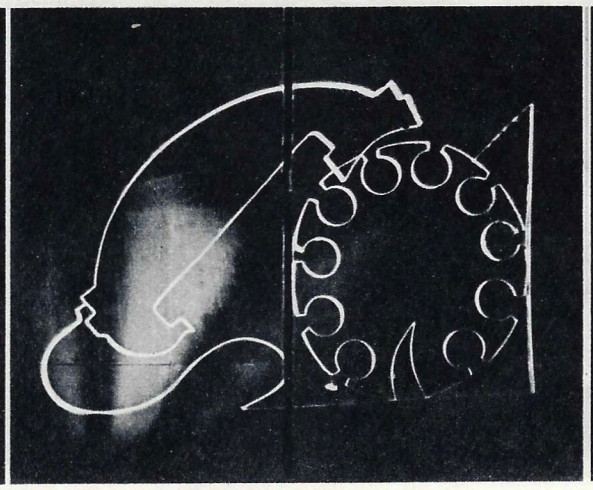

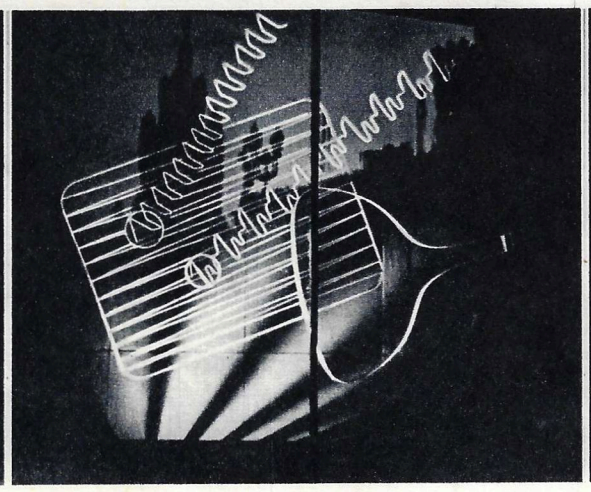

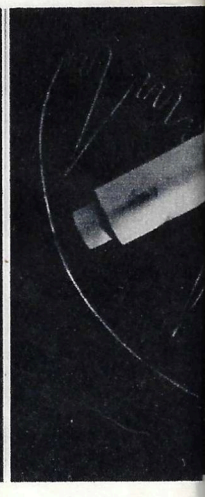

Sputnikin radiolaitteiden ympärillä on aina niin paljon ihmisiä, etteivät kameramiehet pääse lähellekään.

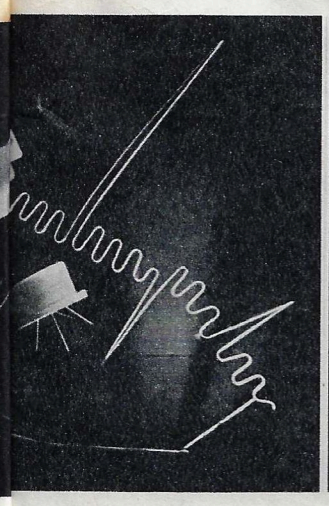

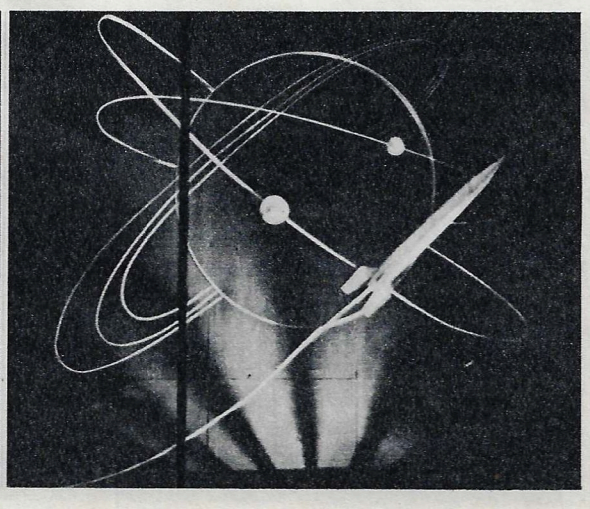

lulaisten tekemä. Lapset ovat muutoin hyvin vaativaista näyttely-yleisöä. Eräskin on kirjoittanut vieraskirjaan:

''Miksei täällä ole sellaista kaivoskonetta, josta olen kuullut radiossa. Se louhii kalliota sädekimpulla. Mineraalit hajoavat erilaisessa lämpötilassa. Lämpösäteet synnyttävät kalliossa halkeamia ja se murenee. Tällainen kone otetaan kohta käyttöön''.

Mieleen muistuvat kansalaissodan ja intervention vuodet. Leninin työhuoneessa oli aina kynttilöitä siltä varalta, että sähköasema joutuu epäkuntoon. Lenin varoitti asiakkaita: ''Alkää riisuko päältänne, täällä on kylmä.''

Venäjän lakeuksilla vallitsi silloin kylmä, nälkä, rappio ja sota. Mutta Lenin jo ajatteli maan sähköistämistä.

Nykyisin yli koko neuvostomaan levittäytyy valtava sähkömeri: se ulottuu Angaralta, jossa on valmistumaisillaan maailman suurin voimalaitos, Volgalle, jossa on jo pantu käyntiin monta voimalaitosta ja toisia rakennetaan. Sähköistämisosastossa on nähtävänä Krasnojarskin (Siperiassa) voimalaitoksen toimiva pienoismalli.

Jokainen näyttelyvieras katselee suurella mielenkiinnolla avaruuslaivaa ja sen laboratorioita ja makuukammioita, samoinkuin aurinkoasemaa — suurta laitetta, joka kykenee käyttämään 1 000 kW tehoista sähkölaitosta ja pikkudynamoa, jonka virta riittää vain ruoan lämmittämiseen tai sähkölampun sytyttämiseen.

Mennessämme väritelevisioon saamme sisäänkäytävän edessä nähdä itsemme television kuvapinnalta kuin peilistä ja parahiksi korjata kampausta tai kohentaa hattua ennenkuin televisio mannekiini kääntää meitä kohti reportterikameransa.

Seuraa vakavampi osasto — insinöörejä varten. Siellä esitellään uusia koneita ja magneettivahvistimia, joiden koefisientti on 20 000. Saksalaisvieraissa viimeksimainitut herättivät suurta mielenkiintoa. ''Meillä ei ole tällaisia'', he sanoivat ja ottivat esille muistionsa. Tällaisia kojeita käytetään koneiden kauko-ohjauksessa.

Kemian paviljonki. Tämän tuotantoalan kehitystä jouduttavat insinöörit, tiedemiehet ja neuvostomaan johtajat. Tekniikka, rakennustoiminta, lääketiede ja elämä tarvitsee uusia aineita. Tässä paviljongissa kaikki loistaa ja kimaltelee eri väreissä. Täällä on taipuisia päällystysaineita, autonkoreja ja moottoriveneitä, autonrenkaita, joissa ei ole lainkaan kautsua, tehtaiden pienoismalleja, monenlaisia teknillisiä laitteita ja kojeita. On hienoja läpinäkyviä verisuonia ja phtoroplastikista tehtyjä putkia, joihin eivät vaikuta minkäänlaiset syövyttävät aineet.

Näyttely kuvastaa vielä erästä neuvostomaan elämän piirrettä — nopeutta. On rakennettava nopeammin ja enemmän koneita ja tehtaita. On lisättävä junien, laivojen ja lentokoneiden kulkunopeutta. On jouduttettava taloussuunnitelmien täyttämistä, talojen pystyttämistä, kansan hyvinvoinnin kohottamista.

Pikakoneita. Automaattilinjoja. Automaattisesti toimivia työosastoja ja tehtaita. On koneistettava kaikki vitamiinien tuotannosta hattujen ja kuulalaakerien laaduntarkastukseen asti. Kaikesta tästä oli puhetta Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean kesäkuussa pitämässä kokouksessa. Teknillisen eteenpäinmenon kiihdyttäminen on koko kansan asia.

Talous. Kulttuuri. Elämä. Metallimiesten, paimenten ja puutarhurien nykyiset saavutukset... Kaikki se on nähtävänä liittotasavaltojen paviljongeissa. Siellä on esillä tärkein, polttavin, ajankohtaisin, innoittavin, mikä tekee elämän iloiseksi, keveäksi ja luomisvireiseksi.

Näyttelyn pääportin luona on kultahuippuinen pääpaviljonki. Sen asetelmissa, diagrammoissa ja valokuvissa kuvastuu maan kasvuvauhti, sen elämänrytmi, sen lähitulevaisuuden toimintaohjelma. Se on haavetta ja todellisuutta. Se on Leninin ajatuksen lentoa, joka olennoituu miljoonien ihmisten työssä.

Tällainen on väentäyteinen talousnäyttely, joka herättää jokaisessa kävijässään ylentäviä ajatuksia. Sen sykinnässä, jota sähköistää Moskovan keskuksen läheisyys, saa tuntea koko maan elämän valtasuonen.

Kaikkea menestystä uusien urien aukaisijoille, nykypäivien ja lähitulevaisuuden ihmeiden luojille.

Kemia on työntänyt kätensä näin kauaksi ihmisen askareisiin.

Rengasta kerrakseen!

Tekokuitukankaat taitavat miellyttää muitakin kuin äitiä. . .

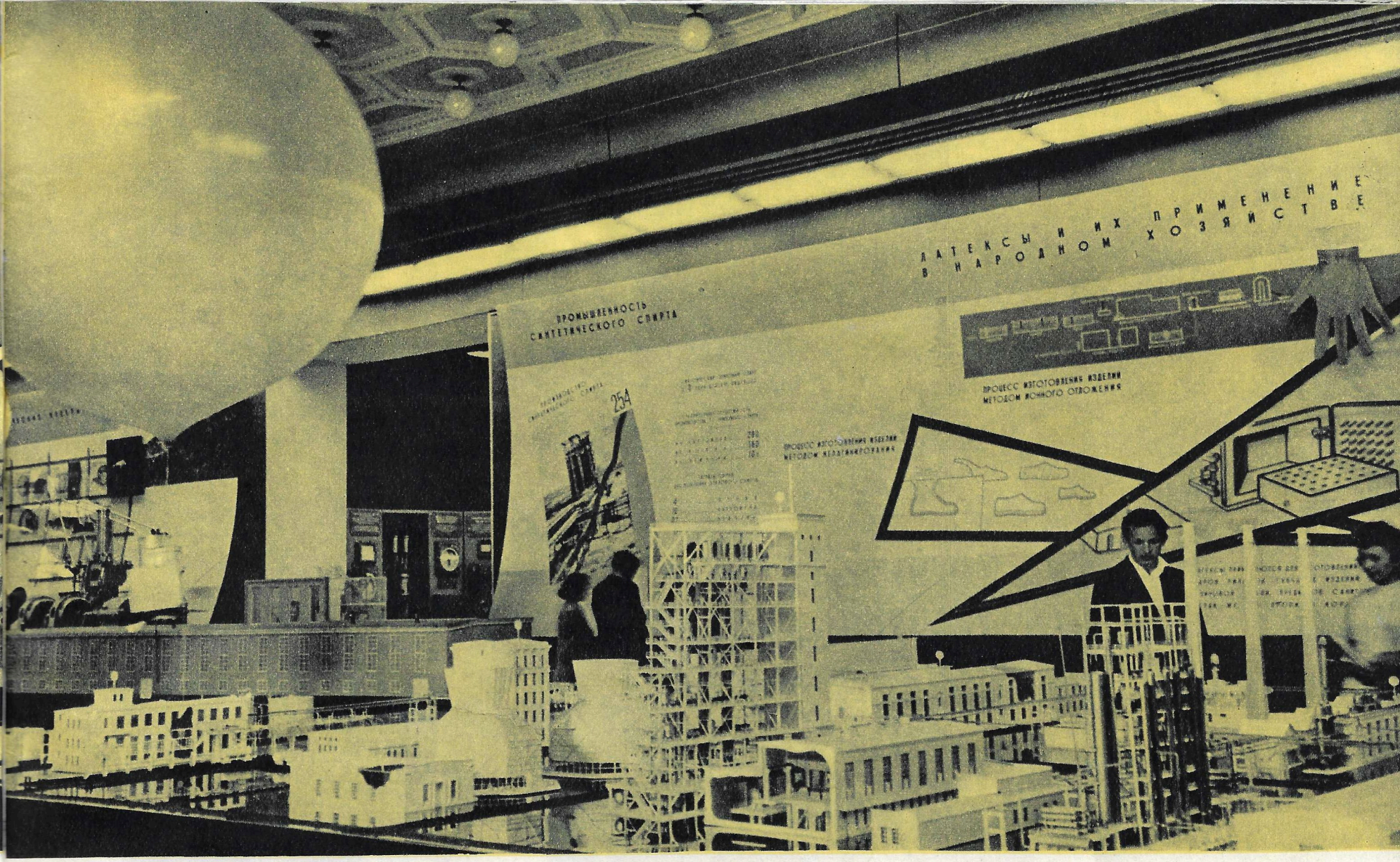

Näihin maali- ja lakkatölkkeihin on sailötty sateenkaaren kaikki värit.

Otapa selvä, mitä siinä on... ja kaikki synteettisistä aineista!

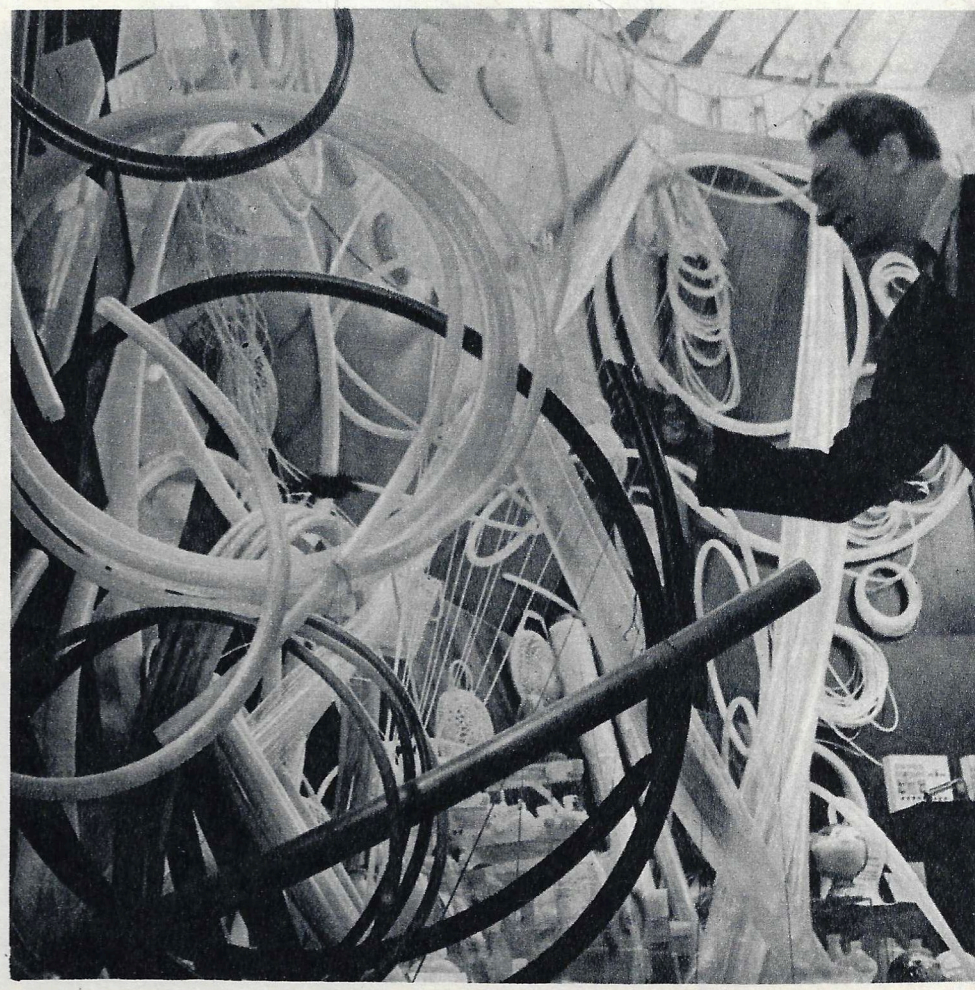

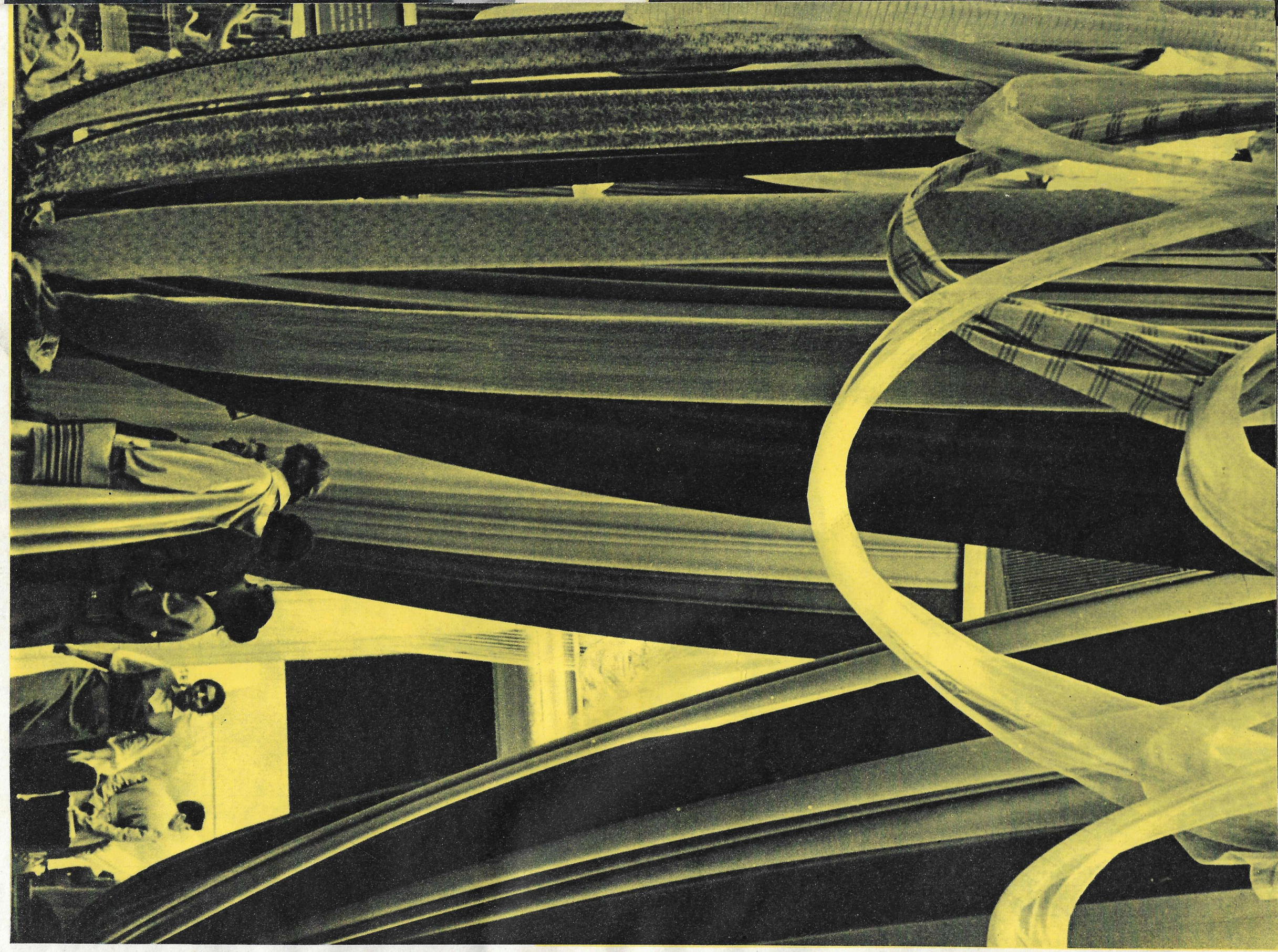

Täällä on tietenkin enemmän nais- kuin miesvieraita.

Nykypäivän kulkuvälineitä: atomivoimainen jäänsärkijä "Lenin", autoja, helikoptereita ja hirmunopeita vetureita...

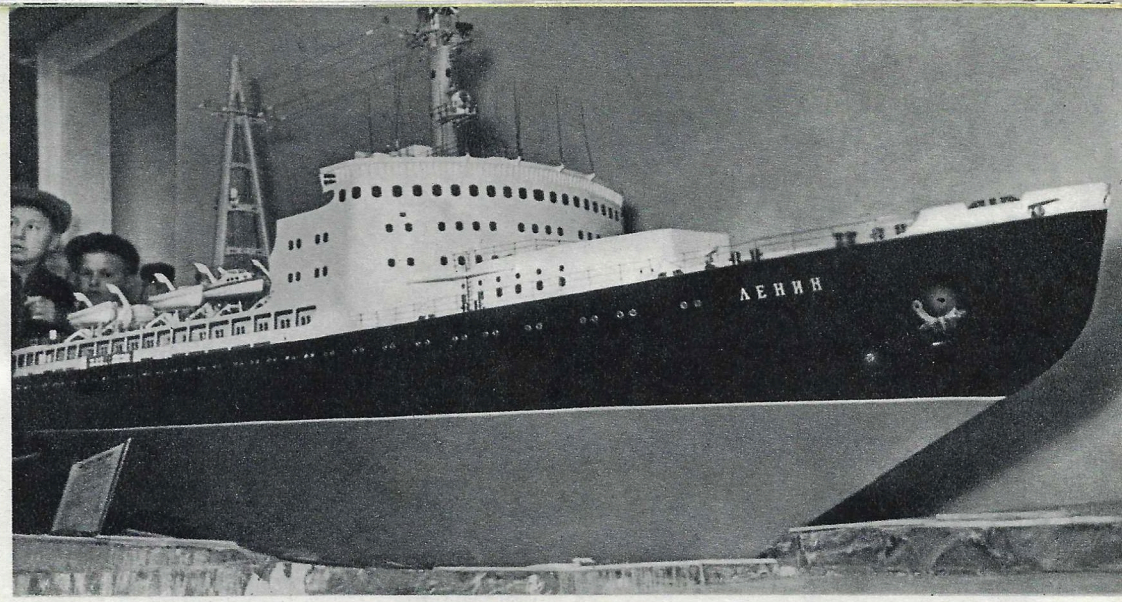

ULKOMAALAISTEN SILMIN

SUURI ELÄMYS

Jan Pelech, Josef Sule, František Dočkal
(tshekkoslovakialaisia turisteja).

Käynti Neuvostoliiton talousnäyttelyssä on suuri elämys. Katselimme tavattomalla mielenkiinnolla koneita ja muita esineitä. Ensi kerran näimme koko maailman ihailemien sputnikien mallit, TU-104An ja paljon muuta.

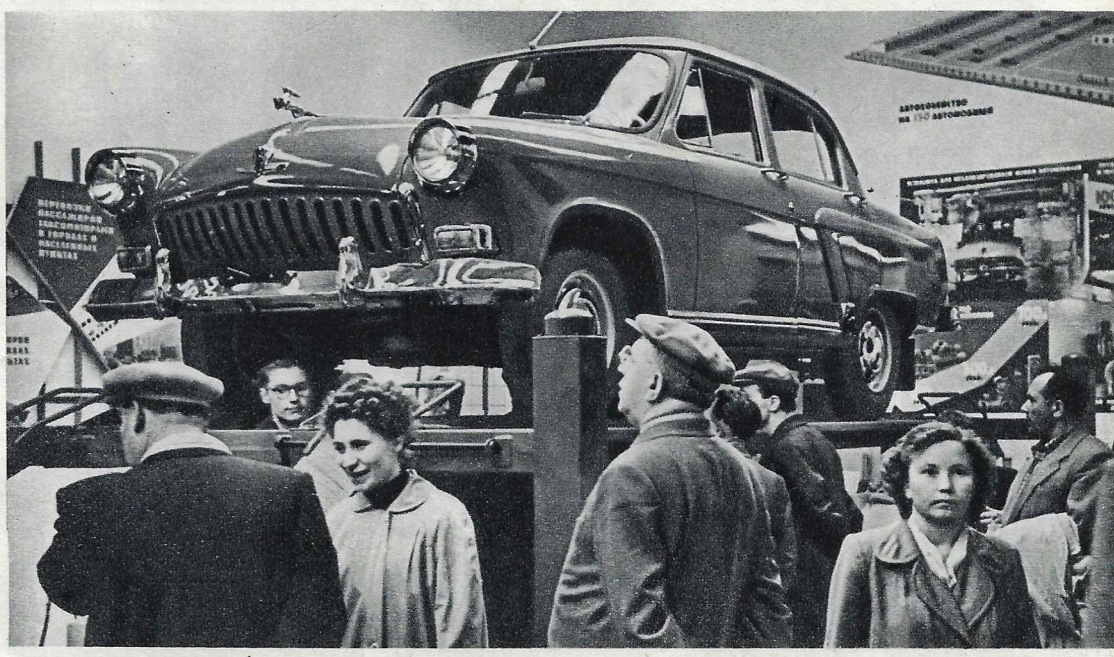

MAINIO NÄYTTELY

Harry Veiner (Kanada).

Minä ja matkatoverini Art Felesci olemme farmareita. Olemme tottuneet puhumaan suoraan. Näyttelynne on mainio ja kansanne erinomaista. Iloitsemme tulostamme Neuvostoliittoon. Kosketuksia on kehitettävä. On käytävä enemmän toistensa tykönä. Olemme vakuuttuneet, että kommunismi on järjestelmä, jota ei ole pelättävä, vaan siitä on päästävä perille.

MAINIOTA!

Cristian Astrup,
psykiatri (Norja).

Neuvostoliiton tiedeakatemian kutsumana olen viettänyt täällä kolme kuukautta. Oli onni, että ennen kotiinlähtöä ennätin käydä tässä ihanassa näyttelykaupungissa!

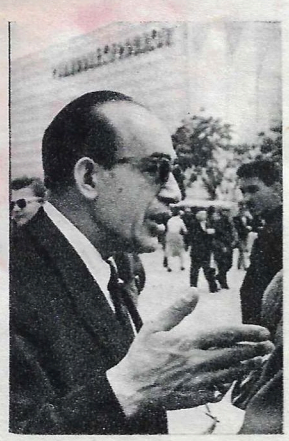

ELÄMÄN PEILI

Jack Kobrinsky,
turkistyöläinen (USA).

Brysselin maailmannäyttelyssä Neuvostoliiton paviljonkia pidettiin parhaana. Nyt olen saanut niin laajan kuvan Neuvostoliiton elämästä, etten edes osannut sellaista odottaakaan. Uskon, että jos pääsen vielä vieraaksenne, niin näen vielä suurempia muutoksia.

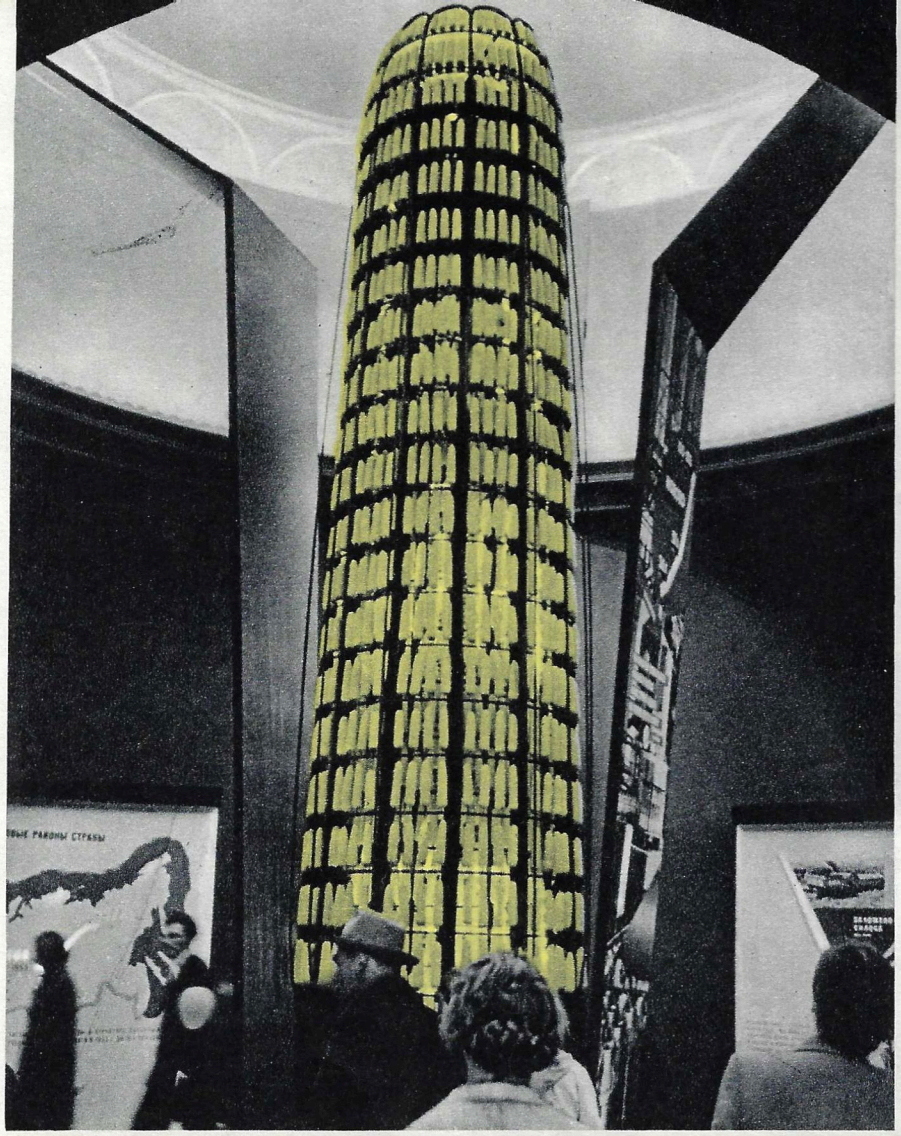

Näiden daamien asusteet on valmistettu karamelleista.

Maissipaviljongissa on seitsemän metrin korkuinen ''tähkä'', jonka jyväkoteloissa on Krasnodarin alueella kasvavien maissilajikkeiden siemeniä.

Tähän TU-104Ahan nousee matkustajia aamusta iltamyöhään.

Maan sähköistämisen mittasuhteista kertoo erikoinen paviljonki.

ULKOMAALAISTEN SILMIN

KIISTATONTA ETEENPÄINMENOA

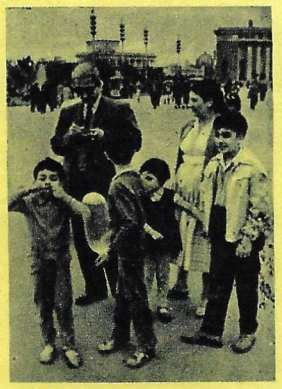

Kenraali **Bakri Kotrash**
(Yhtyneen arabitasavallan Moskovan-suurlähetystöstä).

Omakohtaisten havaintojeni pohjalla totean, että Neuvostoliiton kansantaloudessa on tapahtunut suuria muutoksia aikaisempiin vuosiin verraten. Näyttely kuvastaa kiistattomasti neuvostokansan elämän menevän jatkuvasti eteenpäin kaikilla aloilla.

AIKA JA FILMI LOPPUIVAT KESKEN

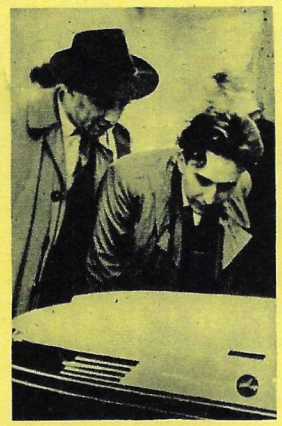

Ernö Trenka ja Béla Szabó
(Unkari).

Olisi pitänyt olla paljon aikaa ja filmiä saadakseen kaiken muistiin. Kaikki on järjestetty aistikkaasti ja näytteet ovat onnistuneita. Olisi hyvä, että unkarilaisia kävisi täällä mahdollisimman paljon.

OLEMME HALTIOISSAMME

John Robbins,
teollisuusmies (USA).

Oli mukava, että kuvasitte meidät TU-104An luona; tällä koneella tulimme muutamia päiviä sitten Lontoosta. Näyttely on valtava. Olemme haltioissamme kaikesta näkemästämme.

JUHLAVAA

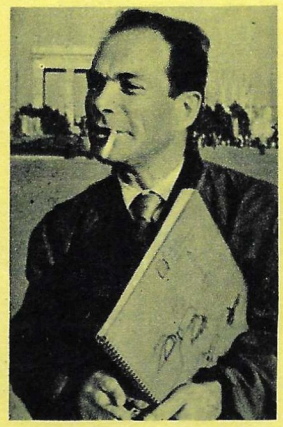

Alexandre Hinkins,
ranskalainen taiteilija.

Ryhmällä, jossa työskentelen (filmaamme täällä elokuvaa ''Normandia—Niemen''), on kova kiire. Siitä huolimatta halusin pistäytyä näyttelyssä. Tämä on valtava ja se saattaa ihmisen juhlamielelle.

ULKOMAALAISTEN SILMIN

LAHJA MATKAILIJOILLE

John Sinclair Ewing,
taloustieteen professori
(USA).

Näyttely tekee unohtumattoman vaikutuksen. Matkailijoille tästä on suurta apua sillä täällä saa käsityksen Neuvostoliiton kaikista alueista.

EMME OSANNEET ODOTTAA

Tohtori **Friedhelm**
ja laborantti **Brigitte Kietzke**
(Saksan demokraattinen tasavalta).

Näyttely on hämmästyttävän laaja! Emme osanneet odottaakaan tällaista. Olemme saaneet täydellisen käsityksen Neuvostoliiton teknillisestä tasosta ja maataloustuotannosta.

O.K.

Libero Ricciardelli

Vaikutelmani? Parilla sanalla: näyttely on ou kei!

VAKUUTTAVA TODISTE

Dô Mong Huñg ja Hùoñg
(Vietnamin demokraattisen tasavallan kauppavaltuuskunnan jäseniä).

Yleisenä johtopäätöksenä vaikutelmistamme voimme sanoa: kaikki näkemämme on vakuuttavana todisteena sosialismin valtavasta voimasta.

KORKEIN ARVOSANA

Teresa Wolanska, opettaja;
Krystyna Darowska, rakennusteknikko;
Tadeusz Sochaczewski, insinööri (Puola).

Täällä tulee tuntemaan koko Neuvostoliiton. Jokainen näyttelyhalli esittelee elävästi maanne rikkauksia. Kaikki, mitä täällä on, ansaitsee korkeimman arvosanan.

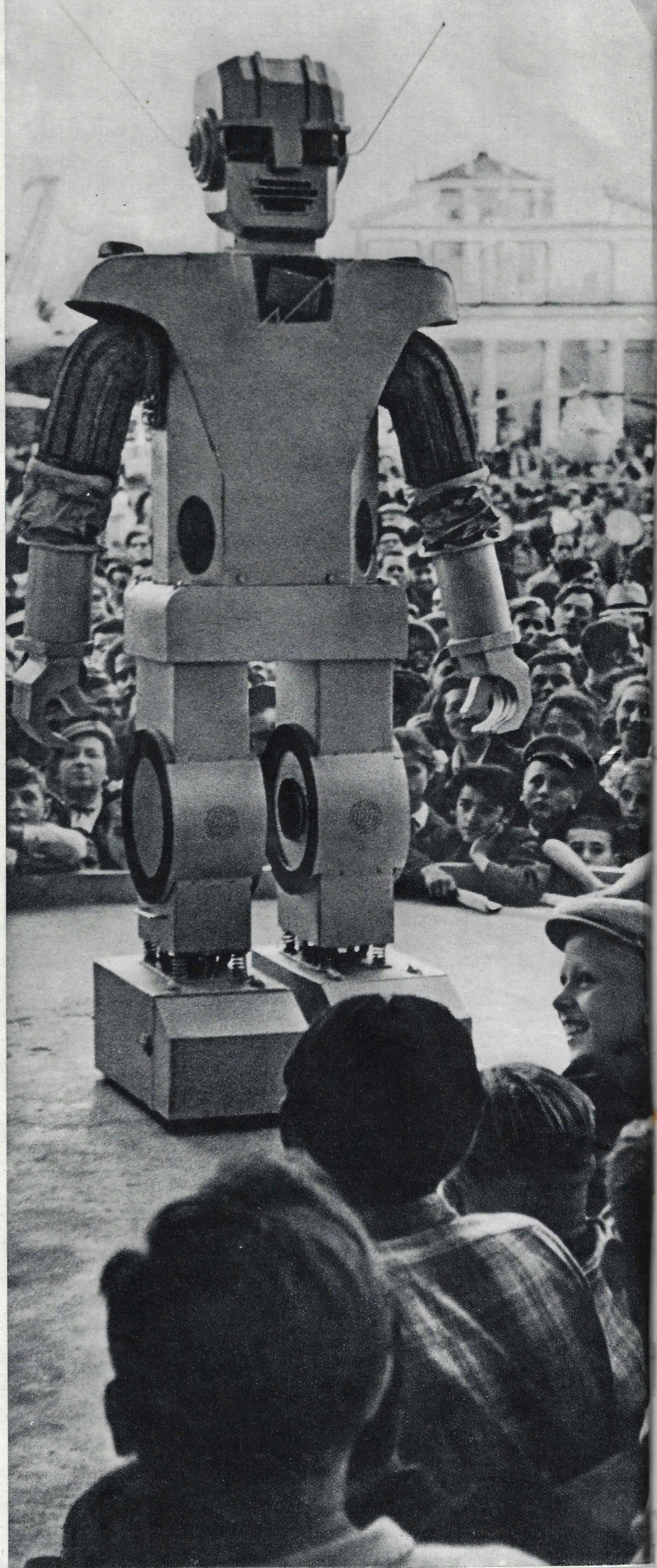

Talousnäyttelyssä käy arkipäivisin yli 50 000 ja sunnuntaisin noin 200 000 henkeä. Ulkomaalaiset ja vieraspaikkalaiset aloittavat tutustumisensa tavallisesti opaskirjasten ostamisesta kun taas moskovalaiset menevät suoraan paviljonkeihin. Tässä esittelemme yleisöä. Kuten näkyy kukin katselee omalla tavallaan. Isossa kuvassa koululaisten rakentama "teräsmies". Se kävelee, puhelee, tarjoaa kukkia ja on tietenkin hyvin suosittu.

.40..
750

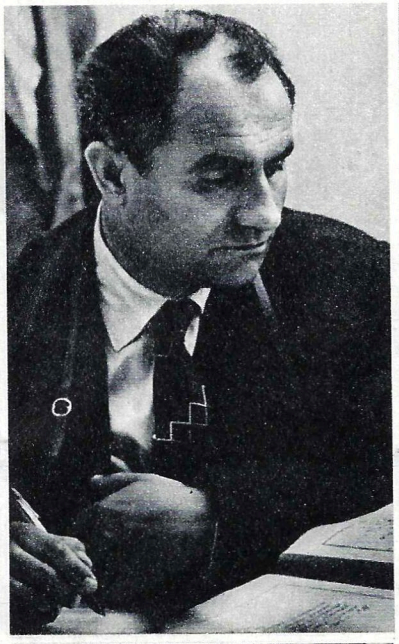

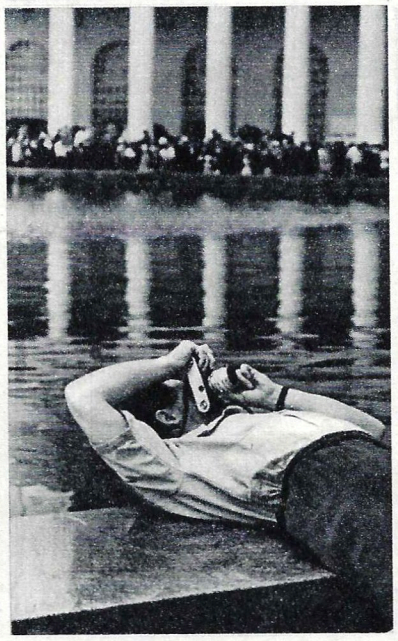
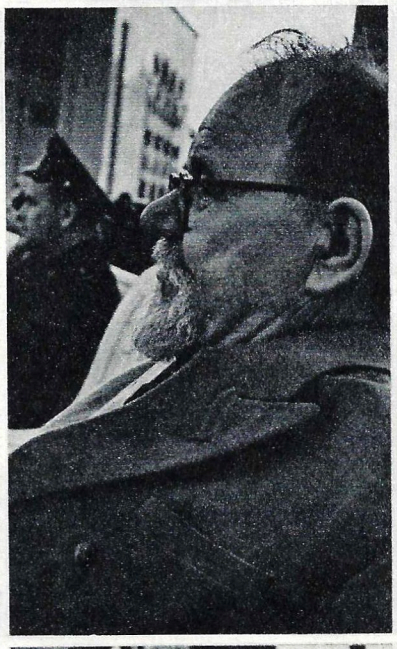

60 000
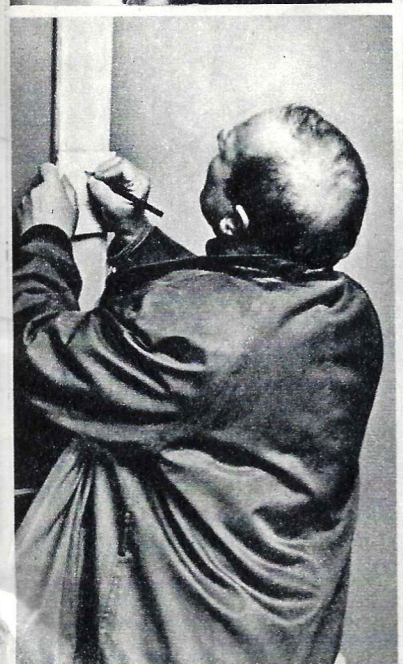
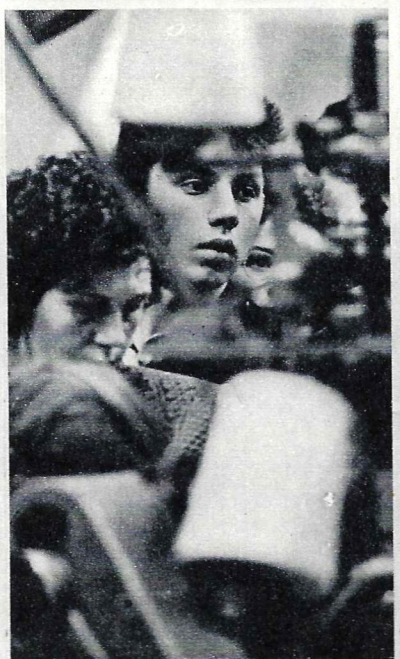

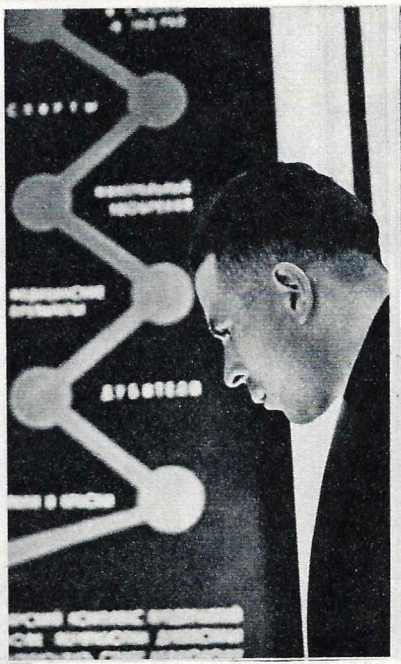
ДРАКОН

ОСТ ВЫРАБОТКИ КРАСИТЕЛЕЙ

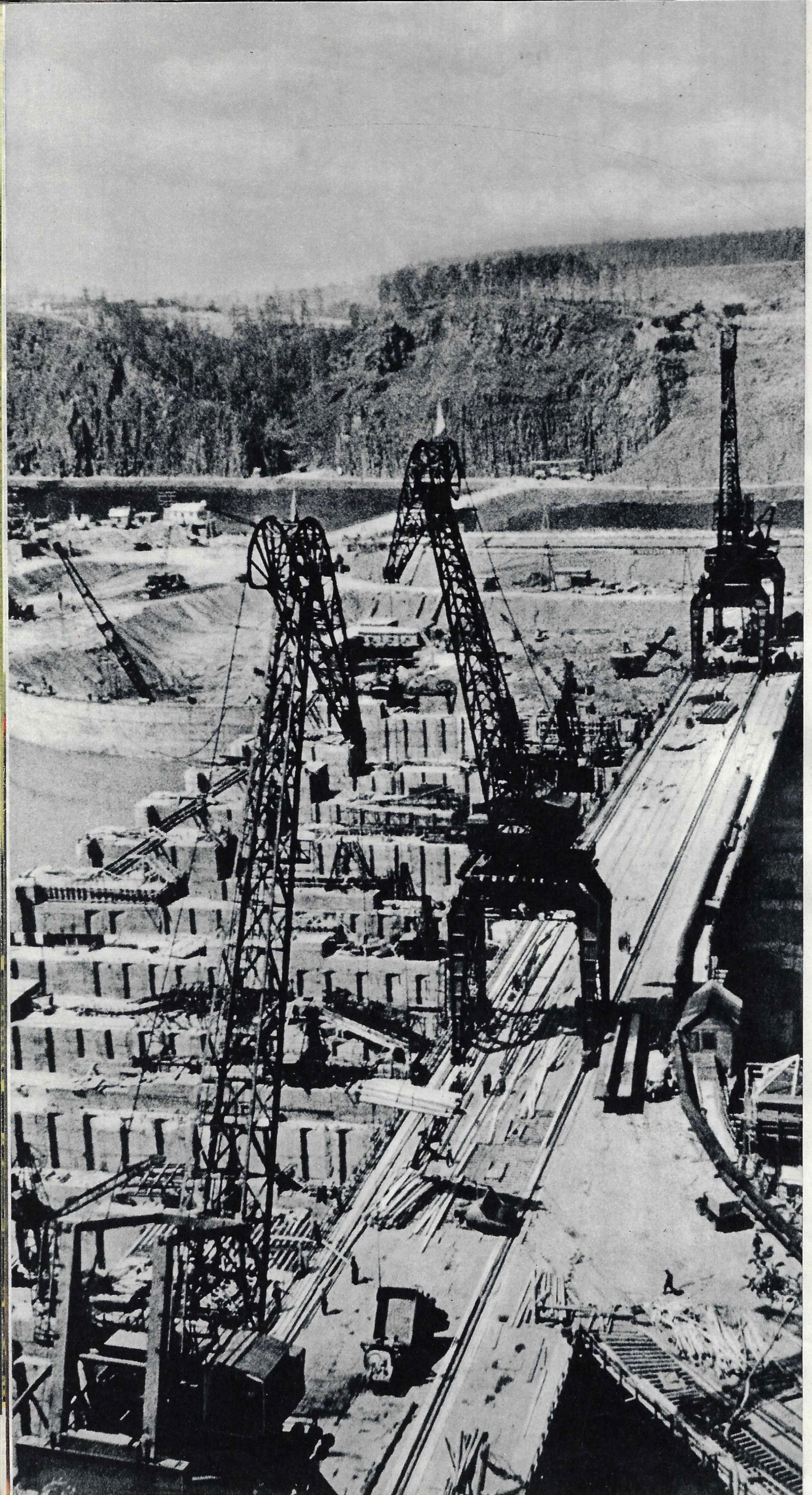

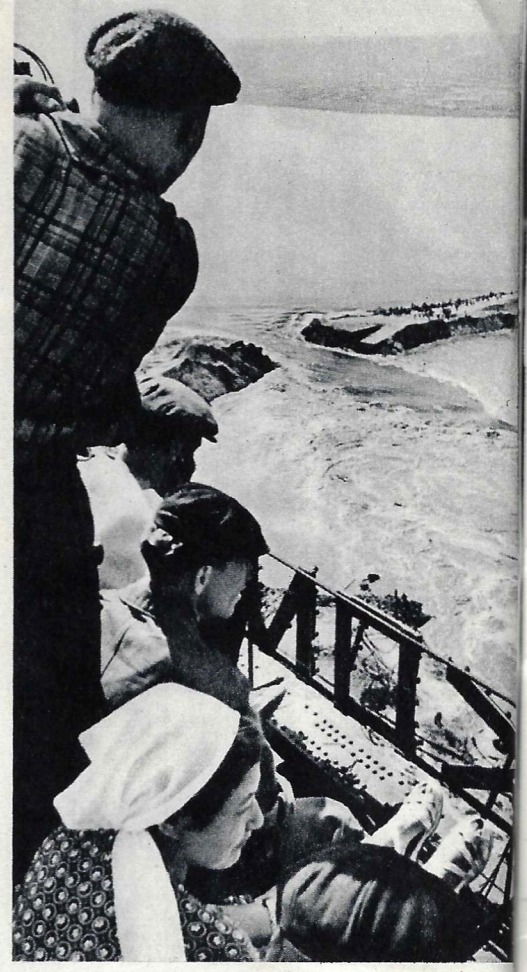

ANGARA

Kirj. I. NEHAMKIN.

Angaran rannat Padunin koskien kohdalla ovat nuortuneet ja saaneet uutta väriä. Korkeat kalliot, kaatosilta ja peruskaivannon portaat ovat kirjavanaan ihmisiä — kuin kukkamaton peitossa — niin paljon vilisee kaikkialla ruudukkaita paitoja, värikkäitä liinoja ja leninkejä. Kolkossa kallionsolassa vallitsee outo juhlatunnelma. Ja juhlaahan tämä onkin: ihmiset juhlivat voittoaan vaahtoavasta virrasta, Siperian karusta luonnosta.

Tänne rakennetaan maailman suurinta voimalaitosta, josta tulee puolta tehokkaampi kuin amerikkalaisten Grand Coulee. Kaikki täällä on valtavaa, Angarasta itsestään alkaen. Se on ainoa joki,

◀ Yhä korkeammalle kohoaa pato Angaran ylle.

Angaran valjastajia. Autonkuljettajat eivät millään tahtoneet luovuttaa paikkaansa ja ajoivat yhtä mittaa 19 tuntia, kunnes joki saatiin tukkoon. ▶

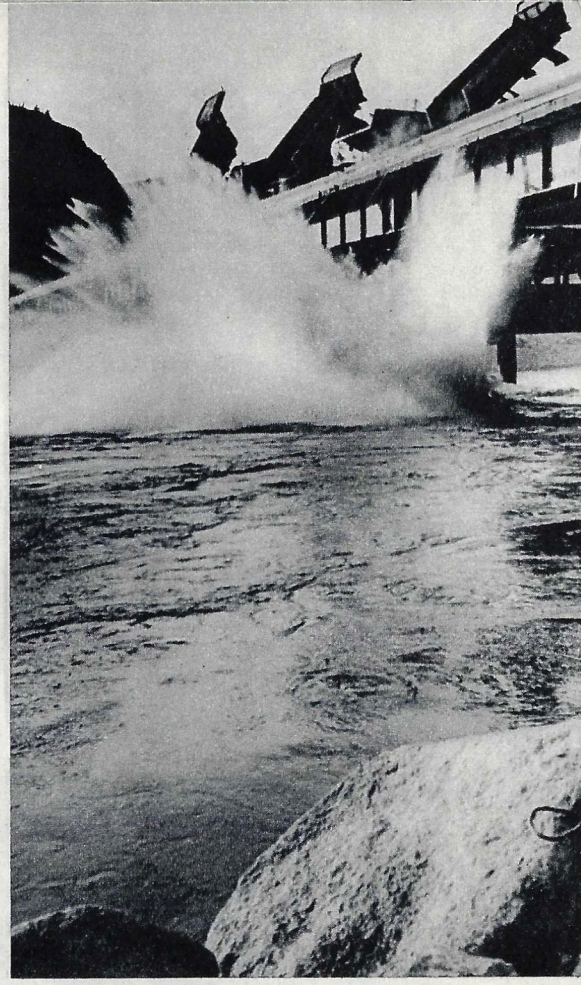

KAHLEISSA

Räjähdys on avannut vedelle tien turpiiniluukuille. Tuhansien ihmisten katseet kääntyvät patoaukolle. Sen sulkemiseen tarvittiin 15 000 kuutiometriä kiveä.

Valok. J. TSHERNYSHEV.

joka lähtee valtavasta Baikal-järvestä, oikeammin merestä, johon laskee 336 jokea. Angaran energiamäärä on 87 miljardia kilowattituntia vuodessa, eli miltei puolta suurempi kuin Volgan. Vuoden parin perästä syntyy 570 kilometrin pituinen Bratskin sääntelyallas, jolloin kuulut Padunin putoukset ja 80 metrin korkuiset rantakalliotkin jäävät veden alle.

Bratskin voimalaitoksen vuotuinen teho on suunniteltu 22 miljardiksi kilowattitunniksi, mikä on suunnilleen yhtä paljon kuin Kuibyshevin ja Stalingradin yhteensä.

Angaran sähköä alkaa käyttää koko Itä-Siperia. Ja se tulee tapahtumaan hyvin pian, sillä elämä kulkee eteenpäin perin nopeasti. Se näkyy havainnollisesti verrattaessa tässä olevia kuvia lehtemme tammikuussa 1956 julkaisemiin. Silloin näytimme kuvan paikasta, joka oli valittu tätä sähkölaitosta varten.

Rakennustyömaalla kävi hiljakkoin amerikkalainen teollisuusmies ja poliitikko Averell Harriman. Hän lausui ihastuksensa neuvostolaiselle insinööritaidolle. Se tuli erikoisesti ilmi joen sulkemisessa.

. . .Patosillalla kääntelevät verkalleen kirahvinkaulojaan valtavat nostokurjet. Joen keskikohdassa ammottaa rakennelman keskusmonttu. Satojen autojen, traktorien ja kaivurien jyrinä sulautuu terässiltaa vastaan rynnistävän joen pauhuun. Vedelle on jätetty alnoastaan 110 metrin levyinen aukko, joka sekin muutaman tunnin kuluttua suljetaan. Sen jälkeen ei vedelle jää muuta alaspääsyä kuin sääntelypadon jättiläissiivilä.

Kesäkuun 18 päivänä 1959, täsmälleen klo 20.00, joen vasemmalle rannalle rivistyneestä autojonosta irtosi kuusi isoa kippiautoa. Ne ajoivat sillalle, kääntyivät poiketusten, peräytyivät aivan reunalle, suoristivat verkalleen rautaiset selkänsä ja antoivat monia tonneja painavan kivitaakkansa syöksyä virran kuohuihin. Vedestä nousi kuusi korkeaa vaahtosuihkua ja sillan alta kuului raskas kohahdus — ensimmäiset kalliolohkareet painuivat pohjaan.

Samaa toimitusta jatkui sitten yhdeksäntoista tuntia. Aamun valjetessa vedestä alkoi näkyä kiviaidan harja ja päivällä kolmeen mennessä oli Angara jo aisoissa. Patoaukko nieli 15 000 kuutiometriä kalliolohkareita ja kiveä. Angara antautui. Silloin nousi uusi myrsky. Se nousi rakentajain keskuudesta, jotka olivat 19 tuntia rannoilta seuranneet kamppailua. Joen yllä kajahtivat hurraahuudot ja kättentaputukset, jotka pelästyttivät lentoon koko seutukunnan linnut. Ne kiertelivät pitkän aikaa neuvostoihmisten tarmon ja tahdon aikaansaannoksen yllä.

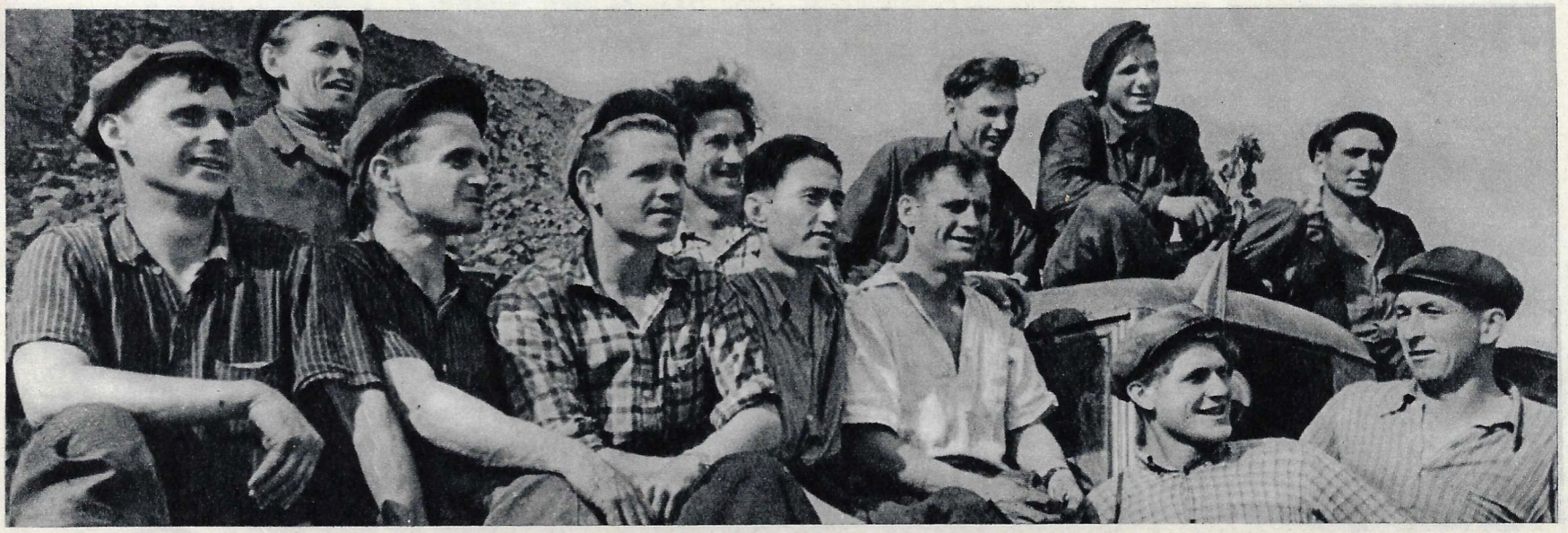

IHMINEN JA LUONTO

AKATEEMIKKO M. MITININ SEITSEMÄN VASTAUSTA

Venetsiassa on pidetty XII kansainvälinen filosofikongressi. Siinä esitelmöi mm. neuvostoakateemikko Mark Mitin. Hän käsitteli aihetta ihminen ja luonto. Toimitukseen saapuneista kirjeistä päätellen tämä kysymys kiinnostaa monia lukijoita. Siksi olemmekin pyytäneet akateemikko Mitiniä valaisemaan eräitä kysymyksiä.

1. IHMISEN YHTEYS LUONTOON

Ihminen on luonnon tuote, sen korkein ilmentymä, aineen kehityksen huippu. Ihmisessä ja ihmisen kautta luonto saavuttaa itsensä tietoamisen.

Ihminen elää määrätynlaisissa luonnonsuhteissa, käyttää elämänsä ylläpitämiseksi luonnon antimia, aktiivisesti vaikuttaa luontoon ja muuttaa sitä mieleisekseen. Siinä ihmisen ja luonnon välisten suhteiden syvin sisältö.

Ihmisen vaikutus ympäröiviin luonnonsuhteisiin on niin syvällistä laatua, että sen tulokset eivät voi häipyä.

Ihminen on kohonnut eläinkunnasta työn ansiosta. Tuottaminen on ihmisten olemassaolon alinomainen ehto, ainainen luonnollinen välttämättömyys; ilman tuotantoa ihmisen ja luonnon välillä ei olisi aineiden vaihtoa, ts. ihmisen elämä ei olisi mahdollista. Tuotanto taas voi tapahtua vain yhteisesti, yhteiskunnallisena toimintona.

Lukemattomat tosiasiat osoittavat, että tuotannon anarkialle ja ihmisen riistolle rakentuva yhteiskunta ei kykene turvaamaan kaikkien ihmisten aineellisten ja henkisten tarpeiden tyydyttämistä.

2. ONKO LUONNON SYY, JOS IHMISET ELÄVÄT HUONOSTI?

Suurimmissa kapitalistisissa maissa on ''tarpeettomia'' ihmisiä, joille ei ole tilaa tuotannossa. Onhan tunnettua millaisena vitsauksena miljoonille ihmisille on työttömyys, joka on saanut muutamissa maissa suunnattomat mittasuhteet. Eikä siinä kaikki. Rikkaimmissa ja kehittyneimmissäkin länsimaissa noin kolmannes väestöstä on vailla välttävää toimeentuloa.

Eräät tieteilijät koettavat löytää sille selitystä niinsanotuista biologisista luonnonlaeista, jotka muka määräävät ihmisyhteiskunnan kehityksen. Malthus väitti aikoinaan varsin avoimesti ja kyynillisesti, että yhteiskunnassa syntyy paljon ''liikoja'' ihmisiä ja että koska yhteiskunta ei kykene käyttämään hyväksi heidän työtään, heillä ei ole oikeutta vaatia siltä mitään ravintoakaan ''Liioille'' ei muka ole sijaa ''elämän pidoissa''. Uusmalthusilaisten teorioiden mukaan kapitalistinen yhteiskunta ei ole syyssä työtäkevien joukkojen kurjuuteen vaan taloudellinen turvattomuus ja poliittinen sorto johtuu ikuisista luonnonlaeista.

Tolsinaan väestön tarpeiden vajaata tyydyttämistä yritetään puolustella ''maaperän vähenevän tuottavuuden teorialla''. Tämäkin teoria selittää kuitenkin väärin ihmisen ja luonnon väliset suhteet. **Eihän ihminen ole tekemisissä maaperän kanssa sellaisenaan, vaan maaperän johon on käytetty ihmistyötä, maaperän, jota hän itse muokkaa käyttäen koneita, lannotteita ja monenlaisia viljelysmenetelmiä, jotka rikastavat maaperää, palauttavat ja kohottovat sen hedelmällisyyttä.** Siksi vastausta kysymykseen, miksi ihmiset elävät huonosti, ei ole etsittävä luonnosta, vaan yhteiskunnallisista syistä.

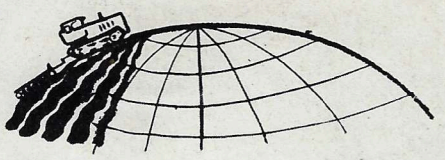

3. OTTAAKO IHMINEN LUONNOSTA KAIKEN, MITÄ SE VOI ANTAA?

Elämä kumoaa teoriat, että luonnon mahdollisuudet olisivat rajoitetut ja riittämättömät lisääntyvälle väestölle. Onhan tunnettua, että viljapeltoja, kasvimaita, puutarhoja ja metsäistutuksia on vain 7% maapallon kuivasta pinta-alasta. Viljelysmaita, metsäistutuksia ja puistoja ei ole miljardiakaan hehtaaria. Neuvostoliittolaisen tiedemiehen L. Prasolovin laatiman maailman maaperä- ja viljelyskartan perusteella tekemät laskelmat osoittavat, että maapallon kuiva pinta-ala (arktiset ja antarktiset alueet mukaanluettuna) on noin 149 miljoonaa neliökilometriä. Siitä määrästä tulee parhaiden hedelmällisten tasankomaiden osalle 12,5%, sekalaisten tasankomaiden 36,4%, vuoristolaitumien ja metsien osalle 11,8% sekä maatalouskelpoisten aavikkojen, etelävyöhykkeiden ja tundraseutujen osalle 8%.

Siis noin 70% maapallon kuivasta pinta-alasta ts. 10 miljardia hehtaaria voidaan muuttaa hedelmälliseksi, jos ryhdytään sellaisiin täysin mahdollisiin toimenpiteisiin kuin erämaiden kastelu, maatalouskasvien levittäminen pohjoiseen, soiden kuivaaminen jne. On helppo kuvitella, millainen ravintopaljous tältä 10 miljardilta hehtaarilta voitaisiin saada!

4. RIITTÄÄKÖ RAVINTOAINEITA MAAILMASSA?

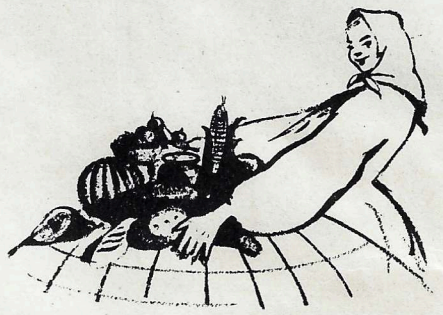

On todistettu, että maatalous kykenee nykyiselläkin tuotantotasollaan ruokkimaan monta kertaa suuremman ihmismäärän kuin maailman nykyinen väkiluku. Suorastaan satumaisia mahdollisuuksia antaisi viljelysalan laajentaminen 10 miljardiin hehtaariin. Maapallolla riittäisi ravintoa kerrassaan rajoittamattomalle ihmismäärälle. Englantilainen taloustieteilijä Colin Clark on laskenut, **että maailman väkiluku kasvaa suunnilleen 1% vuodessa, kun taas maataloustuotannon määrä saattaa yksistään viljelyksen järkiperäistämisen ansiosta lisääntyä 1,5—2%.**

Edelleen. Erittäin rikas ravintolähde, jonka arvokkaita antimia ei käytetä vielä läheskään riittävästi, on meri. Merten ravintoainevarat ovat rajattomat. Kuulut ihtyologit ovat laskeneet, että kalastusta voitaisiin kohottaa monikymmenkertaisesti ja että kalan- ja ravunviljelyksen suurimittainen harjoittaminen on täysin mahdollista. Merissä on arvokkaita ravinnoksi kelpaavia leviä, vedessä voidaan viljellä kasveja, jotka sisältävät paljon kivennäissuoloja ja vitamiineja. On jo syntymässä uusi tieteen ja käytännön haara, niinsanottu ''meriviljelys'', jolle avautuu sanomattoman laajoja näköaloja.

Varsin vähän käyttää ihmiskunta vielä hyväkseen suunnattomia mineraalirikkauksia. Maan energeettisistä voimavaroista puhuttaessa voidaan sanoa, että nykyisellä atomiaikakaudella ne ovat käytännöllisesti katsoen loppumattomat.

5. SYY EI OLE LUONNON. KENENKÄ SITTEN?

Ihmisen alistamia valtavia luonnonvoimia ei siis käytetä hyväksi tai käytetään niin vähissä määrin, että se ei läheskään riitä ihmisten toimeentulon turvaamiseen ja heidän elämänsä parantamiseen. Suuria mahdollisuuksia ihmiskunnan rikkauden ja vaurauden kohottamiseen on käyttämättä monissa maissa. Tämä selittyy yksinomaan huonosti järjestetyillä, anarkistisilla yhteiskuntaelämän muodoilla.

6. MITÄ RAUHA TUO IHMISKUNNALLE?

Viimeisten sadan vuoden aikana ei yksikään vuosikymmen ole mennyt soditta. Ensimmäisen maailmansodan tanterilla taisteli yli 70 miljoonaa ja toisen maailmansodan yli 110 miljoonaa miestä. Ensimmäisessä maailmansodassa kaatui 10 miljoonaa ja haavoittui 20 miljoonaa. Toisessa maailmansodassa kaatui (vajaiden tietojen mukaan) 22 miljoonaa ja haavoittui 34 miljoonaa. Tällöin ei ole otettu huomioon Kiinan ihmishukkaa eikä fasistisilla kuolemanleireillä surmansa saaneita.

Entä kuinka paljon menetettiin näissä sodissa ihmiskäsin luotuja aineellisia arvoja. Taloustieteilijät ovat laskeneet, että ensimmäiseen maailmansotaan käytetyillä varoilla olisi voinut ostaa 74 miljoonalle mobilisoidulle sotamiehelle kullekin hyvän talon ja suuren tontin.

Toisen maailmansodan suoranaiset menot olisivat riittäneet siihen, että maailman kaikille lapsille olisi annettu oppikoulusivistys, että maapallon kaikille perheille olisi rakennettu viisihuoneinen talo ja jokaiselle 5 000 asukkaalle ajanmukainen sairaala. On helppo kuvitella, mikä tuotantovoimien jättiläiskasvu olisi voitu saavuttaa, jos miljoonat sotaan osallistuneet ihmiset olisivat olleet tuottavassa työssä, jos hävitykseen tuhlatut valtavat aineelliset arvot olisi käytetty rakentavaan työhön. Jos sotien tie katkaistaan niin elämä maapallolla voi jo tänään muodostua paljon turvallisemmaksi.

7. MILLAISET OVAT YHTEISKUNNAN JA LUONNON VÄLISET SUHTEET NYKYISIN?

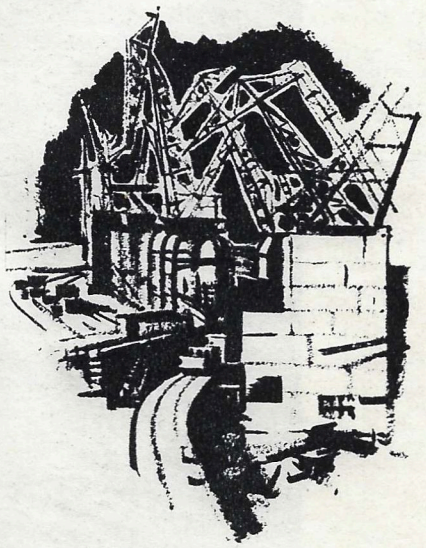

Tätä nykyä on käynnissä uusi teknillinen vallankumous, suurin kaikista, mitä historia tuntee. Ihmiset saavat satumaisia mahdollisuuksia luonnonvoimien hallitsemiseksi ja sellaisen aineellisen vaurauden luomiseksi, mikä tyydyttää ihmiskunnan kaikki tarpeet. Tämän vallankumouksen pääpiirteinä ovat atomivoiman käyttäminen ja jättimäiset nopeudet. Maapallon eri puolilla asuvien kansojen lähentymiselle on avautunut ennentuntemattomia mahdollisuuksia.

Jotta nykyisen teknillisen vallankumouksen kaikki mahdollisuudet voitaisiin käyttää hyväksi tarvitaan kuitenkin oikeudenmukaisia yhteiskunnallisia suhteita, joiden vallitessa ei olisi tuotantovälineiden yksityisomistusta eikä ihmisen riistoa toisen ihmisen taholta ja kansantaloutta hoidettaisiin suunnitelmanmukaisesti valtakunnallisessa mittakaavassa. Tällaiset yhteiskunnalliset suhteet vallitsevat sosialistisissa maissa ja tuottavat niille hyviä tuloksia.

On itsestään selvää, että sosialistisen yhteiskuntajärjestelmän pystyttäminen on kunkin maan kansan oma asia, ja että minkä tahansa yhteiskunnallisen ja valtiollisen rakenteen tyrkyttäminen ulkoakäsin on sallimatonta.

Ihmiskunnan tehtävänä on jouduttaa kulkuaan eteenpäin. Todella sopusointuisen yhteiskunnan luominen vakiinnuttaa täydellisesti ihmisen luonnonherruuden ja auttaa voimakkaimmalla mahdollisella tavalla sen antimien käyttämistä kaikkien ihmisten onneksi ja kukoistukseksi.

Olin Auringon satelliittina...

Kirj. Mihail LIBER.

...Maan ja Kuun välimatka on jo liikennöitävänä. Neuvostoliiton tiedemiehet ratkaisevat tehtäviä, jotka liittyvät ihmisen tunkeutumiseen aurinkokuntamme ulkopuolelle.

Apina Rena on palannut avaruusmatkalta. Sen on todettu sairastavan säteilyn aiheuttamaa tautia. Mistä on kysymys? Ovatko raketin suojalaitteet pettäneet? Eivätkö ne pysty suojaamaan elimistöä? Pakostakin muistuu mieleen edesmenneen tiedemiehen Kalininin hypoteesi: kosmisessa avaruudessa on kerroksia, jotka eivät läpäise radioaaltoja; kyseiset kerrokset ovat suurena vaarana avaruusmatkailijoille — niihin tultaessa raketin elektronikojeet, mittarit ja suojalaitteet menevät heti epäkuntoon.

Teoriansa vahvistukseksi Kalinin lähetti auringonläheiseen avaruuteen automaattisesti toimivan laboratorion. Radioyhteys siihen on katkennut, mutta se kiertää edelleen Aurinkoa säilyttäen tarkasti kaikki laitteidensa tekemät arvokkaat havainnot. Laboratorio pitäisi saada lähemmäksi Maata, jotta sinne kertynyt aineisto voitaisiin ottaa talteen, sillä ilman niitä kosmokseen ei voida lähettää suurta avaruuslaivaa. Siksi Kalininin poika, nuori tiedemies Andrei, lähtee rakettimatkalle avaruuteen. Hän löytääkin isänsä laboratorion ja Auringon ikuiseksi satelliitiksi jäämisen uhallakin ohjaa laboratorion sellaiseen avaruuskerrokseen, mistä pääsee radioyhteyteen Maan kanssa...

Tässä mielikuvituksellisessa elokuvassa "Olin Auringon satelliittina", jonka on valmistanut Moskovan tieteisfilmistudio, tapahtumat kehittyvät varsin dynaamisesti. Sen käsikirjoituksen laatijoita ja lavastajia on kannustanut sekä mielikuvitus, että tiede. Kaikki siinä on perusteltua — paitsi tapahtumain aika...

Studiossa tehtiin työtä kovalla touhulla. Samaan aikaan tehtiin tarmokkaasti työtä myös laboratorioissa, suunnittelulaitoksissa ja tehtaissa. Elokuvaa vielä filmattiin, kun tammikuun 2 päivänä 1959 Aurinkoa lähti kiertämään oikea raketti.

Tämänkin tapahtuman valossa filmi säilyttää mielikuvituksellisuutensa: ihminen ei ole vielä lähtenyt avaruuteen, mutta...

Työ laboratorioissa, suunnittelulaitoksissa ja tehtaissa jatkuu. Ja kun ihminen lähtee kosmiseen avaruuteen, niin tämä elokuva muuttuu miltei dokumentaariseksi.

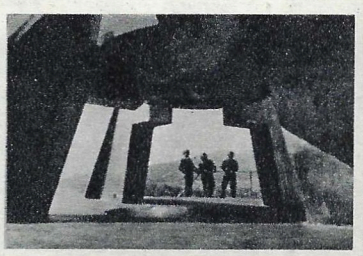

Välähdyksiä elokuvasta. Yl h ä ä l t ä: 1. Andrei Kalininin raketti kohtaa Auringon satelliitin. 2. Suuren näköradiopuhelimen heijastimella vilahtelee Kuun maisemia; tiedemiehet keskustelevat Kuuaseman kanssa. 3. Mikä planeetta tämä on? 4. Rena avaruuslennon aikana.

Tähtien parissa.

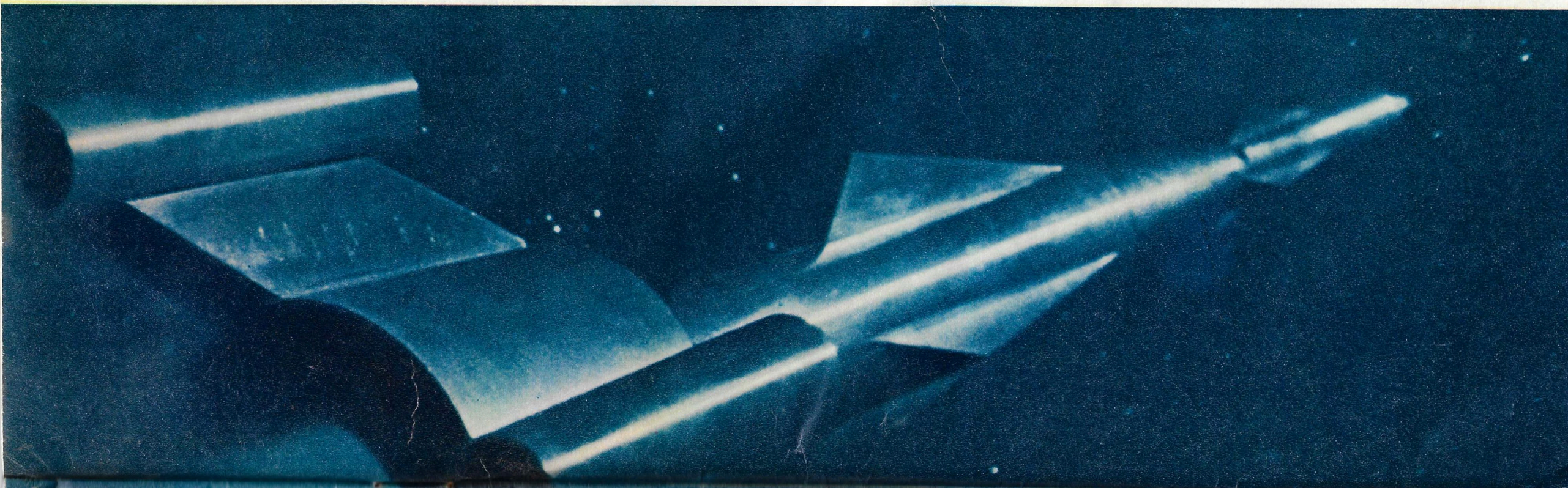

Välähdyksiä elokuvasta. Ylhäältä: 1. Tiedemies esittelemässä laskelmiaan kosmisista radiohäiriöistä. 2. Raketin ensimmäinen vaihe irtoaa, toiset jatkavat matkaansa. 3. Jännitävä hetki: Andrein avaruuslaiva on joutunut meteoriittiryöppyyn. 4. Yhteys avaruusrakettiin on katkennut; suunnistusasemalla seurataan jännityksellä hiljaisuutta.

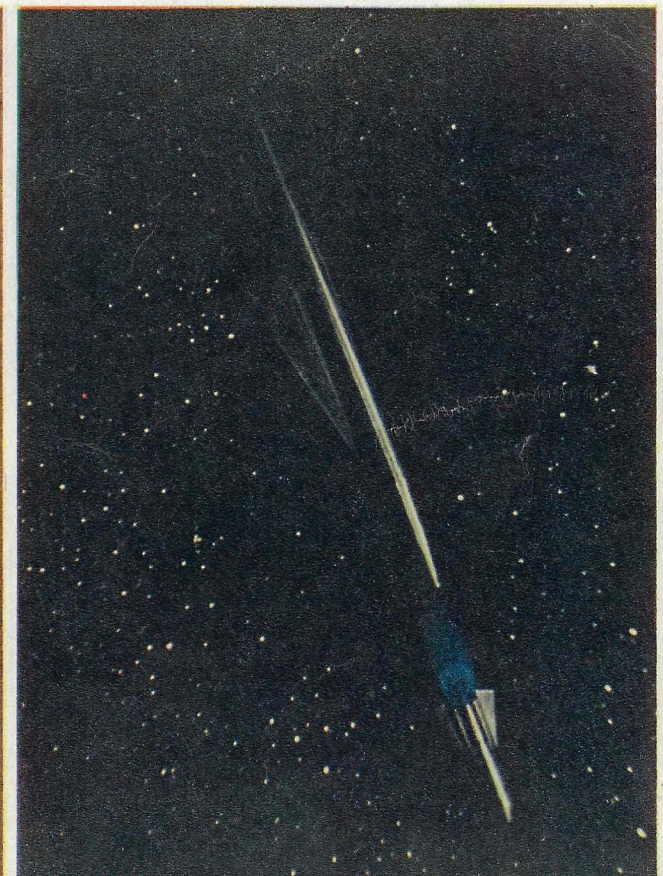

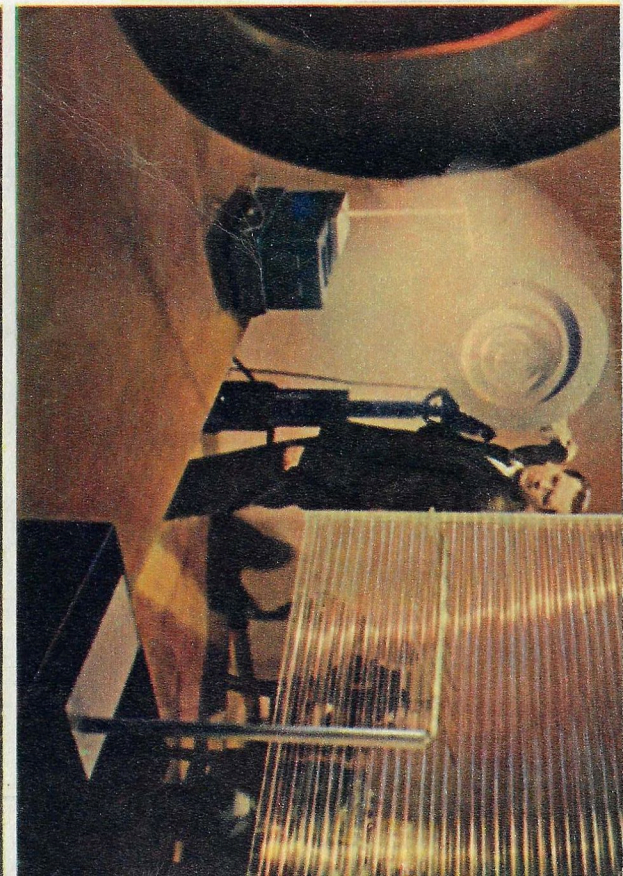

Neuvostomaa on laaja. Sen eteläisissä osissa sadonkorjuu alkaa kesäkuussa ja pohjoisissa päättyy lokakuussa. Yksistään kevätviljaa kylvettiin tänä vuonna 126 miljoonaa hehtaaria, mikä on kahdeksannes maailman muokatusta maa-alasta, metsäistutuksetkin mukaanluettuna.

On aikaista tehdä mitään yhteenvetoja vuodentulosta, satonäköalat ovat kuitenkin lupaavat. Vilja soluu jo virtanaan kollektiivitalouksien aittoihin ja valtion siiloihin.

Kuva työvuoronsa päättäneestä elonkorjaajasta Kazakstanin uudismailla.

Valok. G. Lvovski.

LUKIJAIN PYYNNÖSTÄ

José Perez Uruguaysta pyytää kertomaan Moskovan hippodromista.

Vastaamme: Moskovan hippodromin avaamisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 125 vuotta. Sen radalla kokeillaan vuosittain tuhatkunnan hevosen kuntoa.

Hippodromilla on neljä kilparataa (kolme ravikaistaa ja yksi ratsastusrata) sekä puhdasveristen ratsujen harjoittelurata. Ratsastusrata on 1 800 m ja ravirata 1 600 m. Kurvien kaltevuus on 12°. Kaikki ajokaistat ovat maapohjaisia, vain yhdessä on betonipohja ja hiekkapäällys. Talvisin ajo tapahtuu jäätiellä, jolloin hevoset varustetaan hokkikengillä.

Hippodromin palveluksessa on yhdeksättäkymmentä ajajaa. Katsomoihin mahtuu noin 20 000 henkeä.

Pere Jasques Belgiasta tahtoo tietää onko Neuvostoliitossa filatelistiklubeja ja millaista on niiden toiminta, kuka julkaisee postimerkkejä ja mitkä niistä ovat arvokkaimpia, valmistetaanko siloreunaisia merkkejä jne.

Vastaamme: Olemme puhutelleet moskovalaista keräilijää Vladimir Ivanovia, jolla on kokoelmissaan miltei kaikki Neuvostoliitossa julkaistut postimerkkisarjat. Hän kertoi:

— Filatelistikerhoja ja -ryhmiä on paljon. Muutamissa kaupunkipaikoissa ne kuuluvat keräilijäin yhdistyksiin. Viimeksimainittujen rahoitusvarat kertyvät pääasiallisesti jäsenmaksuista ja ne käytetään näyttelyjen ja yhteisten tilaisuuksien järjestämiseen sekä palkintoihin. Ne ovat yhteydessä muiden maiden filatelisteihin ja kaikin tavoin edistävät jäsentensä osallistumista näyttelyihin, myös kansainvälisiin.

Neuvostoliiton postimerkkeilijät osallistuvat aktiivisesti maansa postimerkkien julkaisusuunnitelmien laatimiseen ja kuvioiden valintaan. Niitä julkaisee yhteysministeriö, mm. liittotasavaltojen suosituksesta. Useimmissa tapauksissa merkit ovat ripsireunaisia ja samalla arkilla tavallisesti samanaiheisia. Tosin samalle arkille painetaan kahtakin aihetta, mainittakoon esim. Tshaikovski-kilpailulle omistettu sarja.

Erilaisten muistotapauksien kunniaksi postitoimistot kuolettavat usein merkit erikoisleimasimilla.

Ewald Samanns Saksan demokraattisesta tasavallasta on pyytänyt kertomaan Neuvostoliiton urheilumetsästyksestä.

Vastaamme: Jokaisella metsästysseuraan liittyvällä kansalaisella on oikeus metsästää joka paikassa rauhoitusalueita lukuunottamatta. Metsästysseuroja on niin kaupungeissa kuin maaseudullakin ja ne muodostavat tasavaltoja käsittäviä liittoja. Jäsenmaksut ovat tavallisesti 20—40 ruplaa vuodessa.

Useimmissa suurissa tuotanto- ym. laitoksissa on metsästyskerhoja tai -klubeja. Maaliammuntaharjoituksissa käytetään tavallisesti seuran aseita, varsinaista metsästystä kukin harjoittaa tietenkin mieluimmin omalla aseella. Niitä on kaupassa monen hintaisia, 140 ruplasta 1 200 ruplaan.

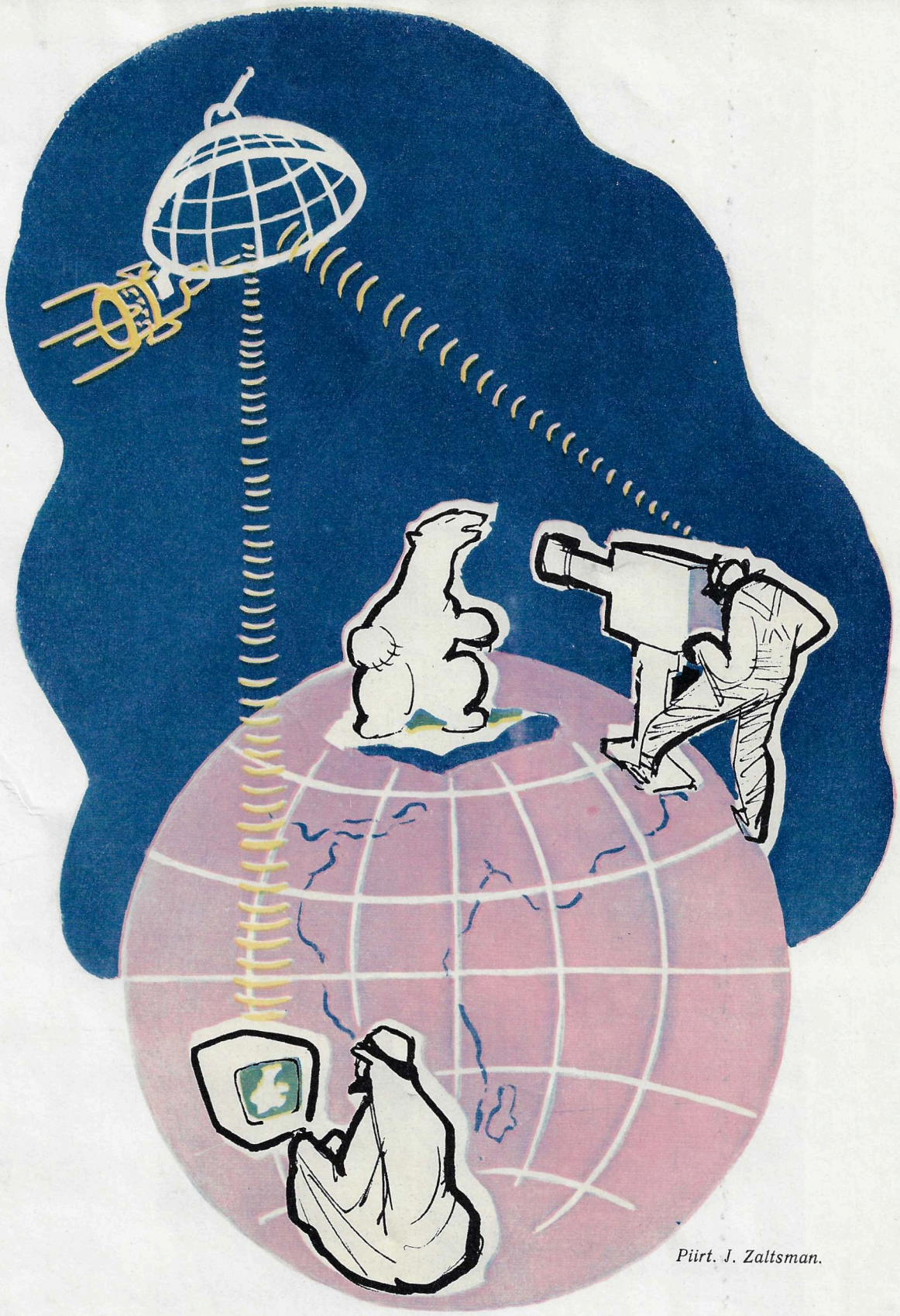

Piirt. J. Zaltsman.

NÄKÖRADIOKESKUS AVARUUDESSA

Jos noin 36 000 kilometrin korkeuteen Maasta lingotaan tekokuu, ja rakennetaan sille linkkiasema niin se voi korvata 2 000 televisioasemaa, jotka ovat tarpeen näköradiolähetysten ulottamiseksi koko Neuvostoliiton alueelle.

Asiaa tutkinut tiedemies L. Druzhkin kirjoittaa "Sovetski flot" lehdessä, että tällainen sputnik on ammuttava päiväntasaajan suuntaiselle kiertoradalle maapallon pyörimissuuntaan. Tehdessään vuorokaudessa täyden kierroksen Maan ympäri se käytännöllisesti sanoen "riippuu" päiväntasaajan yllä samassa pisteessä. Sputnikin linkkiasema ottaa vastaan Maassa sijaitsevan voimakkaan televisioaseman lähetykset, vahvistaa ne ja lähettää takaisin Maahan laajasuuntausantennin avulla.

Kirjoituksen laatijan mielestä tällaisen sputnikin kojeisto on tehtävä puolijohteista. Voimanlähteenä voidaan käyttää aurinkoparistoja ja tulevaisuudessa atomiparistoja.

L. Druzhkinin mielestä Moskovan näköradiokeskuksen lähetykset voidaan ulottaa läntiselle pallonpuoliskolle ja läntisen pallonpuoliskon televisiolähetykset itäiselle pallonpuoliskolle sinkoamalla ekvatooriselle kiertoradalle vielä kaksi muuta tekokuuta. Ne ottaisivat vastaan perussputnikin lähetykset ja välittäisivät ne Maahan. Näin ollen samaa televisiolähetystä voitaisiin katsella maapallon kaikilla puolilla.

Nyt sitä mennään. . .

Valok. J. TRANKVILLITSKI.

Äidin helmet helisemässä.

Ilman aikuisia

Synnynnäinen suurpuhuja.

— En halua! . .

Kaverin kuva. **Valok. J. Taborovski.**

Herkkusuita.

Vladimir Makovski

Vuonna 1870 Venäjälle muodostettiin yhdistys, joka ryhtyi järjestämään kiertäviä taidenäyttelyjä. Sen perustivat realistisen taiteen edistykselliset edustajat ja sillä on ollut tavattoman suuri merkitys maan kuvataiteen kehitykselle. Vladimir Makovski (1846—1920), jonka tuotantoa seuraavassa esitellään, oli sen johtavia hahmoja. Hänen taulujaan nähtiin yhdistyksen 46:ssa vuosinäyttelyssä.

Päätettyään vuonna 1866 Moskovan maalaus-, veisto- ja rakennustaiteen opiston, josta on vuosien mittaan valmistunut monia nimekkäitä taiteilijoita, Makovski erikoistui laatumaalauksen alalle.

Hän kuvaili kansanihmisten jokapäiväistä elämää ja tunkeutui tällöin syvälle ilmiöiden yhteiskunnalliseen ytimeen. Hänen ''Jälleennäkemisensä'' on dramaattinen kuvaus äidin ja kaupunkiin oppipojaksi annetun lapsen kohtaamisesta. Järkyttävällä tavalla se kertoo rahvaan ilottomasta elämästä. Hänen toinen taulunsa ''Tuomittu'', joka kuulun kriitikon Vladimir Stasovin mukaan ''kouraisee syvältä ja voimakkaasti aikansa elämää'', muodostui itse asiassa tuomioksi sorrolle ja vääryydelle.

Makovskin tuotanto sointui yhteen aikansa etummaisten aatteiden kanssa. Sitä todistavat muun muassa sellaiset maalaukset kuin ''Illanvietto'' ja ''Vallankumoustaistelijan kuulustelu'', joissa kumouksellista nuorisoa kuvataan vilpittömällä myötätunnolla.

Erikoisen maininnan Makovskin maalaukset ansaitsevat luonnekuvauksensa tavattoman rikkauden ja totuudellisuuden vuoksi. Kuvattavien ihmisten luonnehtimisessa ei ole koskaan langettu liioitteluun, mutta silti kaikki ovat kirpeän tyypillisiä. Taiteilija huomioi herkästi ihmisten ympäristön ja antaa sitä sävyttävien detaljien voimistaa maalauksen yleisajatusta.

Tässä nähdään Makovskin laajasti tunnettu ''Pankkiromahdus'' (vuodelta 1881). Kolea konttorihuoneisto, paljaat ikkunat, yhdentyyppiset lamput, seinällä näkyvä kirjoitus ''Talletusosasto'' ja kaikkien esineiden välinpitämätön liikkumattomuus ovat omiaan korostamaan ihmisten hämminkiä, epätoivoa ja suuttumusta.

Taiteilija on osannut äärimmäisen ilmeikkäästi tulkita erilaisia tunteita, joita sama tapahtuma on herättänyt eri ihmisissä. Pankkiromahduksen köyhyyteen syöksemä mummo vajoaa tajuttomana tuolille. Katsojaan selin seisova mies on tyrmistyksissään pudottanut lattialle lakkinsa ja käärön arvottomiksi käyneitä papereita. Emme näe hänen kasvojaan, mutta koko hänen olemuksensa puhuu avuttomasta hädästä. Kokonaan toisin suhtautuu asiaan arvonsa tunteva kenraali. Hän on kiukuissaan koko maailmalle (kuinka häntä onkin uskallettu huiputtaa!), itselleen ja vaimolleen, joka piinaa häntä typerillä kysymyksillään. . .

Eräänä taulun keskiöhahmona on santarmi. Hän seisoo tukevana ja levollisena olennoiden järjestystä, jonka vallitessa tällaiset tapahtumat kuuluvat asiaan.

Taulu on maalattu suurella taidolla. Se on mielenkiintoinen tarkastelipa sitä miltä kannalta tahansa — piirustuksellisilta keinoiltaan ja asetelmalliselta eheydeltään, väriratkaisultaan ja psykologiselta syvyydeltään. Se on lahjakkaan taiteilijan vaikuttava todistus ajastaan.

Helena STEIN taidearvostelija.

ПО ВКЛАДАМЪ.

TÄMÄ EI SAA TOISTUA !

20 VUOTTA TOISEN MAAILMANSODAN ALKAMISESTA

Kirj. historian tohtori, eversti **P. ZHILIN.**

MILJOONEJA KUOLONUHREJA

Kaksikymmentä vuotta sitten, syyskuun 1 päivänä 1939, aamun juuri valjetessa Vartan, Veikselin ja Narevan yllä kostean ja kolean ilman täytti taistelulentokoneiden ulvonta, pommien pauke ja räjähdysten ryske. Puolan ylle nousi akkiä sodan tulinen pyörremyrsky. Runsaat puolitoistamiljoonaa saksalaista sotilasta, 2 500 hyökkäysvaunua ja 2 000 lentokonetta ryntäsi Puolan kimppuun. Näin alkoi toinen maailmansota.

Sodan liekit levisivät nopeasti. Kolmessa viikossa Hitlerin joukot valtasivat melkein koko Puolan. Ensimmäisten voittojensa innostamana Saksa keväällä 1940 suuntasi iskunsa Tanskaan, Norjaan, Hollantiin, Belgiaan, Luxemburgiin ja Ranskaan. Koska Saksan fasismi ei kohdannut vakavampaa vastarintaa se yltyi tavoittelemaan maailmanvaltaa. Sotatoimet levisivät kohta Pohjois-Afrikan laajoille lakeuksille, Välimeren vyöhykkeelle ja Balkanille. Hitler-Saksan liittolainen — imperialistinen Japani — valtasi useita Kiinan maakuntia sekä nykyisen Vietnamin, Laosin ja Kambodzhan alueen... Kesäkuun 22 päivänä 1941 Saksa hyökkäsi valapattoisesti Neuvostoliiton kimppuun ja joulukuun 7 päivänä Japani antoi odottamattoman iskun Pearl Harbourille. Sota riehui Euroopassa, Aasiassa, Afrikassa, Tyynellä merellä ja Atlantilla. **Sodan pyörteisiin joutui 55 maata, yli 80% koko maapallon väestöstä.**

Mistä tämä kaamea murhenäytelmä aiheutui? Mikä syöksi ihmiskunnan tähän veriseen ja tuskalliseen taisteluun? Miksi sitä ei voitu torjua? Nämä eivät ole turhia kysymyksiä. Ne askarruttavat syvästi kaikkia, jotka kärsivät noiden vuosien kauhut ja välittömästi osallistuivat sotaan, samoinkuin elämään astuvaa uutta sukupolvea, joka ei ole omakohtaisesti kokenut noiden tapahtumain hirvittävyyttä.

Toinen maailmansota ei syttynyt sattumalta eikä vissien valtiomiesten pahasta tahdosta. Lenin arvosteli aikoinaan ankarasti henkilöitä, jotka näkivät sodassa vain "yksinkertaisen hyökkäyksen, rauhan rikkomisen, ja sitten tämän rikotun rauhan jälleenrakentamisen. Tappelivat ja sopivat! Se on typerä ja takapajuinen ajatus, minkä on jo vuosikymmeniä sitten kumonnut ja kumoaa jokainen vähänkin huolellinen minkä tahansa historiallisen aikakauden sotien analyysi".

Tällainen analyysi osoittaa, että toisen maailmansodan synnyttivät kapitalistisen talousjärjestelmän syvät ja terävät ristiriidat. Se syttyi lännessä fasistisen Saksan ja idässä imperialistisen Japanin aloitteesta ja **aiheutui taistelusta, joka koski menekkimarkkinoita ja vaikutusalueita, maailmanherruutta.** Hyökkääjämaat tahtoivat vallata uusia alueita, alistaa orjuuteensa Euroopan ja Aasian kansat. Sodan syttymistä edesauttoi länsivaltojen johtomiesten asennoituminen, heidän kieltäytymisensä yhteistyöstä Neuvostoliiton kanssa sodanlietsojien suitsimiseksi. Neuvostoliitto oli silloin ainoa maa, joka harjoitti aktiivista rauhanpolitiikkaa. Toiset suurvallat itse asiassa rohkaisivat hyökkääjiä arvellen päällekarkauksen rajoittuvan yksinomaan Neuvostoliittoon. Kansainvälisestä työväenliikkeestä puuttui sellaista yhtenäisyyttä, mikä olisi voinut panna sulun militaristien suunnitelmille.

Fasismia vastaan nousseiden joukkojen kasvavan kansallisen vapausliikkeen vaikutuksesta toinen maailmansota alkoi kehittyä vähitellen yhä enemmän fasisminvastaiseksi vapaussodaksi. Lopullisesti se muuttui sellaiseksi Neuvostoliiton jouduttua vedetyksi sotaan, mikä seikka synnytti kansoissa voitonvarmuutta ja myötävaikutti edistysmielisten voimien yhteenliittymiseen sekä kansallisen vapaustaistelun voimistumiseen.

Sotaa kesti kuusi vuotta. Mittavuudeltaan ja kireydeltään sillä ei ole vertaansa historiassa. **Se vaati uhrikseen kymmenien miljoonien ihmishengen, siinä luvussa 30 miljoonaa kaatuneina ja surmattuina.** Kansojen aineelliset tappiot osoittautuivat neljä kertaa suuremmiksi kuin ensimmäisessä maailmansodassa. Eräs eniten kärsimään joutuneita maita on Saksa itse: Hitlerin seikkailu maksoi sille 7 miljoonaa sotamiestä ja upseeria. Verivirrat huuhtelivat myös maita, joiden kansat taistelivat fasismia vastaan. Puola menetti 6 miljoonaa kansalaista eli kuudenneksen koko väestöstään, Jugoslavia 1,7 miljoonaa eli 10 prosenttia asukkaistaan. **Suurimman taakan taistelussa Saksan fasismia vastaan kantoi kuitenkin Neuvostoliitto.** Mikään muu maa ei joutunut kärsimään niin paljon kuin Neuvostoliitto.

Hitleriläisten hyökättyä Neuvostoliittoon aseellisen taistelun pääpaino siirtyi itään. Sinne suunnattiin Saksan päävoimat. Neuvostoarmeijaa vastaan taisteli 152 divisioonaa Hitlerin hallussa silloin olleista 214 divisioonasta. Juuri itärintamalla fasismi aikoi toteuttaa maailmanherruussuunnitelmiinsa liittyneet poliittiset ja taloudelliset tavoitteensa. Ohjekirjeessä n:o 32 kesäkuun 19 päivältä 1941 sanottiin, että Venäjän kampanjan päättymisen jälkeen alkavat operaatiot Lähi- ja Keski-Idän maiden, Suezin kanavan ja Välimerenmaiden valtaamiseksi ja sen jälkeen seuraisi hyökkäys Englantiin. Näin kauas tähtäsivät Saksan hyökkäyssuunnitelmat.

Neuvostoarmeija kesti miehuullisesti vastoinkäymiset, torjui vihollisen valtavien voimien rynnistystä, pysähdytti niiden etenemisen ja jo vuoden 1941 lopulla alkoi antaa sille ankaria iskuja. **Ensimmäisen raskaan tappion hitleriläiset kärsivät Moskovan edustalla.** Tämä taistelu hajotti tuhkana tuuleen tarun saksalaisen fasistiarmeijan voittamattomuudesta ja hautasi lopullisesti Hitlerin salamasotasuunnitelmat. **Historiallinen Stalingradin taistelu talvella 1942—1943 muuttui käännekohdaksi koko sodan kulussa.** Katkaistuaan tien hyökkääjältä — mitä antifasistisen liittouman osanottajien ei onnistunut tehdä muilla sotanäyttämöillä — Neuvostoliiton asevoimat siirtyivät hyökkäykseen koko rintamalla. "...Juuri Venäjän armeija on vetänyt Saksan sotakoneelta suolet hangelle ja pitää parhaillaankin rintamallaan kiinni verrattomasti suurimman osan vihollisen voimista", kirjoitti W. Churchill sanomassaan Stalinille syyskuun 27 päivänä 1944. Neuvostoarmeijan voitot Kurskin luona ja vuosien 1944—1945 hyökkäysoperaatioissa ratkaisivat lopullisesti fasistisen Saksan kohtalon, jouduttivat Eurcopan kansojen vapautumista ja lähensivät sotatoimien päättymistä.

HISTORIAA RUSKEIDEN LASIEN LÄVITSE

Historia on monta kertaa ankarasti rangaissut niitä, jotka vastoin tervettä järkeä ovat laiminlyöneet sen opetukset. Militaristit eivät valitettavasti tahdo mitenkään omaksua tätä totuutta. Heti toisen maailmansodan päätyttyä he alkoivat valmistautua kolmanteen. **Uuden palon sytyttämismenetelmät eivät ole uusia. Ne muistuttavat monessa suhteessa viime sodan valmistelukeinoja.** Eri puolilla maailmaa kyhätään kokoon hyökkäysliittoja, sosialististen maiden läheisyyteen rakennetaan sotatukikohtia, aseistautumista kiihdytetään, tuotetaan tuhansia kertoja tuhoisampia hävitysaseita kuin vuosina 1939—1945 käytetyt. **Erityisen vaarallista rauhan asialle on militarismin ja revanshihengen herättäminen Länsi-Saksassa, se merkitsee niiden samojen voimien elvyttämistä, jotka ovat viimeksikuluneen puolen vuosisadan aikana jo kahdesti tuottaneet ihmiskunnalle niin kauheita kärsimyksiä.**

Puolueeton tarkkailija saattaa helposti havaita, että amerikkalaisten monopoliyhtymien avulla Länsi-Saksaan rakennetaan voimakasta taloudellista perustusta militarismille. Kuumeisella kiireellä siellä kyhätään uusimmalla aseistuksella varustettua armeijaa, jonka käsiin annetaan atomi- ja rakettiaseet. Tosiasiat osoittavat Adenaue-

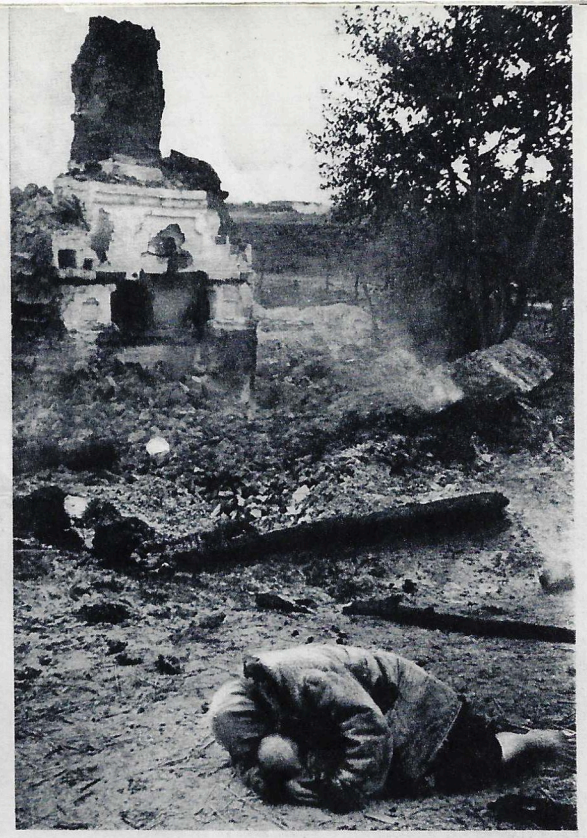

rin valtakomennon kulkevan joukkotuhoaseilla varustetun hyökkäysarmeijan luomisen tietä. On käynnissä vimmattu ideologinen valmistautuminen sotaan. Länsisaksalaiset revanshikiihkoilijat vakuuttavat vaahto suussa, että Saksan armeija on pohjoisatlantin liiton kelpaavin voima taistelemaan Neuvostoliittoa ja kaikkia sosialistisia maita vastaan. Hitlerin entiset kenraalit kehoittavat aloittamaan ''pelin'' uudelleen, varauksella että vältetään entisiä ''kohtalokkaita virheitä''.

Jokin aika sitten Neuvostoliitossa ilmestyi painosta marsalkka A. Jeremenkon kirja nimeltä ''Toisen maailmansodan historian vääristelyä vastaan''. Tarkastellen yksityiskohtaisesti Länsi-Saksassa ilmestyneitä Guderianin, Mannsteinin, Mellenthinin ja muiden saksalaisten sotapäälliköiden kirjoja Jeremenko osoittaa kiistattomilla tosiasioilla näiden ''historioitsijoiden'' syyllistyvän tapahtumain tahalliseen vääristelyyn ja oman strategiansa ja taktiikkansa repeämien peittämiseen ja paikkailuun.

Entisten hitlerkenraalien taipumus historiallisiin tutkielmiin on helposti selitettävissä: **he tahtovat palauttaa Wehrmachtin maineen, joka romahti niin surkeasti toisessa maailmansodassa.** Entiset fasistikenraalit laskelmoivat nyt pääsevänsä kumpaneineen NATOn sotajoukkojen johtoon.

NATOn jäsenmaiden pitäisi kuitenkin nähdä, että Länsi-Saksa pyrkii jo nyt alistamaan Länsi-Euroopan maat poliittiseen ja taloudelliseen vaikutukseensa. Länsisaksalaiset militaristit alkavat yhä useammin muistella suhteellisen helppoja sotilaallisia voittojaan vuodelta 1940.

Heidän kirjojensa aatteellisena pääsuuntana on, kuten Jeremenko sanoo, ''militarismin ja revanshimielen saarnaaminen, pyrkimys todistella, että saksalaisten monopolistien peli ei ole menetetty, että sotaan on valmistauduttava kaikinpuolisesti ja itsepintaisesti niin taloudellisessa ja poliittisessa kuin myös ideologisessa suhteessa''.

Tosiasioiden vääristely, omien virheiden siirtäminen toisten niskoille, pyrkimys puolustella niitä ''tapahtumain kohtalonomaisella kululla'' ei ole mitään uutta Saksan sotahistoriassa. Niin tekivät natsit ensimmäisen maailmansodan jälkeenkin pelastaakseen Saksan tappion aiheuttajat, synnyttääkseen Saksan kansassa kostonhimoa, sumuttaakseen nuorisoa ja valmistaakseen siitä tykinruokaa.

Avuttomilta näyttävät hitlerkenraalien yritykset pukeutua ''Hitlerin aatteellisten vastustajain'' kaapuun. Niinpä Guderian ''Sotamiehen muistelmissaan'' tekee ensin tuollaisia uskotteluja ja samaan menoon kertoo keskustelustaan Hitlerin kanssa, sanoen tarkoituksenaan olleen saada Hitler uskomaan kenraalikunnan nöyrään uskollisuuteen. Sanoen ''vastustaneensa sotaa Venäjää vastaan'' Guderian samalla myöntää: ''Valmistuessani näihin suuriin tehtäviin suoritin hallussani olleiden joukkojen kouluttamista ja aseistamista erityisellä tarmolla''. Kerrassaan kyynillisiltä kuulostavat satojen tuhansien ihmisten surmaamiseen syyllistyneen miehen sanat, että hänelle ''on vastenmielistä kaikkinainen murhaaminen''.

Yhtä kömpelöitä ovat kenraalien yritykset puolustella itseään, sälyttää vastuun kaikesta Hitlerin niskoille ja esittää asiat siten, että ellei ''korpraali'' olisi ollut vallassa, niin Saksa olisi voittanut sodan. Sotamarsalkka Mannstein on antanut kirjalleen nimeksi ''Menetetyt voitot''. Yksinomaan Hitlerin syyksi hän panee saksalaisten joukkojen tappion Stalingradin luona. Tosiasiat ja Mannsteinin kumppanien tunnustukset puhuvat kokonaan toista. Saatuaan määräyksen armeijaryhmän johtamisesta murtautumaan motista Mannstein vitkutti kaikin keinoin määräyksen täytäntöönpanoa, eikä käyttänyt hyväksi joukkojensa määrällistä ylivoimaa, hyökkäysvaunuja ja tykistöä saartorenkaan rikkomiseksi. Siitä oli seurauksena ajan menetys, ja se että neuvostojoukkojen päällystö vei loistavasti loppuun operaation, joka alkoi Saksan 6. jalkaväkiarmeijan ja 4. hyökkäysvaunuarmeijan saartamisella.

Voidaan sanataiteilla miten tahansa ja laskea liikkeelle millaisia juttuja hyvänsä, faktat ja asiakirjat osoittavat kuitenkin kiistattomasti, että Hitlerin ja hänen kenraaliensa laskelmat sodassa Neuvostoliittoa vastaan rakentuivat hiekalle, poliittiselle sivistymättömyydelle ja sotilaalliselle yltiöpäisyydelle. Sosialistisen järjestelmän aineelliset ja moraaliset voimat ovat nyt niin vahvat, että länsisaksalaisilla revanshikiihkoilijoilla — vanhoilla ja uusilla — sekä heidän ulkomaisilla yllyttäjillään ei ole mitään mahdollisuutta odottaa uudelta sodalta muuta kuin katastrofia kaikille, jotka sen aloittavat.

IHMISKUNTA VASTUSTAA!

Ihmiskunta inhoaa sotaa. Mikään kansa ei ole siitä kiinnostunut. Kuitenkin on sota uhkaamassa maailman rauhaa. Revanshikiihkoilijat kalistelevat aseita, eikä kukaan maailmassa voi karsinoitua tältä vaaralta.

Onko onnettomuus kiertämätön? Voidaanko liukuminen sotaan pysäyttää? Onko sellaisia voimia, mitkä kykenevät poistamaan sodan ihmiskunnan elämästä?

Sellaisia voimia on olemassa! Viimeksi kuluneiden 14 vuoden aikana maailman tilanne on muuttunut perusteellisesti. Neuvostoliitto ei ole enää ainoa sosialistinen maa, sen esimerkkiä ovat seuranneet monet muut Euroopan ja Aasian maat. **On syntynyt sosialistisen maiden leiri, joka on kasvanut voittamattomaksi mahdiksi.** Kaikki rauhan puolustajat tietävät, että hyökkäyksen torjumiseksi on olemassa riittävästi voimia ja keinoja. Sosialistisen talousjärjestelmän osalle tulee lähes kolmannes maailman teollisuustuotannosta ja alkaneen seitsenvuotiskauden lopulla näiden maiden osalle lankeaa yli puolet maailman tuotannosta.

Sosialismi ei tarvitse sotaa asemiensa lujittamiseksi kansainvälisellä näyttämöllä. Sosialististen maiden mielestä yhteiskuntajärjestelmien elinvoimaisuus ja kyky kehittää tuotantovoimia sekä kohottaa kansojen hyvinvointia ja kulttuuritasoa kokeillaan rauhanomaisen kilpailun vainiolla eikä sotatanterilla.

Rauhaa puolustavat aktiivisesti monet itämaat, jotka ovat vapautuneet siirtomaasorron kahleista. Ne muodostavat yhdessä sosialististen maiden kanssa rauhan vyöhykkeen, jonka pinta-ala on 50 miljoonaa neliökilometriä ja väkiluku yli 1,5 miljardia. **Kansainvälisestä työväenliikkeestä on niinikään tullut mahtava voima. Vaikuttava tekijä on myös maailman rauhanpuolustajien suuri yhteisliike.**

Ihmiskunnalla on nyt suuret mahdollisuudet hyökkääjien kurissapitämiseksi. Sodan kohtalonomainen kiertämättömyys on kadonnut. Kolmas maailmanpalo voidaan torjua, jos maailman kansat aktiivisesti taistelevat sen uhkaa vastaan.

Ihmiset tarvitsevat rauhaa kuin valoa, ilmaa ja aurinkoa. Yhä kovemmin kaikuukin kaikilla kielillä vaatimus: ''Sota ei saa toistua!''

KUDARO I

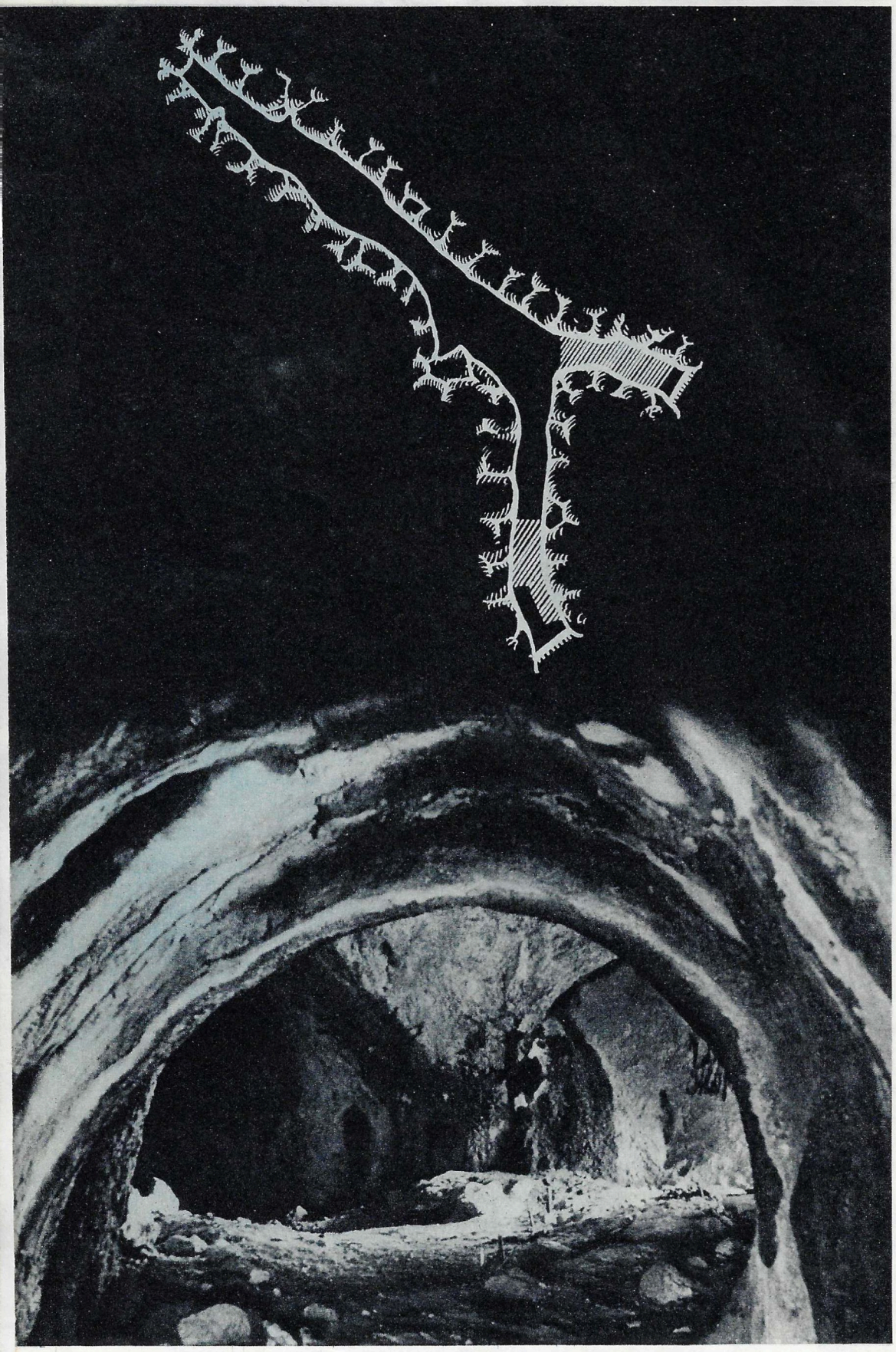

Tässä on ollut vanhemman kivikauden varhaisajan ihmisten asumus. Luolan pohjapiirustuksessa on viivoitettu kaivetut lohkot. Yl h ä ä l l ä Dzhodzhora-joen laakso; nuoli viittaa Kudaro I luolan sisäänkäytävään.

Kirj. Etelä-Osetian paleoliittisen retkikunnan päällikkö **V. LJUBIN.**

Milloin ja miten on asutus saanut alkunsa Kaukasiassa, Etelä-Venäjän tasangolla ja muilla Neuvostoliiton alueilla? Mihin ja milloin siellä ovat ilmaantuneet ensimmäiset ihmiset?

Monet tiedemiespolvet ovat tutkineet näitä kysymyksiä, joilla on ensiarvoinen merkitys maamme varhaisimman historiallisen kehitystien selvittämiselle. Ensimmäisten ihmisten jälkiä etsineet muinaistieteelliset retkikunnat ovat suorittaneet kaivauksia tuhansien neliömetrien laajuisilla alueilla. Monivuotiset tutkimukset ovatkin tuottaneet mainittavia tuloksia. Niinpä on todettu, että ihmisen eroittautuminen eläinkunnasta, s.o. sukupuuttoon kuolleiden ihmismuotoisten apinoiden muuttuminen ihmisiksi, on tapahtunut alueella, joka käsittää eteläisen Euroopan ja Aasian sekä huomattavan osan Afrikkaa. Sieltä alkuihminen on sitten levinnyt yli koko maapallon.

On aihetta olettaa, että **ihmiskunnan alkukehto on käsittänyt myös Neuvostoliiton eteläosat, ennen kaikkea Takakaukasian.** Siitä ovat todisteina ihmismuotoisten apinoiden jätteet, joita on tavattu Itä-Gruusiassa suoritetuissa kaivauksissa, ja alkuihmisten primitiivisimmät kiviesineet, joita on löydetty Abhasiasta, Armeniasta ja Etelä-Osetiasta.

Etelä-Venäjän tasangoille ihminen on todennäköisesti tullut etelästä. Se on tapahtunut 300—400 tuhatta vuotta sitten, ns. acheulajalla, varhaisemmalla kivikaudella. Kaukasusvuoret eivät olleet silloin suurenakaan esteenä etenemiselle: ne olivat matalampia. Ihmiset saattoivat päästä vaivatta niiden ylitse Etukaukasian aroille ja edelleen pohjoiseen — Manytshin, Donin ja Volgan suuntaan.

Kaukasiassa on kymmeniä paikkoja, mistä on tavattu acheulajan ja vielä vanhemman chellesiläisen ajanjakson kiviaseita. Niiden joukossa on ollut satoja mantelinmuotoisia käsiaseita, jotka ovat ihmisen varhaisimpia työvälineitä. Kuitenkaan ei Kaukasiasta eikä mistään muualtakaan Neuvostoliiton alueelta löytynyt vähänkään eheinä säilyneitä acheulasumuksia, jotka olisivat antaneet käsityksen asukkaittensa elintavoista, liesistä, keittovälineistä ja kiviaseiden valmistustavoista. Sellaiset löydöt ovat olleet hyvin vähäisiä muissakin maissa. Toistaiseksi tunnetaan vain Torralban asumus Espanjassa, Observatoiren luola Monacossa, Carmelvuoren luolat Israelissa, Oumm qatafa Juudean erämaassa, Fontechevade Ranskassa ja Karain Turkissa.

Acheulajan ihmisten luola-asumuksia on maassamme etsiskelty kauan. Neuvostoliiton tiedeakatemian aineellisen kulttuurin historian tutkimuslaitoksen paleoliittisen ryhmän, joka toimi Gruusian tiedeakatemian Etelä-Osetian retkikunnan yhteydessä, onnistui vv.

KOSKA TAKAKAUKASIAAN ILMAANTUI IHMISIÄ*

HARVINAINEN ASUTUSLÖYTÖ*

USKOMUSTEN SYNTYAIKA*

1955—57 löytää vihdoin ensimmäiset tuontyyppiset asumapaikat. Luolat, joista ne löydettiin, sijaitsevat Etelä-Osetiassa Kudaron rotkon oikealla puolella, Dzhodzhora-joen laaksossa (Gruusian pääkaupungista Tbilisistä luoteeseen).

Kolmesta luolasta (Kudaro I, Kudaro III ja Kudaro IV) on löydetty **vanhemman kivikauden metsästäjien asumuksia.** Parhaiten on toistaiseksi tutkittu Kudaro I, joka sijaitsee 1 600 metrin korkeudessa. Se on antanut tavattoman arvokasta muinaistieteellistä aineistoa.

Kudaro I muodostaa syvän gallerian. Siinä on kaksi sisäänkäytävää, joiden eteistasanteita suojaa kalliopenger.

Koekaivaukset osoittivat luolan kätkevän sisäänsä suuria arvoja. Tämän havaittuaan arkeologit alkoivat aluksi työnsä kahdella pienellä lohkolla. Ainutlaatuisten löydösten vahingoittumisen pelko pakotti luopumaan kuokista ja lapioista. Kulttuurikerrostumat poistettiin veitsillä, atuloilla ja pensseleillä. Kului viikkoja ennenkuin saatiin poistetuksi ylimmät kerrokset, joissa oli asumajätteitä antiikkiselta sekä pronssi- ja vaskikaudelta. Vihdoin koittivat jännittävimmät hetket: aloitettiin niiden kerrostumien puhdistaminen, joissa oli jälkiä vanhemmalta kivikaudelta, Neandertalin ihmisten ja acheulilaisten metsästäjien asumuksista. Mielenkiintoisimpia olivat **maastamme ensimmäistä kertaa löydetyt acheulilaisleirin jäännökset,** joissa oli sekaisin suurten riistaeläinten luita ja alkukantaisia kiviaseita. Viimeksimainittujen joukossa on klassillisia näytteitä kömpelöistä kiviaseista — molemmin puolin karkeasti louhituista ja toisesta päästä terävistä lyömävälineistä. Tshasavalin vuoren alkuihmiset käyttivät ilmeisesti myös yksinkertaisia puuaseita, keppejä ja nuijia, mutta niitä ei ole säilynyt.

Kudaro I:n acheulasukkaiden kiviaseet ovat vanhempia kuin Carmel-vuoren luolista ja Oumm qatafista löydetyt piiaseet. Ne ovat arkaistisuudessaan lähellä vanhimpia acheul-löytöjä, mitä on tavattu maapallolta, nimittäin Torralbasta Espanjassa ja Observatoiren luolasta Monacossa.

Dzhordzhoran laakson reunavuoret ovat tarjonneet hyvin suotuisat mahdollisuudet alkukantaiselle metsästykselle. Erikoisen sopivat ovat siinä suhteessa Tshasavalin rinteet, joiden kalkkikivikerrostumiin vesi on syönyt suuren joukon kaivoja, kuoppia ja rotkoja. Acheulmetsästäjät järjestivät siellä yhteisiä ajojahteja. Suurinkaan peto ei voinut pelastua heidän isoilta kivenmöhkäleiltään. Tapettuaan eläimen he söivät lihat, rikkoivat pääkallon ja suuremmat luut päästäkseen käsiksi maukkaaseen ytimeen; kokonaisina on säilynyt vain pieniä jalka- ja leukaluita sekä selkänikamia.

Kudarolaismetsästäjien pääriistana oli luolakarhu — yli puolet löydetyistä luista kuuluvat sille. Karhun kaataminen on tuliaseellakin tunnetusti vaarallista hommaa. Millaista voimaa ja uskallusta onkaan se vaatinut muinaisilta kudarolaisilta, jotka työkseen metsästivät alkeellisilla kiviaseillaan otusta, joka oli noin puolta suurempi jälkeläistään, nykypäivien karhua.

Suurina laumoina toimien kivikauden metsästäjät kaatoivat toisinaan myös hirmuisia sarvikuonoja, raivoisia leopardeja ja nopeajalkaisia peuroja. Alkuihmisten on täytynyt olla todella taitavia ja tottuneita metsästäjiä sillä Kudaron acheulilaisten saaliksi on joutunut sellaisiakin otuksia kuin biisonihärkä, susi, kauris, mäyrä, ahma, kettu, piikkisika ja monia muita. Acheulajan kulttuurikerrostumasta on löydetty runsaasti myös kalanruotoja sekä lintujen ja pienten jyrsijöiden luita (niiden määrittelyn on suorittanut N. Vereshtshagin).

Kudaro I:n kaivauksien jatkaminen on johtanut uusiin tavattoman mielenkiintoisiin löytöihin: on tavattu paikkoja, joissa on valmistettu kiviaseita, säilytetty lihaa, ja pidetty tulta. **Suurimpana sensationa** on pidettävä kahta eläimenkalloa, jotka on löydetty samasta syvyydestä acheulkerrostuman alimmassa osassa, läheltä luolan kallioperustaa. Kallot sijaitsivat symmetrisesti kapean solan kahta puolta luolan laajimpaan asumaosaan johtavan suuaukon luona, turvat keskustaan suunnattuina. Se ei ole varmaankaan mikään sattuma. Toinen kalloista on luolakarhun, toinen peuran, jotka olivat Tshasavalin vuoren acheulilaisten metsästyksen peruskohteita. Luola-asumuksen päähuoneen ovelle asetettuina niitä lienee katsottava **osoitukseksi eläinten palvonnan alkamisesta.**

Tämän, laatuaan maailman ainoan löydön tieteellistä merkitystä on vaikea heti arvioida. Se panee ajattelemaan, että **eläinten palvontaan pohjistuvat uskomukset ovat peräisin jo acheulkauden alkuvaiheilta (siis noin 100—200 tuhatta vuotta aikaisemmalta ajalta kuin tähän saakka on luultu) ja että luolassa asustaneille acheulihmisille on ollut ominaista vissi yhteiskunnallinen organisatio.**

Etelä-Osetian luolatutkimuksia jatketaan. Päähuomio kiinnitetään Tshasavali-hoh-nimiseen vuoreen, joka kätkee kalliopoveensa suuria historiallisia arvoja. Arkeologit ovat vasta hiukan raottaneet sen kätkökammioiden ovea ja voidaan olla varmoja, että heitä odottavat monet yllätykset ja arvokkaat löydöt. Saattaa käydä niinkin, että Tshasavalin vuoren karsti-onteloista löydetään vielä laatuaan ainoa "luolakaupunki", jossa on asustanut acheulkauden apinaihmisiä.

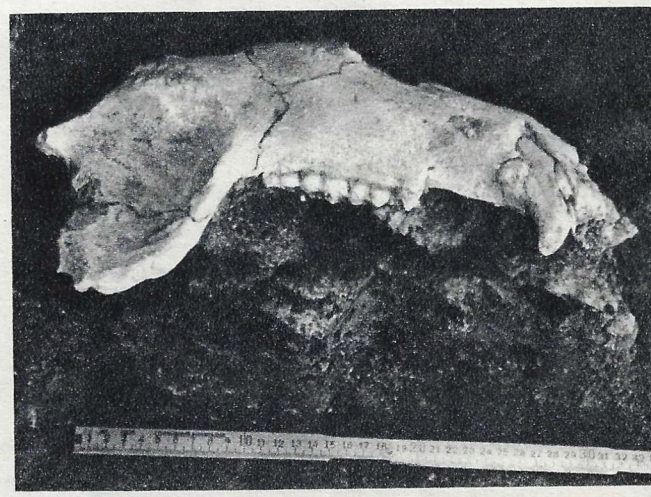

Ylhäällä oikealla acheulihmiset kivittämässä luolakarhua. Alempana Kaukasian vanhimmasta asuinpaikasta löydettyjä esineitä: luolakarhun leukaluu ja eräs kiviase.

Tulalainen pyöräilijä Ljubov Kotshetova, vuoden 1958 maailmanmestari naisten kolmen kilometrin edeltäjäajossa. Hän on opiskellut Leningradin liikuntakasvatuskorkeakoulun kirjeosastolla ja suorittanut tänä vuonna loppututkinnot. Toisenkin maailmanmestarin Galina Jermolajevan pyöräilyura on alkanut Tulassa. Siellä asuu ja työskentelee myös Valentina Maksimova, joka pääsi viime vuoden MM-pyöräilyissä hopealle.

Edeltäjäajo on suosituimpia pyöräilylajeja Neuvostoliitossa.

Kirj. V. BLAGODETELEV. Valok. V. KIVRIN.

PYÖRÄILIJÄIN KAUPUNKI

Jokaisella kaupungilla on oma suosittu urheilulajinsa, joskin jalkapalloiluun lienevät hullaantuneet kaikki samalla tavalla. Esimerkiksi Tartto on tunnettu yleisurheilijoistaan, Tbilisi vapaapainijoistaan ja Sverdlovsk hiihtoharrastuksestaan. Kahdensadan kilometrin päässä Moskovasta sijaitseva teollisuuskeskus Tula on taas aivan aiheellisesti pyöräilykaupungin maineessa.

Totuuden nimessä on sanottava, että Venäjän ensimmäinen polkupyörä syntyi kaukana Tulasta. Sen keksi uralilainen konemestari Artamonov, joka vuonna 1801 suoritti siihen aikaan vertaansa vailla olleen pyöräilymatkan kotikylästään Verhoturjesta Moskovaan ja takaisin. Matkaa kertyi yhteensä yli 5 000 kilometriä.

Mutta kun Tula vuosisataa myöhemmin sai velodromin se muuttuikin äkisti tämän urheilulajin kotikaupungiksi. Velodromin 333 metrin pituisella sementtiellipsillä suoritetaan nytkin useimmat maan mestaruuskisat. Meillä tuskin lienee yhtään pikapolkijaa, jonka ''kilparata'' ei olisi kiertänyt Tulan kautta. Sitä ei syyttä sanotakaan tämän lajin tulostehtailun tyyssijaksi. Monet Neuvostoliiton ennätyksistä sekä poikiemme ja tyttöjemme saavuttamista maailmanennätyksistä on tehty Tulan radalla. Tulalaisia ovat myös viimevuotinen maailmanmestari ja kymmenkertainen Neuvostoliiton mestari Ljubov Kotsheto-va sekä iso joukko muita mestareita, exmestareita, ennätysmiehiä ja puoleensataan nouseva urheilumestarijoukko. On kokonaisia pyöräilijäperheitä, kuten kuulut Solovjevit, joiden joukossa on sekä polkijoita että valmentajia.

Tulan velodromilla pidetään usein kansainvälisiä kilpailuja. Siellä ovat liehuneet Romanian, Unkarin, Tshekkoslovakian, Puolan, Bulgarian, DDR:n, Länsi-Saksan, Ranskan, Belgian, Italian, Australian ym. liput. Tulalaiset ovat vuorostaan niittäneet suosiota monissa kaupungeissa eri puolilla maailmaa.

Vanhat tulalaiset kertovat, että velodromille oli kerran ripustettu kehoitussanat: ''Pyöräily joukkourheiluksi!'' Tuhannet nuoret olivat noudattaneet kehoitusta. Nytkin velodromilla toimii neljä vakinaista lasten ja nuorten pyöräilykoulua, jotka eivät mitenkään ehdi ottaa vastaan kaikkia ''korkeimman pyöräilysivistyksen'' tavoittelijoita. Velodromilla alkaa olla ahdasta vaikka harjoitukset jatkuvat iltamyöhään, sähkövalaistuksessakin. Siksi aloitteleville aiotaan tehdä lisä rata.

Tulassa pyöräilevät kaikki ikäluokat, jopa niin, että pikkulasten kolmipyöräistä polkuvehettäkään ei pidetä leikkikaluna, sellaisellahan ovat aloittaneet monet kuuluisuudet. Pyörillä kuljetaan työssä, käydään torilla, kylässä ja retkillä. Ja jos Mark Twain olisi asunut Tulassa hän ei olisi kirjoittanut kuulua kertomustaan ''Kuinka opin ajamaan pyörällä''.

Iltaisin työpäivän päätyttyä ja oppilaitosten suljettua ovensa tuhannet tulalaiset torjuvat urhoollisesti teatterien, elokuvien ym. houkuttelevat mainosvalot, jos vain velodromilla on kilpailut. Toiset kiiruhtavat sinne puolustamaan kaupunkinsa mainetta ja toiset jännäämään heidän puolestaan.

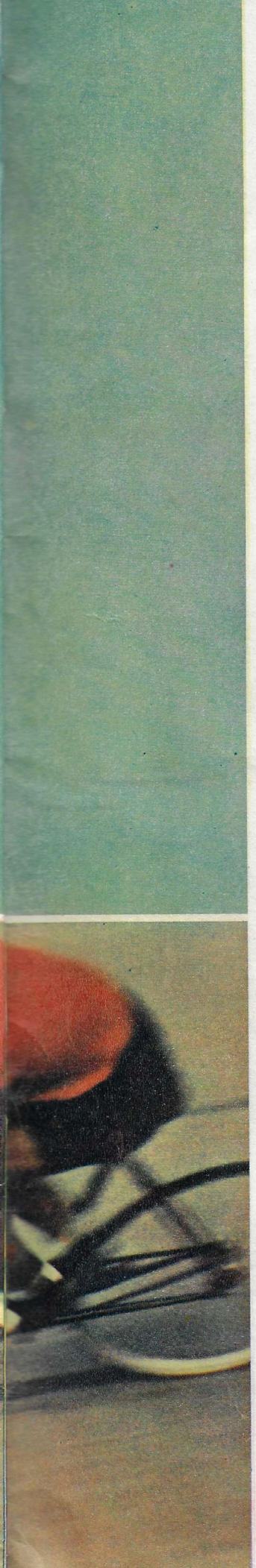

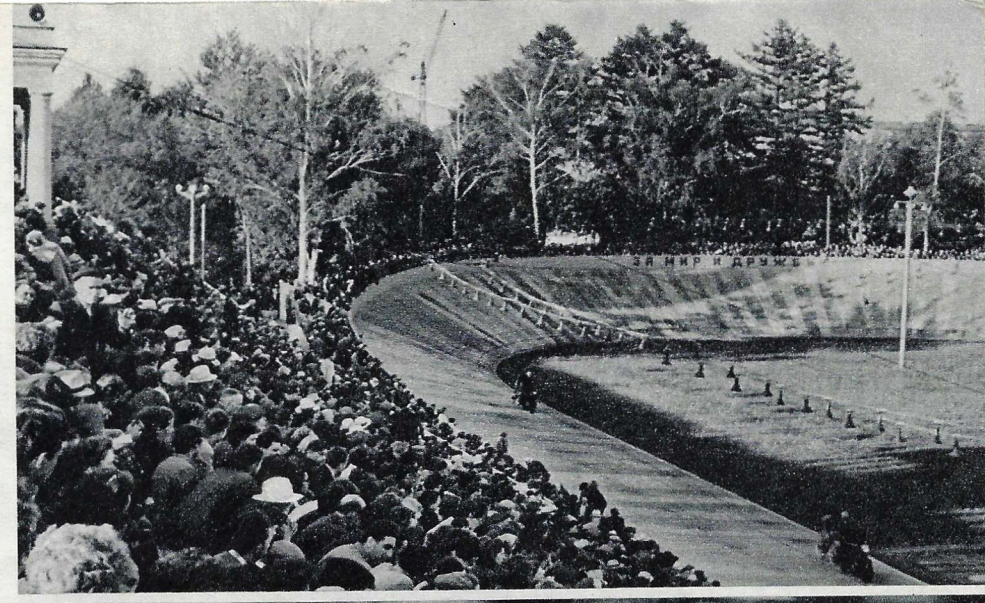

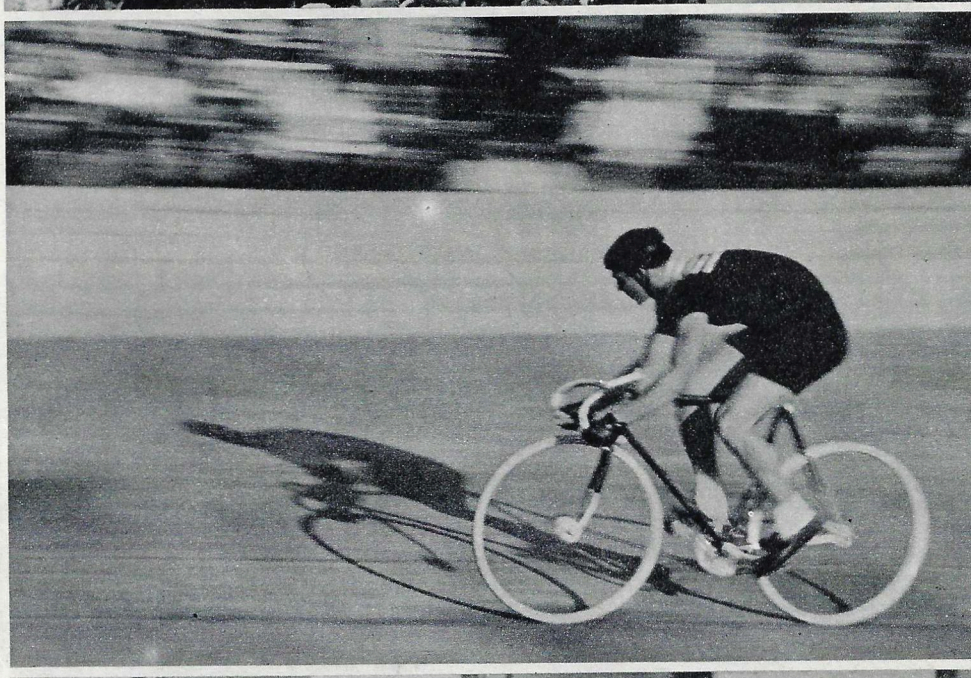

Kuvat ylhäältä: 1. Velodromilla on kilpailut ja katsomo on tavanmukaisen runsaasti kansoitettu. 2. Tulalainen Boris Romanov, moninkertainen Neuvostoliiton mestari ja kansainvälisten ajojen osanottaja. 3. ''Mikähän näistä olisi paras ostaa?''

Venäjän ja Neuvostoliiton entinen mestari, tulalainen työmies Konstantin Suhanov on säilyttänyt ensimmäisen polkupyöränsä.

KONTAKTEJAKO? HYVÄ! — sanovat leningradilaiset

Valok J. KOROLEV.

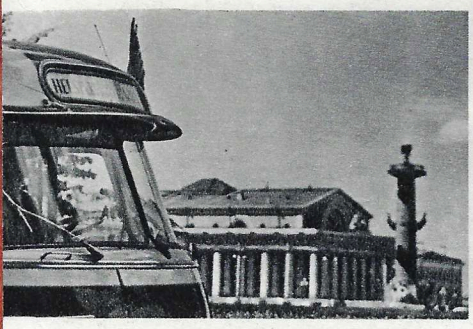

Helsinki — Leningrad—Moskova—Varsova on tämän turistibussin reitti.

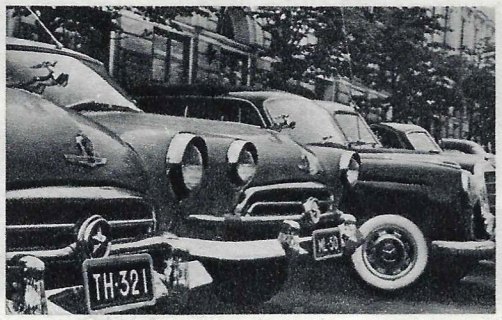

Ulkomaalaisille matkailijoille kuuluvia Volga-autoja tapaa tuon tuosta hotelliemme edustalla.

Suomalaisen toiminimen edustajia neuvotteluissa Leningradin kauppahallinnon virkailijoiden kanssa.

Nexön, Lagerlöfin, Heyerdahlin, Lassilan ja muiden pohjoismaisten kirjailijain teoksia luetaan Neuvostoliitossa alkukielillä ja käännöksinä.

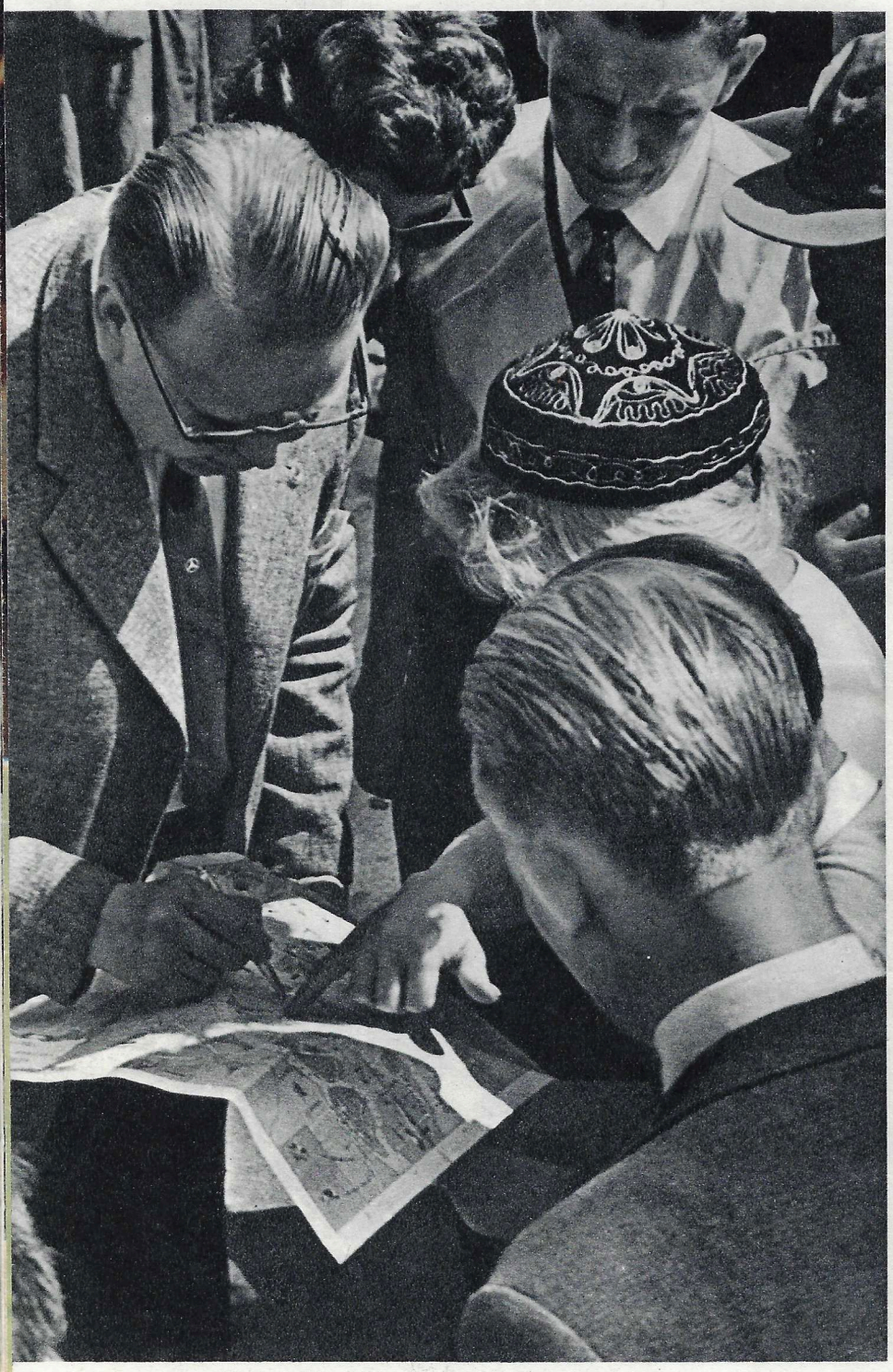

Tavanmukainen katukuva Leningradista: pohjoismaalaisia matkailijoita kaupungin kartan kimpussa.

Ruotsista toimitetaan paperia pitkäaikaisen kauppasopimuksen mukaisesti.

Tämä kuvaseloste on omistettu leningradilaisten kauppa- ja kulttuuriyhteyksille Pohjoismaiden kanssa.

SKDLn eduskuntaryhmän valtuuskunta Leningradin kaupunginneuvostossa.

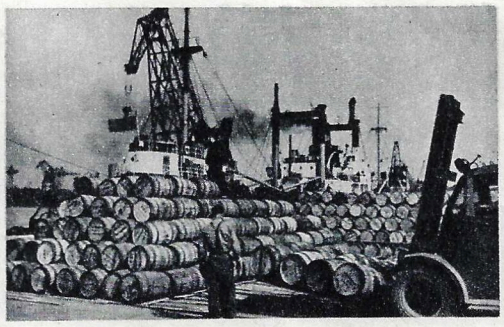

Norjasta on tullut silliä.

Naapureita nenätysten. Suomalaisia vuokra-autoilijoita neuvostokolleegojen vieraina.

Ruotsin kauppaministeri hra Lange tutustumassa atomikäyttöiseen jäänsärkijä "Leniniin".

Suomalaisia Pietarhovissa. Melkein kaikki Leningradissa vierailevat ulkomaalaiset käyvät siellä.

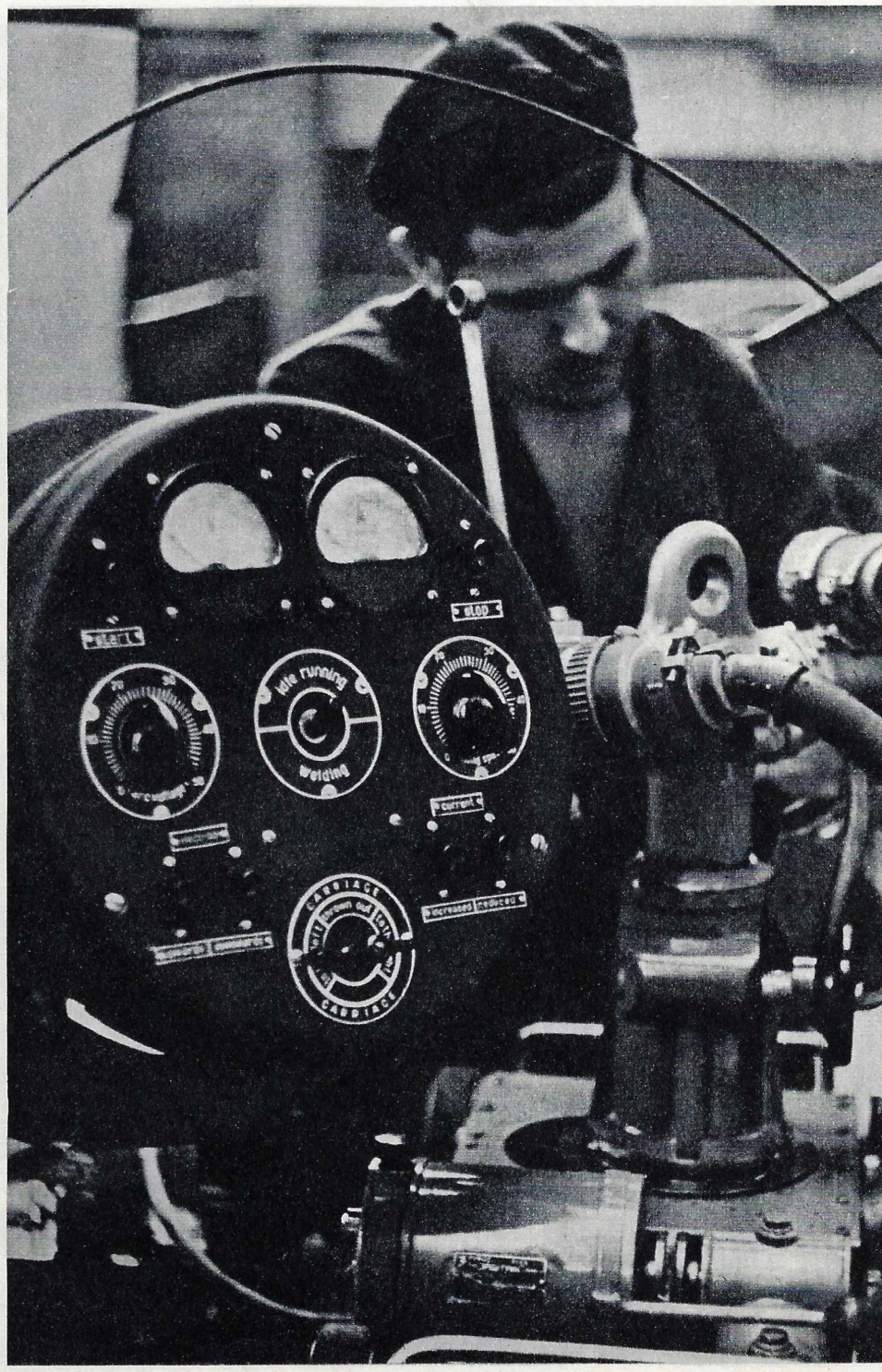

Leningradin Elektrik-tehtaan hitsauslaitteita ostetaan Suomeen ja muihin maihin.

Leningradin ovet ovat aina avoinna naapureille.

Pohjoismaiden valmisteet ovat Neuvostoliitossa hyvässä maineessa.

"NEUVOSTOLIITTO—RUOTSI", "RUOTSI—NEUVOSTOLIITTO"

Neuvostoliiton ja pohjoismaiden ystävyysseurojen tarkoituksena on edistää naapureiden välistä tuntemusta ja ymmärtämystä. Seurojen jäsenistön muodostavat yksityiset kansalaiset sekä tehtaiden, kolhoosien ja oppilaitosten kollektiivit. Niinpä Neuvostoliitto—Ruotsi -seuran ryhmäjäseneksi liittyi hiljattain Moskovan arkkitehtuuri-instituutti. Korkeakouluun perustetun ystävyysseuran puheenjohtaja professori I. Nikolajev sanoi, että instituutin ylioppilaita ja opettajia elähdyttävät mitä parhaat tunteet Ruotsia kohtaan. Tunneperäisten sympatiain lisäksi Neuvostoliiton ja Ruotsin arkkitehtejä lähentävät myös yhteiset ammattiongelmat. Tällaisista koskетuksista on suurta hyötyä.

Neuvostoliittolaisten arkkitehtien käynti Ruotsissa sai osakseen lämmintä vastakaikua Ruotsin lehdissä. Mukana ollut arkkitehti Svetlana Tshistjakova kirjoitti palattuaan neuvostolehtiin useita kirjoituksia asuntoalueiden järjestelystä Ruotsissa.

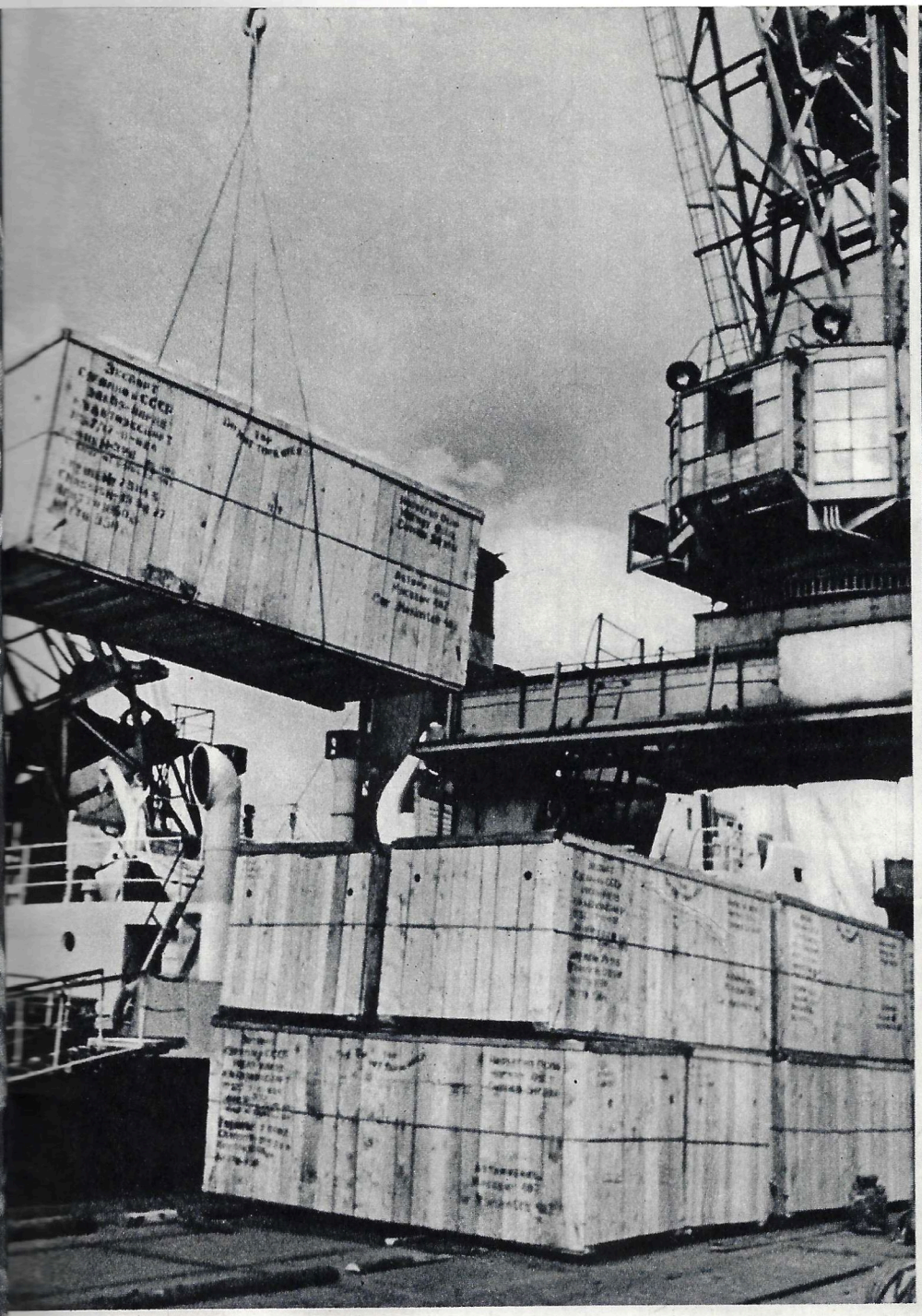

"Mosseja" matkalla Osloon.

Hella Vuolijoen "Justiinaa" esitetään menestyksellä Leningradin ja muiden neuvostokaupunkien näyttämöillä.

Kuvissa vasemmalta: 1. Arkkitehtuuri-instituutin oppilas Nikolai Zhurun ja arkkitehti Svetlana Tshistjakova esittelemässä "Ruotsi—Neuvostoliitto" -seuran jäsenelle hra Kjelströmille Moskovan uusia liitosalueita. 2. "Ehkä tämä luonnos kiinnostaa myös Ruotsin arkkitehtejä", sanoo ylioppilas Aleksander Tshervinski ruotsalaisvieraalle. 3. Neuvostoliiton—Ruotsin ystävyysilta arkkitehtuuri-instituutissa. Tilaisuudessa päätettiin lähettää kirje Ruotsin arkkitehtuurioppilaille ja opettajille tarkoituksella laajentaa ammatillista kanssakäymistä. Alhaalla vasemmalla ylioppilaita tutustumassa ruotsalaisiin lehtiin ja tovereittensa Skandinavian matkalla ottamiin valokuviin.

Valok. V. Shahovskoi.

Antanas Ventslova toivotti liettualaisten kirjailijain nimessä amerikkalaisvieraan tervetulleeksi Vilnaan.

Neuvostoliiton kolmatta kirjailijakongressia oli seuraamassa mm. amerikkalainen kirjailija Phillip Bonosky, syntyperältään liettualainen. Neuvosto-Liettuan kirjailijat kutsuivat hänet vierailulle kotitasavaltaansa. Toimituksemme pyynnöstä Phillip Bonosky kertoo seuraavassa matkahavainnoistaan.

Isiensä maassa

AMERIKKALAINEN PHILLIP BONOSKY LIETTUASSA

Alkoi jo hämärtää. Tihkusade peitti näköpiirin. Auto pysähtyi ja nousin vaimoni kanssa tielle. Olimme tuhansien kilometrien päässä kodistamme. Äkkiä meidät piiritti joukko lapsia, joilla oli kokonaiset kantamukset kukkia sylissään. Pellavapäinen tyttö tervehti meitä runolla:

Kiitos kaunis, vieras hyvä,
Tulemastas maahan isäin,
Liettua lie lemmittysi.
Ja kun sitten lähdet jälleen,
Kerro kuinka voimme täällä...

Tyttö oli Shiauliaista, mistä isäni oli kotoisin. Shiauliai on kaukana New Yorkista. Minun mielessäni niitä loitontaa toisistaan välimatkan lisäksi myös aika — vuodet, jotka ovat kuluneet siitä kun isäni jätti kotimaansa siihen kun poika astui sen kamaralle. Näiden tapahtumien välillä ei ole vain puoli vuosisataa, niiden välillä on historia.

"Kuinka se kaikki oikein kävi, äiti? — kysyimme lapsina. — Millaista oli elämämme Liettuassa?" Äiti katseli kaihoisasti jonnekin kauas ja hyräili surumielistä laulua raskaasta työstä ja nuorukaisista, jotka kaatuivat tsaarin sodissa. Työtätekevälle kansanosalle silloinen Liettua merkitsi pimeyttä ja pelkoa, taikauskoa ja kurjuutta. Tuhannet liettualaiset jättivät kotimaansa hakien toimeentuloa muualta maailmasta.

Ja nyt tulin tänne nähdäkseni omin silmin "kuinka se kaikki oikein kävi". Vanhempieni Liettuaa ei enää ole olemassa. Niiden 12 päivän aikana, jotka vietin tässä tasavallassa, kävin sen kaukaisimmillakin kulmilla ja näin tällä entisellä murheen maalla kokonaan uuden elämän. Löysin aivan uuden maan — nuoruuden maan, jota hoitavat selkeän päämäärän innoittamat ihmiset.

Vilnassa kävin vanhassa Mater Misericordian tuomiokirkossa, missä tapasin äitini menneisyyden. Neitsyt Marian kuvan eteen kumartuneet vanhukset rukoilivat jumalalta terveyttä. Kirkon seinät olivat täynnä hopealevyjä, joihin oli kuvattu sydämiä, jalkoja, käsiä ja päitä, muistona ihmisistä, jotka makaavat maan povessa, marttyyreista, jotka anoivat taivaalta pelastusta kärsimyksistä. Seuraavana päivänä kävin eräässä Kaunasin sairaalassa, joka oli kalustettu tieteen ja tekniikan viimeisen sanan mukaisesti. Minulle esiteltiin uusimpia diagnostisia laitteita, elektrokardiografeja, röntgenym, kojeita. Kävin myös Kaunasin polyteknillisessä korkeakoulussa ja Vilnan yliopistossa. Maassa, missä vielä aivan hiljan oli paljon lukutaidottomia, nykyisin tuhannet nuoret tutkivat fysiikan ja kemian monimutkaisia ongelmia.

Kuvitelkaa mielentilaani, kun ajaessamme autiota alankoa minulle selitettiin, että olimme "merenpohjassa". Toden tottal Tänä vuonna tämä alanko jää veden alle ja sen paikalle muodostuva valtava sääntelyallas tulee sähköenergian lähteeksi koko Liettualle. Näin omin silmin miten tuota jättiläissuunnitelmaa toteutetaan, miten voimalaitosta rakennetaan. Puhuttelin ihmisiä, jotka täyttävät liettualaisten toivetta valon viemisestä jokaiseen kotiin. Heidän puheistaan ja silmistään uhkui ylpeys. Sellainen on nuori Liettua. Sitä asuvat ihmiset, jotka uhkuvat tarmoa, joita innoittaa aate — ja mikä tärkeintä — joilla on kaikki mahdollisuudet pyrkimystensä toteuttamiseen.

Uskookohan äitini tätä? Isäni ei koskaan saa tietää tästä; hän kuoli kaukana kotimaastaan. Muistan tarinat, joita hän minulle kertoi. Muistan laulut, joita hän lauloi. Noiden laulujen ja tarujen maa on nyt kaikonnut menneisyyteen: uuden Liettuan tulevaisuutta sävyttävät sähkö ja sputnikit, se on uusi ja onnellinen.

Kiertelimme Liettuan monilla puolilla. Kaikkialla

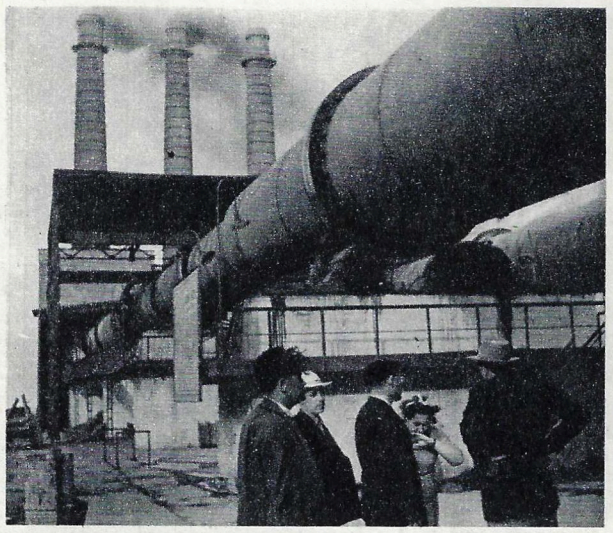

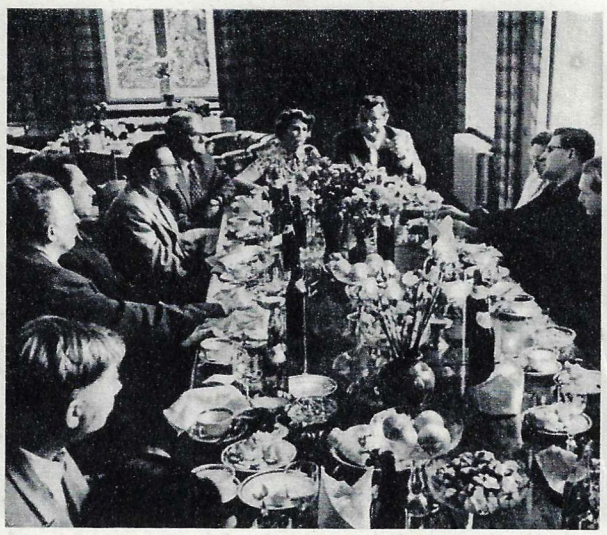

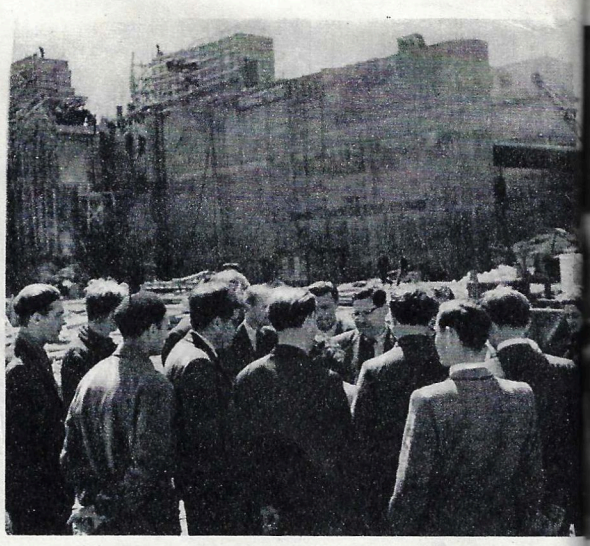

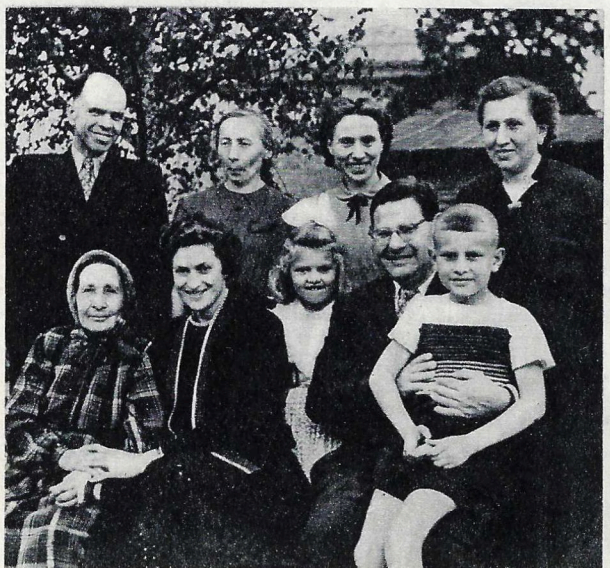

kohtasimme muistokiviä ja ristejä, joita on pystytetty talden varsille sodan aikana kaatuneiden kunniaksi. Natsien ja heidän liettualaisten apureittensa kädestä sai surmansa yli 700 000 liettualaista. Siellä, missä heidät surmattiin ja haudattiin, humisevat puut ja kasvavat kukat.

Uuden Liettuan vapaudesta on maksettu kalliit lunnaat. Ja vaikka harvat olivat säästyneet sodan karvailta koetuksilta en tavannut siellä juuri katkeroituneita kansalaisia. "Kommunismin tie" kollektiivitalouden puheenjohtaja, nainen, kertoi meille isänsä ja setänsä traagillisen kuolintarinan. Hänelle itselleen samoinkuin hänen pienokaiselleen oli jo kaivettu hauta, mutta he pelastuivat kuin ihmeen kautta. "Eräät liettualaiset olivat yhteistyössä saksalaisten kanssa", nainen sanoi, "mutta emme aio kostaa heille: palatkoot takaisin! Heille annetaan anteeksi, ja jokaiselle riittää ravintoa, työtä ja asuntoja. Emme vilkuile taaksemme, vaan katsomme eteenpäin, kommunismiin".

Sama nainen sanoi kolhoosilaisten päättäneen täyttää seitsenvuotissuunnitelmansa kolmessa vuodessa. Katsellessani kasvoja ja runsasta satoa lupaavia peltoja, aloin uskoa heidän aikomukseensa.

Matkan varrella saattoi usein nähdä vanhoja linnoja ja torneja, joista menneiden polvien miehet aikoinaan seurasivat silmä kovana, oliko idästä tulossa mongooleja tahi lännestä kalparitareita. Meille näytettiin paikkoja, missä liettualaiset partisaanit piileskelivät viime sodan aikana ja mistä he suorittivat hyökkäyksiä hitleriläisten kimppuun. Meille näytettiin soilta vallattuja laajoja ja hedelmällisiä peltolakeuksia. Liettua on jo saavuttanut ja ohittanut Amerikan maidon ja lihan tuotannossa asukasta kohden ja aikoo ohittaa sen muillakin aloilla. Liettuan tasavalta on muuttumassa teollisuusmaksi.

Kävin myös Akmänin sementtitehtaalla. Sen viereen on kohonnut kokonainen uusi kaupunki. Sekä kaupunki että asukkaat ovat nuoria. Viimeksimainitut edustavat sukupolvea, joka ei ole täyttänyt vielä kolmeakymmentä. Siitä ei ole kauan kun he tekivät maataloustöitä, nyt ovat tehtaassa, ja heillä on hyvät ammattitiedot. Eräässä työosastossa satuin ammattiyhdistyksen kokoukseen. Tiedustelin, mitä he käsittelivät. Minulle vastattiin: lainojen antamista omakotitalojen rakentamiseen ja huonekalujen ostamiseen. Työläiset vuorostaan tekivät minulle monia kysymyksiä ja lopulta toivat jostain kirjani "Palava laakso" ja pyysivät siihen omistuskirjoitusta. Kirjoittaessani nimeäni tuossa minulle siihen asti aivan tuntemattomassa kaupungissa minut valtasi tavaton riemu: tuntui kuin olisin kirjallani tuonut pienen lisän kansani suurenmoiseen sankarieepokseen. Sitten kävin katsomassa työläisten komeaa kulttuuripalatsia ja vaimoni kävi kaupungin sairaalassa. Menimmepä minne tahansa tässä nuoressa kasvavassa kaupungissa kaikkialla havaitsimme merkkejä rakkaudesta ja huolenpidosta ihmisiä kohtaan.

Meille esitettiin paljon numerotietoja, joita koetin painaa mieleeni tunnustaen samalla kuitenkin rehellisesti, että numerot pysyvät minulle kuolleina, ellen näe niiden takaa eläviä ihmisiä. Ja näinkin heitä kaikkialla: Klaipedan uudella telakalla, Kaunasin silkkikutomossa ja Shiauliain trikootehtaalla.

Aterioimme työläisruokaloissa, tutustuimme ylioppilaiden asuntoloihin ja puhuttelimme eri ammattialojen edustajia, todeten aina heidän suunnistautumisensa eteenpäin, heidän palavan halunsa tehdä elämä entistä kauniimmaksi. Luomishalu on elämän lähde. Kukaan ei mahda mitään sen voimalle. Siksi ulkomaalaisenkin, joka joutuu tähän terveeseen ilmapiiriin missä kaikki ovat syventyneet työhön yhteiseksi hyväksi, valtaa pakottava tarve yhtyä tuohon työhön. On melkein mahdoton jäädä sivustakatsojaksi! Tuollaisen tunnelman vallassa kiertelin Liettuaa.

Työn merkitys ei rajoitu vain aineellisten arvojen luomiseen. Työ muovaa tekijöitään. Se tuottaa iloa siksi, että se antaa elämälle tarkoituksen ja sisällön. Tunsin koko olemuksellani, että nykypäivien Liettua on onnellinen maa. "Meidän maamme", sanoivat kaikki, joita tapasin. "Me olemme tehneet tämän, me olemme rakentaneet tämän, me aiomme rakentaa vielä enemmän"...

Liettua vaalii huolellisesti ja hellästi kulttuuriperintöään. Tänäänkin täällä lauletaan maailmankuuluja dainoja, kauniita kansanlauluja, joissa heijastuu kansan koko elämä.

Tämänpäiväiset dainat kertovat uusista asioista. Neuvosto-Liettua janoaa rauhaa koko maailmalle. Liettualaiset haluavat, että tämän tietäisivät kaikki, koko Amerikan kansa, varsinkin amerikanliettualaiset.

Seisoessani tihkusateessa isäni kotiseudulla Shiauliaissa ja kuunnellessani pikkutytön lausumia tervehdyssäkeitä käsitin elämän Liettuan maaperällä sykähtelevän luomistarpeen käskystä. Liettua on uudestisyntynyt. Sillä on edessään onnellinen tulevaisuus. Ja ihmiset iloiten laulavat siitä.

Phillip BONOSKY.

Ylärivissä (vasemmalta): 1. Phillip Bonosky Akmänin sementtitehtaalla. 2. Kutsut Liettuan kirjailijaliitossa. 3. Phillip Bonosky Kaunasin voimalaitoksen rakentajain parissa. 4. Vanhan Trakain historiallisilla paikoilla. Alarivissä: 1. Phillip Bonosky tapasi Liettuassa sukulaisiaan. 2. Shiauliain pioneerejä tervehtimässä amerikkalaista kirjailijaa. 3. Pirčiupisin kylässä amerikkalaisvieraat tekivät kunniakäynnin hitleriläisten surmaamien liettualaisten haudalle. 4. Palangan kylpylässä Bonosky tapasi taiteilija V. Bacenasin. **Valok. J. Kacenbergas.**

Phillip Bonosky luonnonkauniilla Nidan rannikolla.

VOLGALLA

Valok. M. GRATSHEV.

— Miten on parasta viettää loma?

— Siten kuin haluttaa!

Retkeilynharrastajat haluavat tietysti valita jonkin niistä monista matkailureiteistä, jotka halkovat maata ristiin rastiin; kotijöröt lähtevät korkeintaan kesämökille; autonomistajat kääntävät kulkunsa Mustalle tai Itämerelle. Parantolat ja lomakodit ovat tavan mukaan ahkerasti kansoitettuja — käyhän niissä vuoden mittaan seitsemisen miljoonaa henkeä.

Kuvasarjamme kertoo lomailijoista, jotka lekottelevat sisävesiemme lippulaivan ''Leninin'' kannella — Volgalla. Ammattiosaston kautta hankittu laivapiletti oikeuttaa kolmen viikon matkaan ja täyshoitoon tällä moottorilinjurilla.

Lomamatka alkaa Moskovasta ja sen aikana saattaa tutustua vanhaan Uglitshiin, vielä vanhempaan Jaroslavliin, sekä sellaisiin suurkaupunkeihin kuin Gorki, Kasan, Uljanovsk, Kuibyshev, Saratov ja Stalingrad. Nähdään myös mahtavat voimalaitokset. Volgan suussa, Astrakanissa, lomakoti tekee täyskäännöksen ja palaa samaa tietä takaisin.

Tullaan jälleen Moskovaan. Matka on päättynyt. Lippulaiva alkaa valmistua uudelle matkalle.

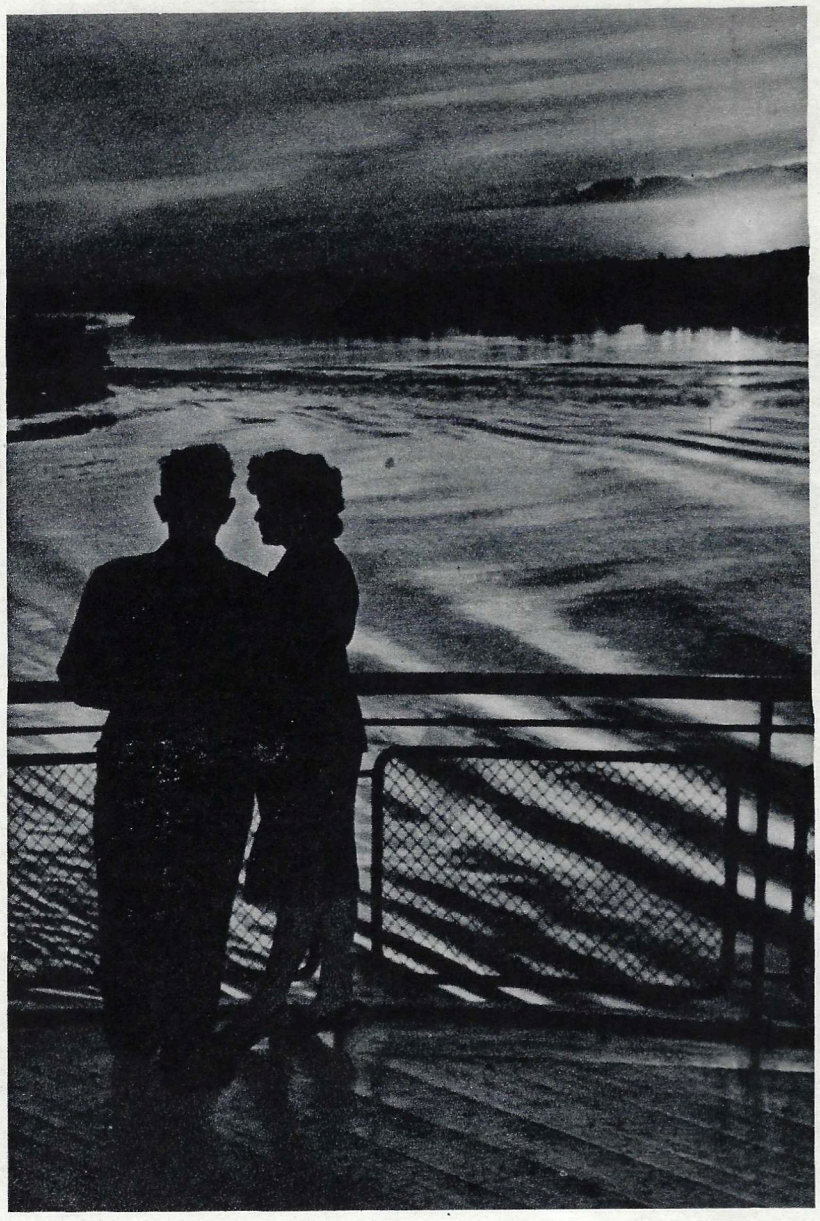

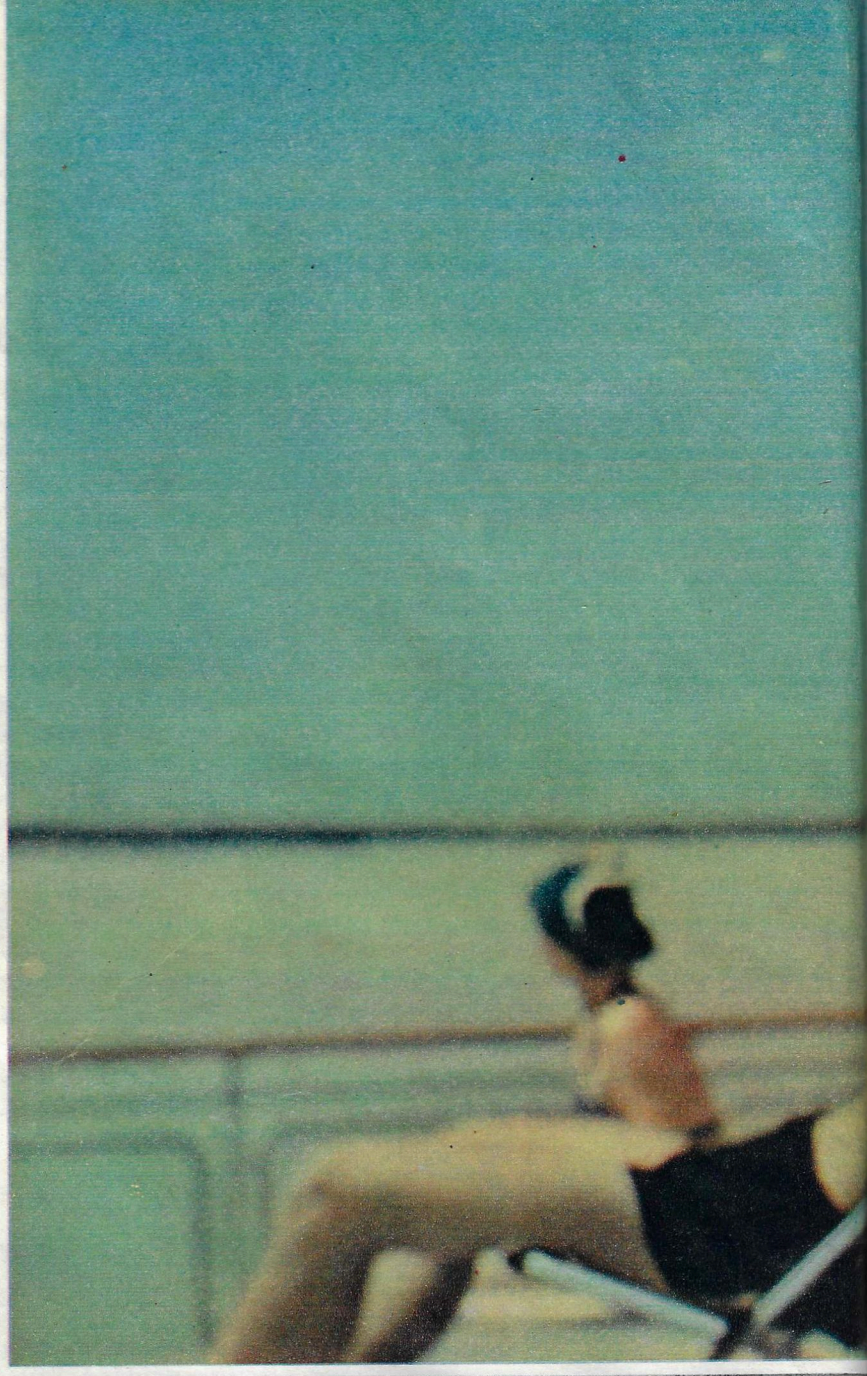

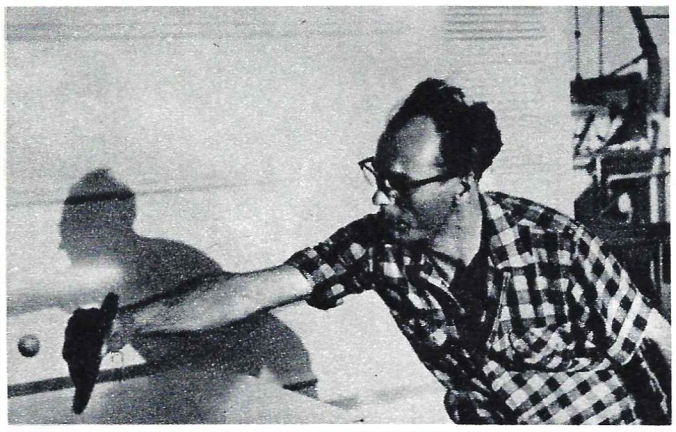

VSFNTn kansantaiteilija, kuvanveistäjä Jevgeni Vutshetitsh. **Valok. M. Galkin.**

Jevgeni Vutshetitshin
UUSIA VEISTOKSIA

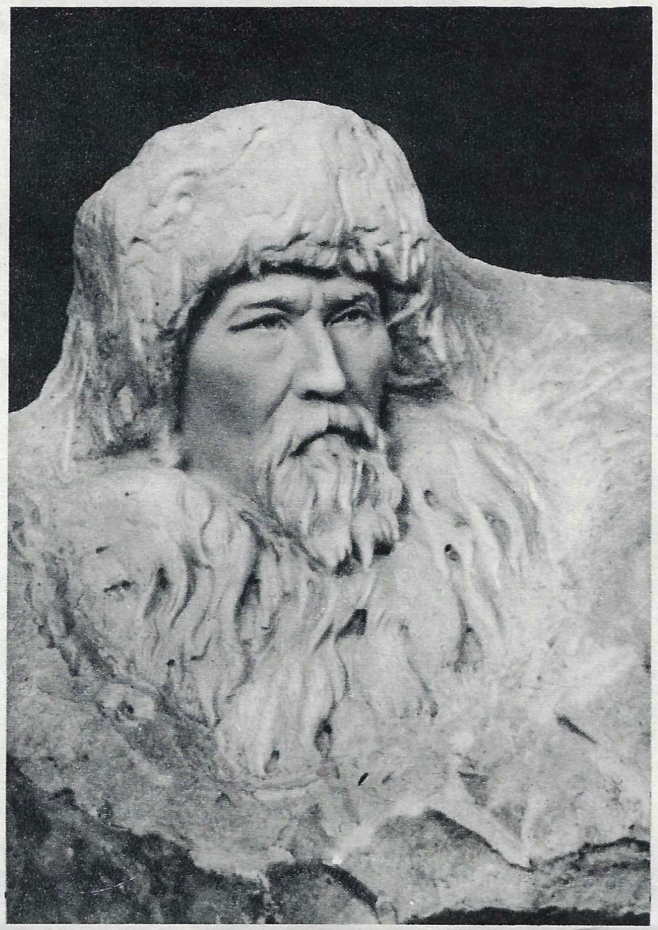

Kirj. V. GOLTSEV.

"Taiteen on tuotava nähtäväksemme kaikki kansamme jalot ominaisuudet ja taipumukset..." Nämä Gogolin sanat tulivat mieleen tutustuessamme Neuvostoliiton taideakatemian jäsenen Jevgeni Vutshetitshin näyttelyyn, joka oli järjestetty hänen 50-vuotispäivänsä ja taiteellisen toimintansa 30-vuotisjuhlan yhteydessä.

Vutshetitsh on tavattoman temperamenttinen taiteilijalahjakkuus, joka on intohimoisesti kiinni ajassaan. Hänen tuotteensa kuvaavat neuvostomaan ihmisiä, heidän suurta työteliäisyyttään, lujuttaan ja miehuuttaan sekä niitä uusia ominaisuuksia, joilla vallankumouksen ja kommunistisen rakennustyön kausi on rikastuttanut kansanluonnetta.

Vutshetitshin taiteilijalaatu on eepillisvoittoinen. Häntä vetävät puoleensa suurten mittojen teemat ja kiihkeät vallankumoukselliset aiheet. Hänen elementtinsä ja kutsumuksensa on monumentaalisuus. Miljoonat ihmiset tuntevat hänen parhaisiin kuuluvan teoksensa, neuvostoliittolaisen vapauttajasoturin muistopatsaan Berlinin Treptow-puistossa.

Tämän taiteilijan luovan työn lähtökohtana on nykyisyys. Sen näkökulmasta hän tarkastelee myös menneisyyttä. Näyttelyssä on esillä hänen asetelmansa "Viimeiseen hengenvetoon", joka on osa Stalingradin sankareiden jylhää muistomerkkiä. Toiseen maailmansotaan omakohtaisesti osallistunut veistäjä on kuusi vuotta ahertanut mainitun muistomerkin luomiseksi. Kokonaissommitelma loihtii eteemme romanttisen ballaadin neuvostomaan puolustajien rajattomasta urhoollisuudesta, sankareista, jotka vannoivat puolustavansa Volgan linnaketta viimeiseen hengenvetoon asti.

Eräs mestarin uusimpia töitä on "Stepan Razin". Tilanherroja vastaan nousseiden talonpoikien johtaja ei ole siinä "uhkarohkea hyväntekijä" eikä "huimapäinen hummari", kuten monet edesmenneet taiteilijat ovat hänet kuvanneet, vaan viisas päällikkö ja rohkea soturi. Syviin ajatuksiin vaipuneena Stenka etsii oikeaa tietä kansan onneen. Ankara atamaani hypistelee sormissaan hentoa nurmikukkaa. Tämä epiikan ja lyriikan yhteensulautuminen, syventyminen kuvattavan sieluntilaan, on uusi sointu Vutshetitshin tuotannossa.

Vutshetitsh on luonut koko joukon muotokuvia. Ne esittävät kirjailijoita ja työläisiä, sotapäälliköitä ja tiedemiehiä, edustavat monia luonteita, ikäpolvia ja ammatteja. Mainittakoon klassilliseen tyyliin tehty Mihail Sholohovin muotokuva. Pään tuskin huomattavasti kallistunut asento, keskittynyt katse ja kasakkaviiksien takana piilevä hymynhäive luonnehtivat erinomaisesti neuvostoihmisten niin hyvin tuntemaa kirjailijaa.

30 vuodessa Jevgeni Vutshetitsh on ehtinyt tehdä paljon ja on varmaan tekeväkin vielä paljon maansa taiteen ja kansan hyväksi.

Alhaalla (vasemmalta): 1. "Viimeiseen hengenvetoon!" Stalingradin puolustajien muistomerkkiluonnos. 2. Nurgaze Tokbajev, vanhempi lammaspaimen "Idän säde"-nimisestä kolhoosista Alma-Atan alueelta. 3. Kirjailija Mihail Sholohov.

Valok. A. Sorkin.

Stepan Razin.

HUUMORIA

Piirt. A. Jelisejev ja M. Skobelev.

Jalkapalloilijan kuva.

Maastojuoksun aikana.

— Olette vallannut sydämeni! . .

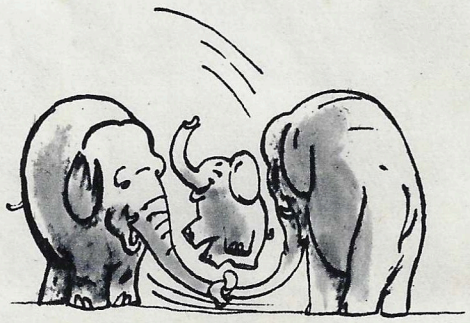

Hyppynaru.

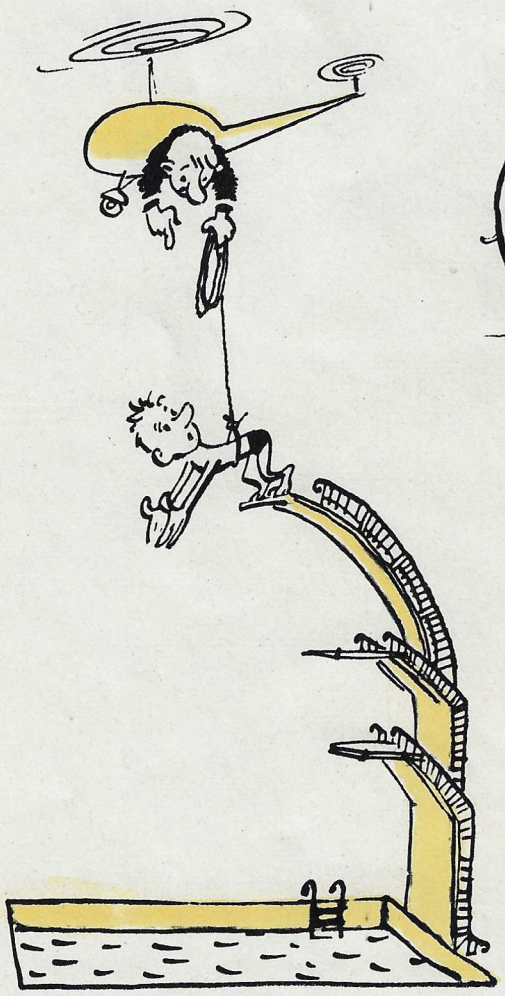

Kaiken varalta.

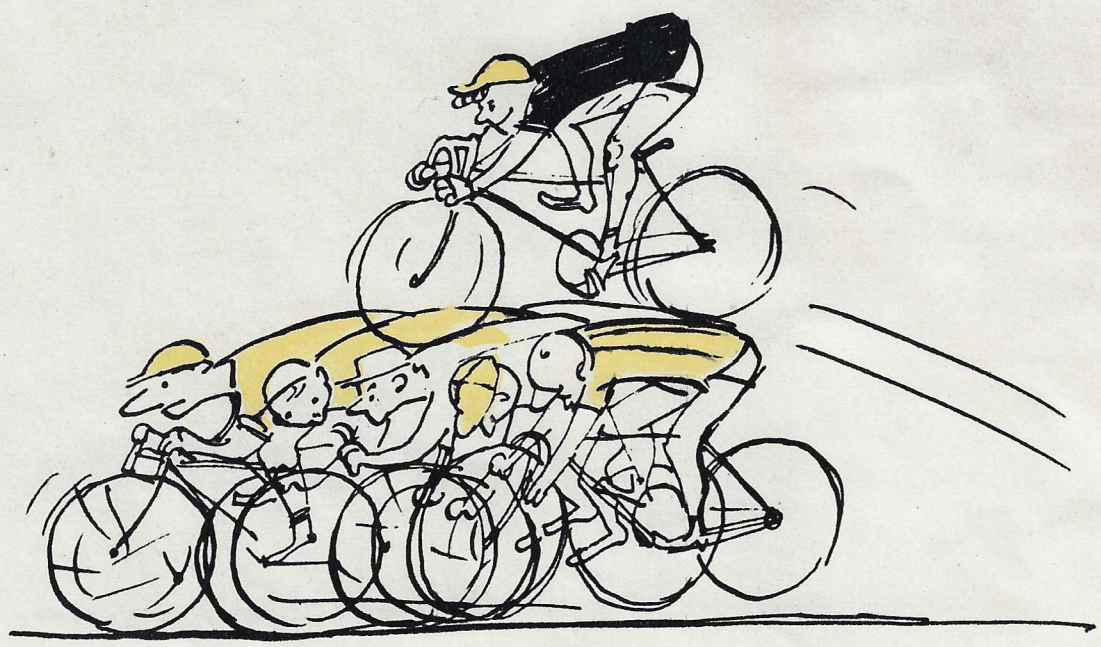

Ohitus.

Piirt. V. Miroshin.

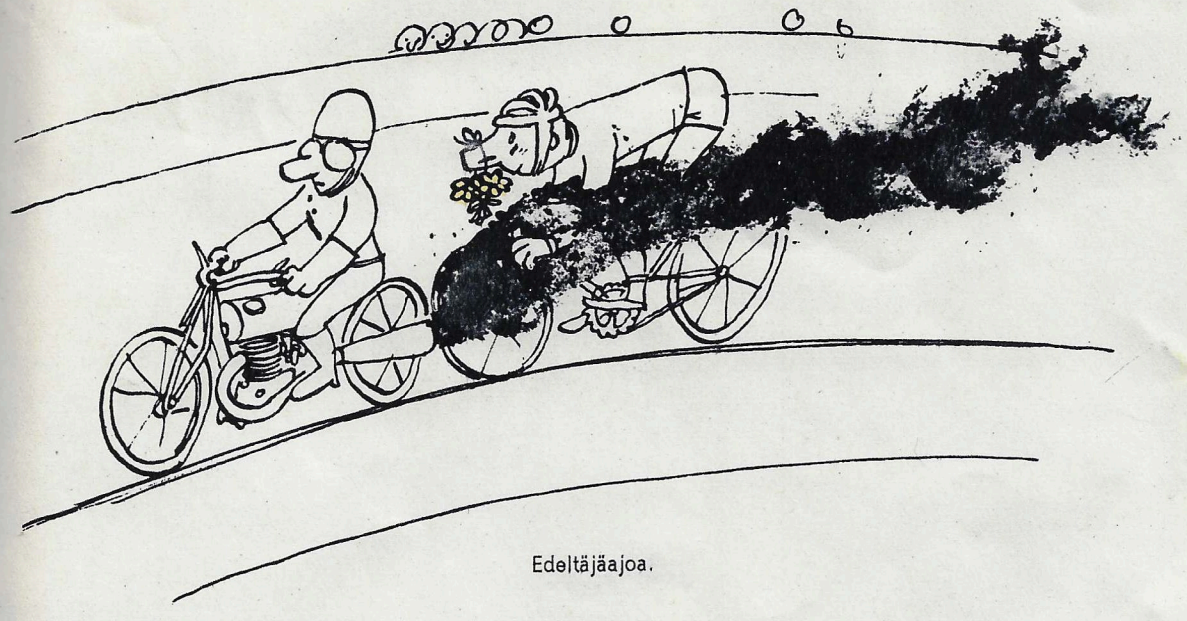

Edeltäjäajoa.

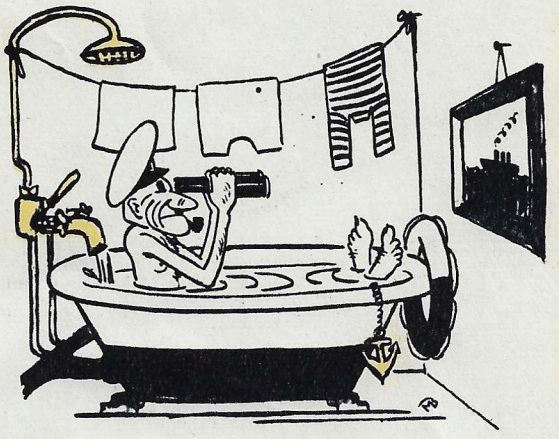

Merikarhu eläkkeellä.

Rinnanmitan edellä

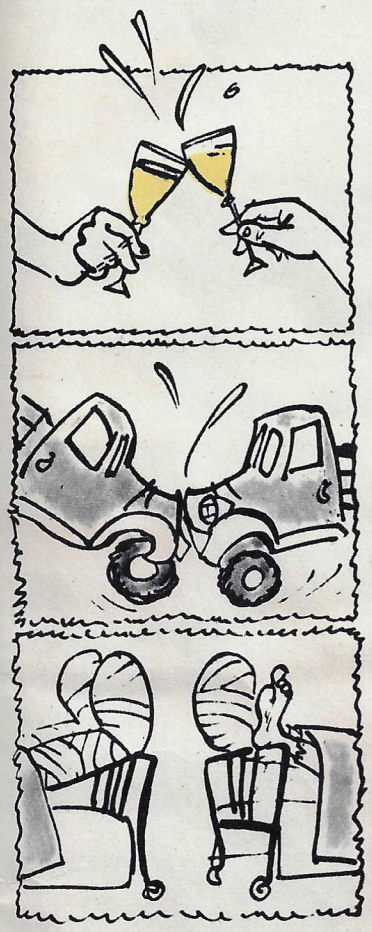

Kippis! . .

Kenen syytä?

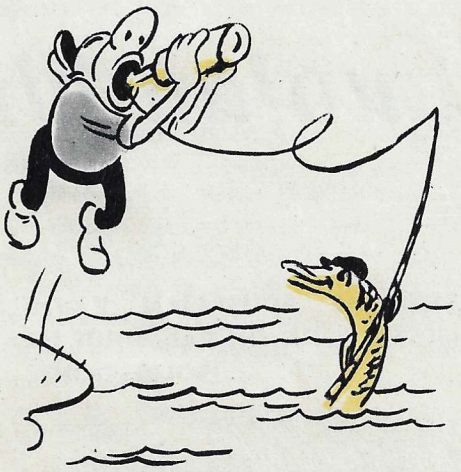

Tärppäsi. . .

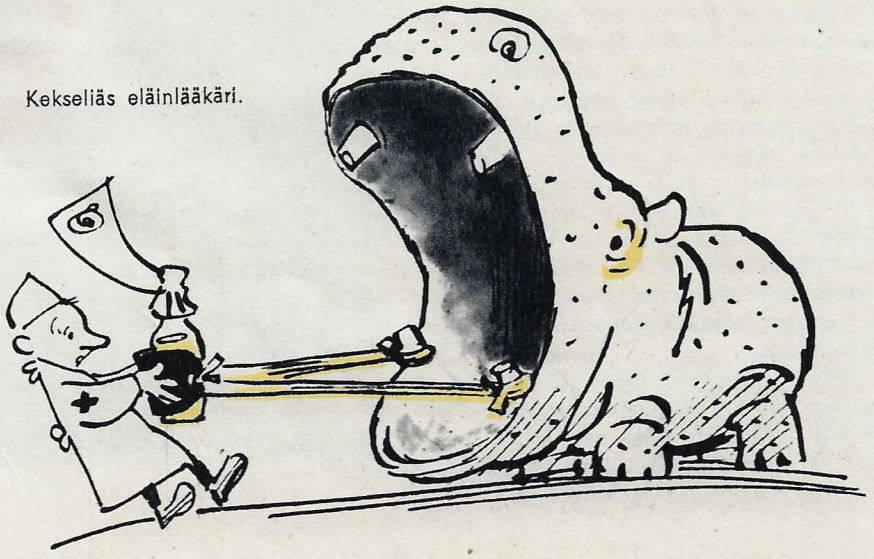

Kekseliäs eläinlääkäri.

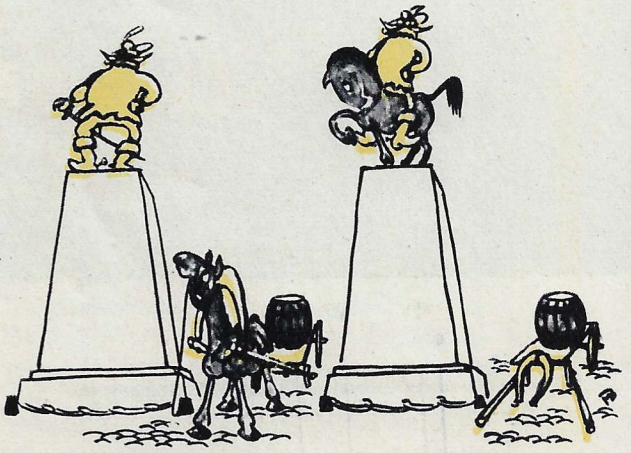

Ikuistumisen kaipuu.

Jonna Farkash on kätevä ammattimies. Hän on työssä Borisovin pianotehtaalla.

Luojan kiitos, että pääsimme pois Israelista

LEHTEMME EDUSTAJAN KÄYNTI JUUTALAISPERHEESSÄ, JOKA ON PALANNUT ISRAELISTA NEUVOSTOLIITTOON.

Farkashit tulevat vielä kauan kertomaan Israelissa viettämistään ankeista vuosista.

— Niin, luojan kiitos, että kaikki on ohitse! . .

Pieni tumma nainen vaikenee ja hipaisee kasvojaan kuin karkoittaakseen silmistään epämiellyttävän näyn.

— Ja-a, kaikki on nyt takanapäin, — vahvistaa Raisa Bobrovan mies Jonna Farkash.

Tämä juutalaispariskunta on saanut viimeisten 18 vuoden aikana kokea paljon. Raisa oli ollut sodan alkaessa viidentoista. Hitleriläiset olivat pommittaneet hänen kotinsa. Äitinsä, siskonsa ja nuoremman veljensä kanssa Raisa oli paennut valkovenäläisestä Borisovin kaupungista itään. Matkalla hän oli kadottanut omaisensa. Raisa oli jäänyt erääseen matkan varrelle sattuneeseen kylään. Kun oli käynyt ilmeiseksi, että natsit tulevat sinne, kolhoosin puheenjohtaja oli antanut hänelle todistuksen, että hän on venäläinen. Se oli pelastanut hänet kuolemalta, mutta ei pakkosiirrolta Saksaan. Siellä hän oli joutunut raatamaan orjatyössä ja sen jälkeen virumaan amerikkalaisten leirillä lähellä Stuttgartia. Siellä Raisa oli mennyt naimisiin Karpaateilla syntyneen Jonna Farkashin kanssa. Miehen omaiset olivat saaneet surmansa fasistisen kuolemanleirin polttouuneissa Oswiencimissä.

Sodan päättymisen jälkeen nuoripari oli joutunut Brasiliaan. Uskoen sionistista propagandaa, joka saarnasi, että "kaikki juutalaiset ovat veljiä" ja että "Israelissa on paratiisi", he muuttivat sinne 1952. Todellisuudessa "paratiisi" merkitsi nälkäpalkkoja, henkistä ja moraalista kidutusta sekä silmälläpitoa. . .

Shargaamakimin juutalaisyhdyskunnassa, missä Raisa ja Jonna elivät, annettiin yhdet työvaatteet vuodeksi ja pyhävaatteet viideksi vuodeksi. Vuoden palkka riitti vain muutamiin bussimatkoihin Tel-Aviviin.

Farkashit kuuntelivat salaa Moskovan radion lähetyksiä ja kiertoteitse lähettivät Neuvostoliittoon kirjeen toisensa perästä. He pyysivät tietoja Raisan omaisista ja ilmaisivat halunsa palata kotiseudulle.

He saivat luvan saapua Neuvostoliittoon. Paljon vaikeampi oli saada lupa lähteä Israelista. Sionilaisjärjestö "Sohnut" yritti kaikin keinoin häiritä matkapapereiden saantia — se uhkaili, kiristi ja riisti työmahdollisuudet. Suurella vaivalla esteet vihdoin voitettiin.

Borisovissa heitä odotti iloinen jälleennäkeminen Raisan äidin Tsilja Zizovnan ja vanhemman veljen Iisakin kanssa. Veli on lääkärina paikallisessa sairaalassa. Jonna pääsi heti työhön omaan ammattiinsa. Hän on puuseppänä pianotehtaalla ja ansaitsee 1000—1 100 ruplaa kuussa. Raisa emännöi kotona; heillä on kolme lasta.

Perheen saapumisesta on kulunut vasta muutamia kuukausia. Kaikki naapurit sanovat sekä lasten että vanhempien tänä aikana suuresti muuttuneen; he ovat voimistuneet ja lihoneet, jopa kuuluvat puhuvankin kovemmin ja nauravan iloisemmin.

On hauska elää kun huolet eivät paina.

V. Beljajev.

— Hyvää huomenta, poikani...

Valok. V. SHAHOVSKOI.

Omat varhaisvihannekset ovat parhaita! Se on Raisan ja hänen tyttärensä Miran vakaumus.

Hyvä ystävä, etevä opas ja hauska seuratoveri

Venäjäksi on kymmenettä vuotta julkaistu yhteiskunnallis-poliittista ja kirjallista kuukausilehteä ''Kansan Romania'', jota voi tilata postista ja ostaa kioskeista. Lehden painos on tänä aikana noussut 4 000:sta 85 000 kappaleeseen.

''Kansan Romania'' on neuvostoihmisille hyvä opas ja mainio keskustelukumppani. Sitä katsellessa avautuu silmien eteen tämänpäivän Romania, joka menestyksellä rakentaa sosialismia.

Vielä viisitoista vuotta sitten Romania oli Euroopan takapajuisimpia maita. Väestö eli suuressa köyhyydessä, lukuunottamatta niitä, jotka omistivat maatiloja, tehtaita ja kauppaliikkeitä. Ulkomaiset firmat rohmusivat maan kansallisrikkauksia, varsinkin öljyvaroja.

Elokuun 23 päivänä 1944 tuollaisesta tuli loppu: valta siirtyi työtätekevälle kansalle. Siitä lähtien elämä on kulkenut toista latua. Talonpojat ovat saaneet haltuunsa maat; tehtaat, rautatiet ja luonnonrikkaudet ovat siirtyneet koko kansan omaisuudeksi. Ihmiset korjaavat työnsä hedelmiä. Kaikesta siitä ''Kansan Romania'' kertoo havainnollisesti ja mielenkiintoisesti. Sitä lukiessa saa tietää, että vuoden 1938 tuotantoa vastaavan hyödykemäärän valmistaminen ottaa nykyisin aikaa teräksen kohdalta 63 päivää, koneiden 42, sähköenergian osalta 60 päivää jne.

Tämänpäivän Romania on nykyaikainen teollisuusmaa, sen peltoja muokkaavat uudenaikaiset koneet; ihmisillä on taattu oikeus työhön ja lepoon sekä esteetön pääsy tiedon ja taidon lähteille.

Lehden välityksellä voimme retkeillä eri puolille tasavaltaa. Lukijat voivat tutustua esim. kemian teollisuuden jättiläisen rakentamiseen Borzeshtissa, ihailla Kluchin posliinitehtaan mainioita tuotteita, saada käsityksen maan tiedemiesten, kirjailijoiden, kuvataiteilijoiden ja teatteriväen uusimmista töistä...

Ei ole suinkaan ihme, jos lehteen tutustuttuaan tahtoo omin silmin perehtyä uuden Romanian ylitsepursuavaan elämään.

— Haluatteko nähdä? — tiedustelee lehti. — Olkaa hyvä! Toimitus on järjestänyt jo kolmannen tietokilpailun neuvostolukijoille. Ne, jotka oikein ja täydellisimmin vastaavat Romanian historiaa ja oloja koskeviin kysymyksiin, saavat oikeuden kolmen viikon vierasmatkaan sinne.

Sinne eksyy toisinaan tosin sellaisiakin yksilöitä, jotka eivät ole koskaan osallistuneet tämäntapaisiin kilpailuihin. Seuraavassa eräs tapaus. Amerikkalainen aikakauslehti ''Look'' on antanut palstansa jonkun William Attwoodin käytettäväksi. Hän on rouvineen ollut ''hurjan rohkea'' ja käynyt ''rautaesiripun takana'' sijaitsevissa maissa, muunmuassa Romaniassa.

Jokaisella on tietysti oikeus kertoa kaskuja, ehdolla, että antaa reilusti tietää tällaisesta aikomuksestaan. Muussa tapauksessa perättömyyksien puhuminen muuttu valehtelemiseksi. Tällaisen huomautuksen tekeekin oikeutetusti ''Kansan Romania'' kosketellessaan ''Look''issa julkaistuja Attwoodin ''persoonallisia vaikutelmia''. Niinpä valtamerentakaiset vieraat näkevät romanialaisen maalaiskylän rakennuksen seinällä kyltin ''Alimentara'' (Ruokatavarakauppa). Kansalaiset ostavat sieltä sokeria, voita ja muita tavaroita. Attwoodit jatkavat matkaa — ja mikä kauhistus! — jokaisessa kylässä he tapaavat ''Alimentaran'', josta ihmiset ostavat sokeria, voita ym... William Attwood ei jaksa sitä kestää ja kirjoittaa muistioonsa tulevaa matkakuvaustaan varten: ''Väestö valittaa olemassaolon yksitoikkoisuutta''. Tuollaisia ''päätelmiä'' on kirjoituksessa vaikka kuinka paljon.

William Attwood aloittaa kirjalliset harjoituksensa sanoilla: ''Sitä on vaikea kuvata...'' Nykyaikana käy tosiaan yhä vaikeammaksi parjata sosialistisia maita ja vääristellä tosiasioita, sitäkin suuremmalla syyllä, kun useimmille ihmisille rehellisyys ei olle niin kaukainen käsite kuin Attwoodille. ''Kansan Romanian'' sivuilta löytyy runsaasti objektiivisten silminnäkijöiden lausuntoja.

''Heinäkuussa kävin yhdessä 13 muun brittiläisen naisen kanssa Romaniassa ja näin kaikkialla hyvin pukeutuneita ihmisiä'', — kertoo rva Jane Saxby Liverpoolista. — ''Kukaan ei estänyt meitä sulautumasta väkijoukkoon Bukarestissa enempää kuin muissakaan kaupungeissa. Kävimme jalkinetehtaalla, jonka valmisteita voidaan monipuolisuutensa ja värinsä puolesta verrata meikäläisiin''.

''Maaseudun asukkailla on nykyisin hyvät vaatteet. Melkein joka talossa tapaa miehen tai naisen kirja kädessä'' — todistaa länsisaksalainen lehtimies Martin Neubauer.

''Olette päässeet hämmästyttävälle tasolle maissihybridien viljelyksessä'' — toteaa kanadalainen maanviljelijä E. Warwick.

Neuvostolukijat ovat mieltyneet ''Kansan Romaniaan'', he ovat vilkkaassa kirjeenvaihdossa sen toimituksen kanssa ja toivottavat lehdelle jatkuvaa menestystä.

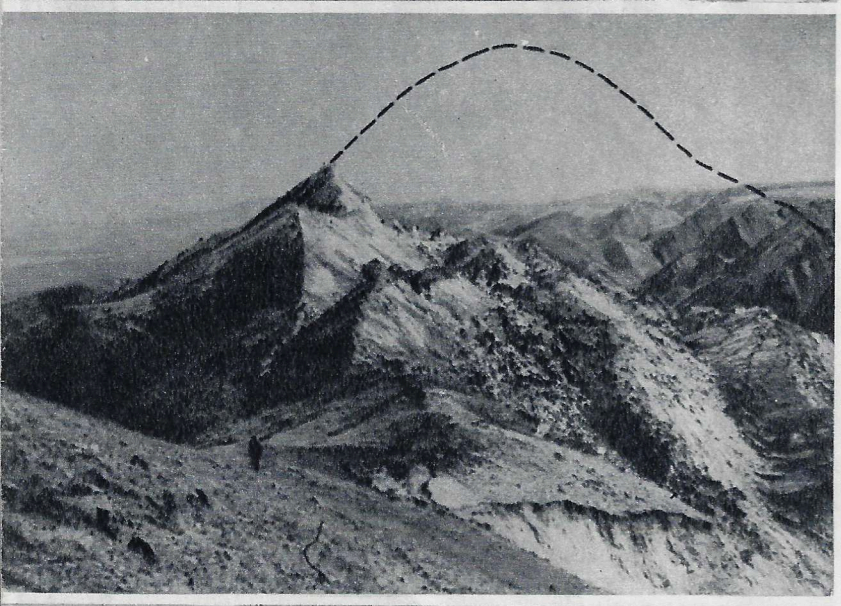

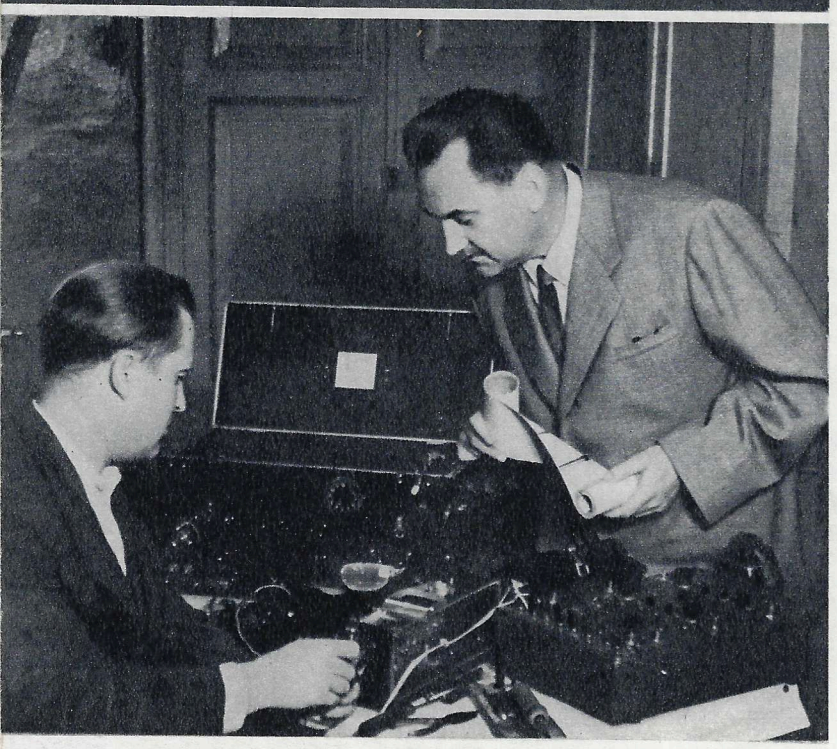

SUUREN MAANJÄRISTYKSEN JÄLJILLÄ

Moskovassa esitettiin hiljan mielenkiintoinen selostus Mongolian kansantasavallassa joulukuun 4 päivänä 1957 sattuneesta suuresta maanjäristyksestä, jonka jälkiä on ollut tutkimassa Mongolian kansantasavallan tiedekomitean ja Neuvostoliiton tiedeakatemian yhteinen retkikunta.

Maanjäristyksestä on saatu seuraavanlainen yleiskuva.

Se käsitti hyvin laajan alueen ja tuntui Mongolian ohella myös Neuvostoliitossa ja Kiinassa. Maanalaisten tärähdysten voima saavutti 11—12 luokan vahvuusasteen.

Järistysalueen keskikohta kuuluu rakenteellisesti Altain gobinpuoleiseen poimuvuoristoon. Sen itäosassa kohoavat pilvien yläpuolelle Baga-Bogdon jylhät huiput ja lännessä 120 kilometrin päässä on vuorijonon korkein huippu, synkkä tasalakinen Ihe-Bogdo, jonka yllä riehuvat ainaiset lumimyrskyt. Pohjoisesta ja etelästä vuorijonoja reunustavat laajat autiot alangot.

Puolenpäivän aikaan kuului voimakas, mutta ei onneksi tuhoisa tärähdys. Kuten aina voimakkaiden tärähdysten sattuessa ihmiset juoksivat ulos taloista, joten niissä ei toisen tärähdyksen aikana ollut enää ketään. Tämä toinen tärähdys tuhosikin monin paikoin maan tasalle kaikki rakennukset.

Ilmoille nousi kilometrien korkuisia pölypilviä, jotka tulivat Baga-Bogdon ja Ihe-Bogdon suunnilta, yhtyivät toisiinsa ja peittivät näkyvistä vuoriston. Aurinko pimeni ja kirkas keskipäivä muuttui hämäräksi. Ilma selkeni vasta kahden vuorokauden kuluttua.

Bahar- ja Zezenvuorten välillä alkanut maanjäristys levisi erittäin laajalle alueelle. Maankuori "rypistyi" 240—250 kilometriä itään ja 25—30 kilometriä länteen. Syntyi suunnaton repeämä, jolle on annettu nimeksi Bogdoin murtuma. Halkeamia tuli yhteensä noin 700 kilometriä.

Vuoret ja harjanteet siirtyivät paikoiltaan. Noin 275 kilometrin pituudelta ne nousivat yli yhdeksän metriä ja siirtyivät saman verran idemmäksi. Maanpinta aaltoili kuin meri myrskyn aikana. Mullistuksen mykkinä todistajina ovat nyt mahtavat maavallit, jotka vyöryivät lännestä ja pysähtyivät erään laakson rinteille Ihe-Bogdon ja Baga-Bogdon välillä.

Miten maankuoren repeily tapahtui, sitä ei osaa kukaan kertoa sillä elonjääneillä silminnäkijöillä oli noina hetkinä muuta huolta. Vasta kun he tulivat täysin tajuihinsa he näkivät ympärillään aivan uuden ja tuntemattoman luonnon: vuorten ääriviivat olivat muuttuneet, ympärillä ammotti kauheita rotkoja ja repeämiä, toiset jopa 19 metrin levyisiä.

Tiedemiehet arvelevat, että Gobin-Altain maanjäristys jää voimakkuudessaan jälkeen vain vuoden 1755 Lissabonin maanjäristyksestä, ollen kuitenkin vertaansa vailla maanpinnassa tapahtuneiden muutosten suhteen.

V. SOLONENKO, professori,
neuvostoliittolais-mongolialaisen retkikunnan päällikko.

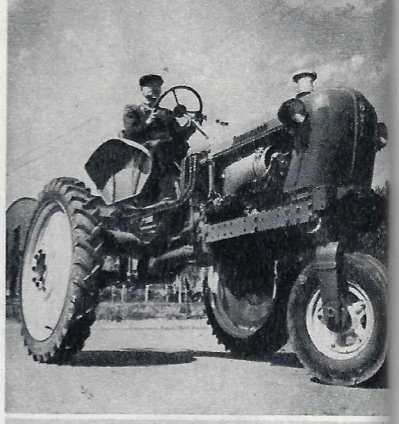

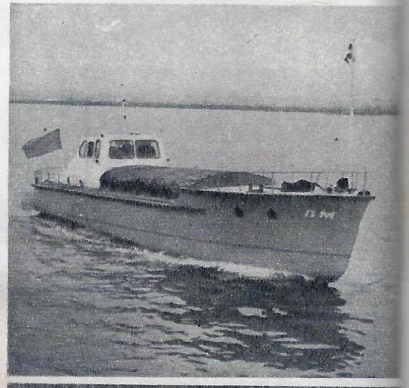

Kuvissa vasemmalla (ylhäältä): 1. Maanjäristyksen synnyttämä maavalli. 2. Luonnonmullistuksen tulos. Pisteviivalla merkitty 3 254 metrin korkeuteen kohonneen vuoren aikaisemmat ääriviivat. 3. Tämä on jälellä suuresta rakennuksesta, jonka sirpaleita on tavattu pitkien matkojen päästä. 4. Professori S. Medvedev (oikealla) ja laboratorioapulainen V. Mahtejev kokeilevat herkkyyslaitetta, joka toteaa pienimmänkin värähtelyn maanjäristyksen tai räjähdyksen aikana.

Vladimirin kaupungin konesepät ovat rakentaneet uuden pyörätraktorin puuvillavainioita varten. Se on varustettu hydraulisella kojeistolla monenlaisten maanmuokkausvälineiden kiinnittämistä varten.

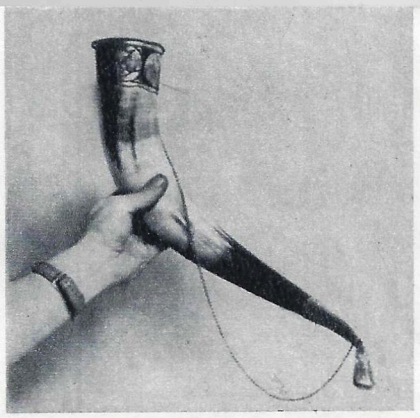

Tämä hopeahelainen sarvi on matkalla Gruusiasta Yhdysvaltoihin. Sen on valmistanut tbilisiläinen Marklen Kutateladze. Luettuaan Ernest Hemingwayn kertomuksen "Mies ja meri" gruusialainen mestari päätti lähettää sarven kirjailijalle kiitollisuutensa osoitukseksi.

Arktisten alueiden luonnonsuhteiden tutkimisessa käytetään automaattisia radiolaitteita, jotka ajelehtivalle jäälautalle asennettuina ilmoittavat useita kertoja vuorokaudessa olinpaikkansa sekä säätiedot. Tässä on käynnissä tuollaisen automaattisen tiedoitusaseman asentaminen.

Alppihiihtäjä Nikolai Smirnov on häntä kohdanneen onnettomuuden johdosta menettänyt molemmat jalkansa. Ne jouduttiin amputoimaan polven alapuolelta. Hänen urheiluuransa tuntui kerta kaikkiaan katkenneen. Lujaluontoinen mies ei kuitenkaan antanut periksi, vaan pitkän ja sitkeän harjoituksen avulla opetteli hiihtämään ja laskemaan mäkeä tekojaloilla, niin, että saattaa osallistua jälleen pujottelukilpailuihin.

Italian urheilulääkärien liitto on myöntänyt Angelo Mosson palkinnon Neuvostoliiton urheilulääkintäjaoston puheenjohtajalle professori S. P. Letunoville. Hänen kynästään on lähtenyt yli 80 tutkielmaa, joita on käännetty monille kielille. Kuvassa S. Letunov.

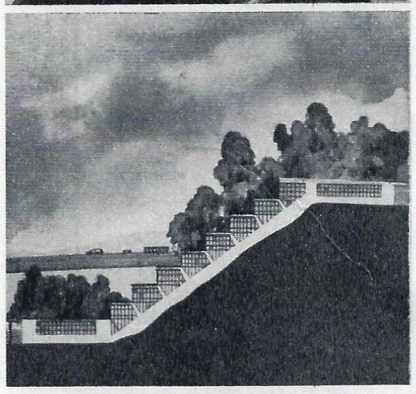

Moskovaan on rakennettu maanpäällinen liukuportaikko. Siinä on kolme jaksoa, joiden yhteispituus on 210 metriä. Portaat, jotka kuljettavat yleisöä Moskova-joen rannalta Vorobjovin-tielle, on sijoitettu lasitunneliin Lenin-vuorten metroaseman yhteyteen.

Tässä 15 tonnin kantoisessa moottorialuksessa on yhtenäinen muovirunko. Se vetää lujuudessa vertoja teräsrungolle ja on 3 kertaa kevyempi. Kokeilut ovat vahvistaneet uuden aluksen hyvät kulku- ja käyttöominaisuudet.

Taajajaksovirran avulla voidaan saada äänilevyjä, jotka soivat yhtä mittaa neljä tuntia. Menetelmän on keksinyt Gorkin konservatorion äänityslaboratorion johtaja G. Vasiljev, joka nähdään kuvassa.

Kuva Moskovan ammattikoulujen kulttuuritalolla pidetystä Neuvostoliiton—Vietnamin ystävyysillasta. Vietnamin demokraattisen tasavallan suurlähettiläs Nguyén Van Kinh ojentamassa 15. teknillisen opiston oppilaalle Oleg Stepullolle liippua johon on kirjoitettu: "Eläköön Vietnamin ja Neuvostoliiton ystävyys!"

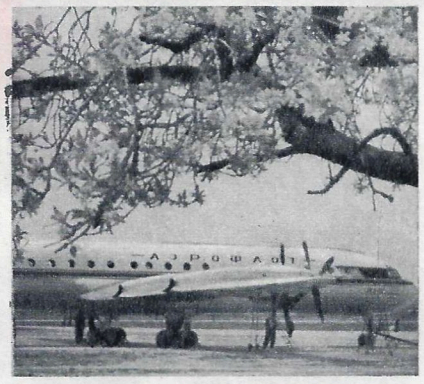

Tyynen meren rannalla sijaitsevan Vladivostokin asukkaat voivat nyt 14 tunnissa päästä Mustan meren rannalle Sotshin kylpylään. Ensimmäiset 10 000 kilometriä Moskovaan katkeavat suihkukoneella TU-104 11 tunnissa 10 minuutissa. Moskovassa he siirtyvät turbiinipotkurikoneeseen IL-18, joka kiidättää heidät kolmessa tunnissa Adleriin, mistä taas helikopteri vie matkalaiset 15 minuutissa Sotshiin. Kuvassa IL-18 Adlerissa.

Valaanpyyntilaivue "Slava" on palannut kolmanneltatoista antarktiselta retkeltään. Neuvostoliittolaiset valaanpyytäjät saivat jälleen oikeuden "Siniseen nauhaan" ylittämällä kaikkien muiden maiden pyyntitulokset. Laivue sai 3 797 valasta — kymmenen kertaa enemmän kuin ensimmäisellä retkellään. "Slavan" miehistön vastaanotto Odessassa.

Italialainen kirjallisuusmies Franco Antonicelli on päättänyt kirjoittaa tutkielman Leo Tolstoista. "Kuukausi, jonka olen viettänyt Moskovassa ja Jasnaja Poljanassa, vie aikomukseni lähemmäksi toteutumistaan" — sanoo Antonicelli. Tässä hänet nähdään puhuttelemassa N. N. Gusevia (oikealla), joka oli useita vuosia Tolstoin sihteerinä.

Muutamalla rivillä

✦ Siperian suurimpaan teollisuuskeskukseen Novosibirskiin perustetaan vielä yksi korkeakoulu — yliopisto. Siihen tulee kuusi tiedekuntaa: mekaniikan ja matematiikan, geologian ja maantieteen sekä biologian, kemian, fysiikan ja taloustieteen. Opettajistoon kuuluu kolmattakymmentä tiedeakatemian varsinaista ja kirjeenvaihtajajäsentä. Ensimmäiselle vuosikurssille otetaan tänä syksynä 300 oppilasta.

(Vetsherni Novosibirsk)

✦ Neuvostoliittolaiset pyyntialukset "Krylatka" ja "Lahtak" ovat lähteneet tutkimaan Kaukoldän hyljekantaa. Retki on järjestetty kansainvälisen hyljekomitean päätöksen mukaisesti. Neljä kuukautta kestävän retkensä aikana laivat tekevät matkaa yli 2 500 kilometriä ja tutkivat laajan alueen Kurilien saarilta Komendöörin saarille. Tutkimukset koskevat hyljekannan jälkikasvua, liikuntaa, talvehtimista ym. seikkoja.

(Krasnoe znamja)

✦ Tänä vuonna tulee kuluneeksi 2 000 vuotta Marcus Tullius Ciceron, muinaisen Rooman kuulun puhujan, kirjailijan ja valtiomiehen kuolemasta. Tbilisin yliopiston klassillisen filologian tiedekunnalla on ollut vuosipäivän johdosta istunto, jossa on kuultu joukko mielenkiintoisia esitelmiä.

(Vetsherni Tbilisi)

✦ Tshekkoslovakiassa ja Unkarissa on rakennettu Neuvostoliitolle useita jokialuksia. Kahdeksan Siperian vesille tarkoitettua laivaa on kulkenut Tonavaa alas Mustalle merelle, sieltä Asovanmerelle ja edelleen Donia ylös ja Volgan-Donin kanavaa pitkin Volgalle. Sieltä ne ovat kulkeneet Suhonin ja Vienajoen kautta Arkangeliin, mistä jatkavat matkaa Pohjoista meritietä myöten määräpaikkoihinsa Irtyshin ja Obin satamiin.

(Sovetskaja Sibir)

✦ Uzbekistanissa on löydetty melkein täysi sarja vanhoja shakkinappuloita. Ne on valmistettu poltetusta punaisesta savesta. Asiantuntijat arvelevat niiden olevan peräisin XIV:ltä tai XV:ltä vuosisadalta. Löytö vahvistaa kirjallisten lähteiden maininnat, että shakki oli Navoin aikoihin Keski-Aasiassa laajalle levinnyt peli.

(Pravda Vostoka)

✦ Geologi V. Babenko on löytänyt Rostovin alueelta oudon maaperänäytteen. Se on kovaa kuin metalli. Löytö on annettu Rostovin yliopistolle, jonka tiedemiehet ovat todenneet sen kuuluneen luonnonrautaiseen meteoriittiin. Professori A. Jegorovin arvion mukaan meteoriitti on pudonnut maahan 210—220 miljoonaa vuotta sitten.

(Vetsherni Rostov)

VÄHÄN KAIKKEA VÄHÄN KAIKKEA VÄHÄN KAIKKEA VÄHÄN KAIKKEA

Tyyni lahdelma.
Harrastelijakuva. Lähettänyt N. Gunin.

NEW YORKIIN TUOTU TOTUUS

New Yorkin Coliseum on viikkokausia vetänyt puoleensa tuhansien amerikkalaisten huomion ja mielenkiinnon. Neuvostoliiton näyttelystä on tullut todellinen taivaanihme tavallisille amerikkalaisille, jotka ovat tähän asti saaneet nähdä neuvostomaan olot ainoastaan tendenssimäisen porvarilehdistön kierosta peilistä.

Yhdysvaltojen radio, televisio ja lehdistö on näinä päivinä puhunut ja kirjoittanut herkeämättä Neuvostoliiton näyttelystä ja neuvostoliittolaisten taiteilijoiden esiintymisistä. Jokainen on omalla tavallaan tulkinnut ja selittänyt näyttelyn menestystä. Eräät, esim. New York Journal American, ovat suorastaan ''pökertyneet'', toiset taas ovat tahtomattaan myöntäneet, että ''näyttely tukee ylvästi maataan, joka on todistanut kykenevänsä tekemään ensiluokkaista, kaunista, upeata ja täsmällistä työtä'' (Christian Science Monitor). Mikään niistä ei ole voinut salata, että näyttely on synnyttänyt amerikkalaisissa suurta mielenkiintoa Neuvostoliiton tiedettä, tekniikkaa ja kulttuuria kohtaan ja herättänyt halun päästä paremmin tutustumaan Neuvostoliittoon ja sen elämään.

Neuvostoliiton rauhanomaisten saavutusten esittelyä sanotaan Amerikassa lämpimäksi tuulahdukseksi, joka kykenee ''särkemään kylmän sodan jään'' käyttääksemme näyttelyn avajaisten johdosta Yhdysvalloissa käyneen Neuvostoliiton ensimmäisen varapääministerin F. Kozlovin sanoja.

F. Kozlovin Amerikan-matka ja se vieraanvaraisuus, jota hän väestön laajoissa joukoissa sai osakseen, on uudemman kerran osoittanut, miten hyödyllisiä kansainväliset kosketukset ovat ja miten tavalliset ihmiset Yhdysvalloissa haluavat elää rauhassa ja ystävyydessä neuvostokansan kanssa.

Neuvostoliiton näyttely New Yorkissa on ollut omiaan parantamaan molempien maiden kansojen välistä yhteisymmärrystä. Sen tarkoituksena on ollut taloudellisen ja kulttuurillisen kanssakäymisen laajentaminen. Samaa odotetaan myös Moskovassa heinäkuun 25 päivänä avatulta Yhdysvaltain näyttelyltä. Siksi on sangen valitettavaa, että juuri silloin, kun molempien maiden kansat pyrkivät entistä paremmin tutustumaan toisiinsa, Yhdysvaltojen valtiodepartementti on asettunut vastustamaan Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen kaupan kehittämistä nimittäen rauhantahtoista Neuvostoliittoa Yhdysvaltain ''potentiaaliseksi viholliseksi''.

Kerrassaan kummalliselta tuntui myös heinäkuussa siellä näytelty neuvostovastainen ilveily, nimeltään ''Sorrettujen maiden viikko'', jolla ei tosin ollut mitään menestystä.

Kansoille vastenmielisen ''kylmän sodan'' lietsojat toimivat vastoin koko ihmiskunnan tahtoa ja pyrkimyksiä. Ihmiset haluavat lähentymistä ja rauhaa sekä selkeätä säätä polittiseen näköpiiriin.

Yhdysvaltojen näyttelyn avajaiset Moskovassa. USAn varapresidentti R. Nixon kiittämässä Hrushtshevia viimeksi mainitun puheen jälkeen. Toinen oikealta on USAn suurlähettiläs Neuvostoliitossa L. E. Thompson. Vasemmalla ulkomaihin kulttuuriyhteyksiä ylläpitävän komitean puheenjohtaja G. Zhukov ja USAn presidentin veli tri M. Eisenhower.

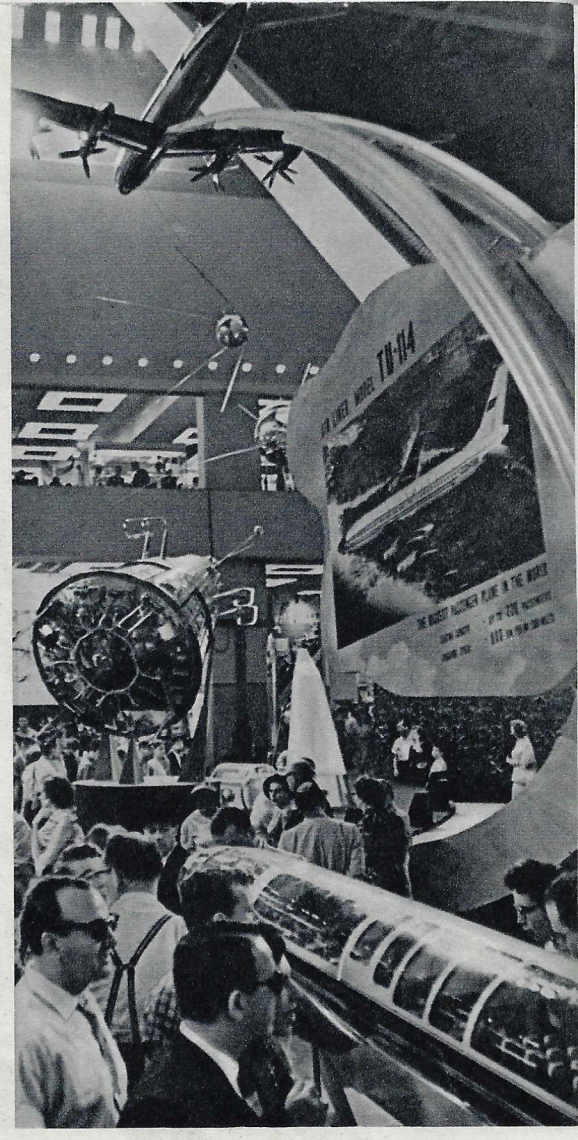

Neuvostoliiton näyttely New Yorkissa. Näyttelyvieraat tarkastelemassa rautatehtaan pienoismallia ja neuvostoliittolaisia lentokonemalleja.

R. Nixon, D. Eisenhower ja F. Kozlov Neuvostoliiton näyttelyssä New Yorkissa.

Amerikkalaisia Moskovan Lenin-stadionin pienoismallin ääressä.

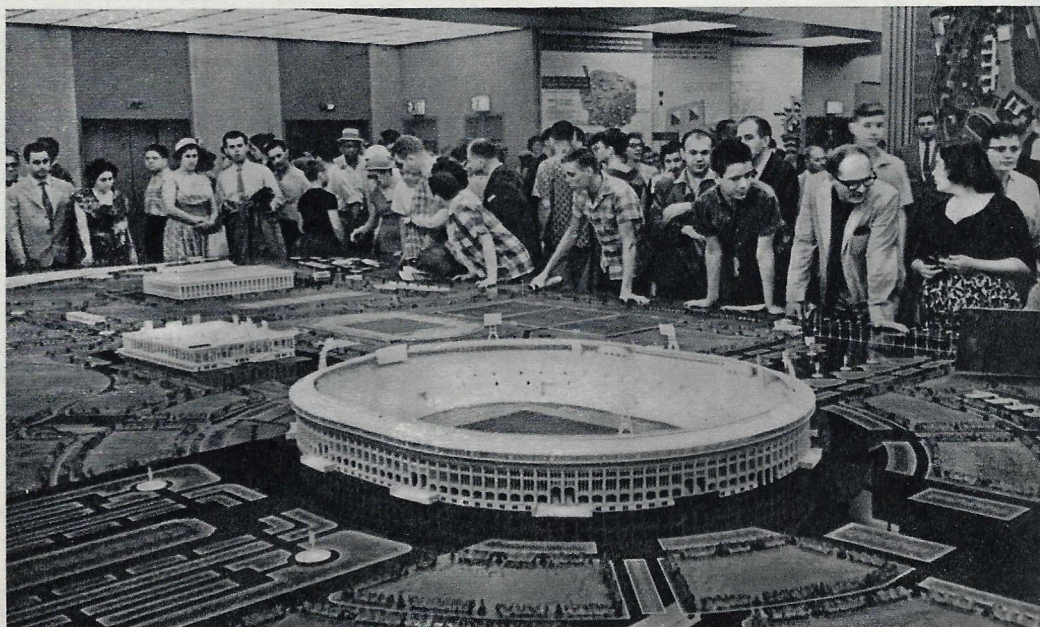

ELOKUVATAITEEN HUMANISUUDEN PUOLESTA

Viidettäkymmentä maata osallistuu Moskovan elokuvafestivaaliin, jonka tunnuksena on "Elokuvataiteen humanisuuden puolesta, rauhan ja kansojen ystävyyden puolesta". Sitä paitsi muutamat maat tulevat esittämään eri filmejä. Olemme pyytäneet elokuvataiteen edustajia lausumaan mielipiteensä tästä festivaalista.

ERINOMAINEN IDEA

Matti Kassila, elokuvaohjaaja (Suomi).

Meidän kannalta on erinomainen idea järjestää kansainvälinen elokuvafestivaali Moskovassa. Varsinkin Suomen, joka on pieni filmimaa, on hyvä päästä mukaan Moskovan festivaaliin, sillä juuri meillehän laajempi kansainvälinen kanssakäyminen on aivan erikoisen tärkeätä. Juuri tällainen kanssakäyminen vie eteenpäin maamme elokuvatuotantoa.

Lisäksi — puhtaasti taiteellisen puolen ohella — kansainväliset elokuvafestivaalit ovat muodostuneet myös varsin tärkeiksi kaupantekopaikoiksi, joten tässäkin mielessä Moskovan festivaali on meidän kannaltamme mitä tärkein. . .

RAUHAN EDUKSI

Salah ed-Din Bitar, YATn kulttuuriministeri.

Moskovan elokuvafestivaali eroaa mielestäni suuresti muissa maissa järjestetyistä elokuvafestivaaleista. Kuten tunnuksessakin sanotaan, sen tarkoituksena on kansojen yhteisymmärryksen syventäminen ja maailman rauhan lujittaminen. Moskovan elokuvafestivaali tulee luullakseni saamaan voimakasta vastakaikua varsinkin Aasian ja Afrikan maissa, joiden edut vaativat elokuvataiteen saattamista kansallisen ja yhteiskunnallisen edistyksen palvelukseen.

Juuri tästä syystä Yhdistynyt arabitasavalta osallistuu festivaaliin.

TUNNETTAVA PAREMMIN TOISENSA

Nicole Courcel, elokuvanäyttelijätär (Ranska).

Neljä vuotta sitten minulla oli onni saada kutsu vierailla Neuvostoliitossa täällä järjestetyn ranskalaisen elokuaviikon aikana. Olin liikuttunut filmiviikon järjestäjien ystävällisyydestä, mutta sitäkin suuremman vaikutuksen minuun teki elokuvayleisö.

Ranskalaisten pitäisi paremmin tuntea Neuvostoliiton elokuvataidetta ja venäläisten pitäisi perehtyä laajemmin Ranskan elokuvataiteeseen. Neuvostoliiton elokuvalaitosten työmenetelmä eroaa suuresti ranskalaisesta, ja tekisin mielelläni työtä olosuhteissa, joiden vallitessa elokuvat hiotaan niin hyvin kuin Neuvostoliitossa.

TAIDE, JOKA EI TUNNE RAJOJA

Andrzej Wajda, elokuvaohjaaja (Puola).

Elokuvataide on taiteenhaara, joka ei tunne rajoja ja jota kaikki ymmärtävät. On tietenkin tarpeen, että kieli, jota me puhumme, ei olisi vanhentunutta eikä kulunutta.

Luulen meidän nyt kipeimmin tarvitsevan objektiivista käsitystä siitä, mihin suuntaan maailman elokuvataide on kehittymässä.

Uskon Moskovan kansainvälisen elokuvafestivaalin muodostuvan suureksi tapaukseksi taiteessa.

Neuvostoliiton—Yhdysvaltain yleisurheilumaottelun voittajia. Leningradin rakennusinsinöörien instituutin opiskelijalle Tamara Pressille (vasemmalla) ei löytynyt vertaista kuulantyönnössä. Minskiläinen opettaja Vladimir Bulatov (keskellä) saavutti Euroopan ennätyksen seiväshypyssä (4 m 64 cm). Taisia Tshentshik, joka juuri Yhdysvaltoihin lähtönsä edellä sai Tsheljabinskissa sähköinsinöörin diplomin, pääsi ensimmäiselle sijalle korkeushypyssä.

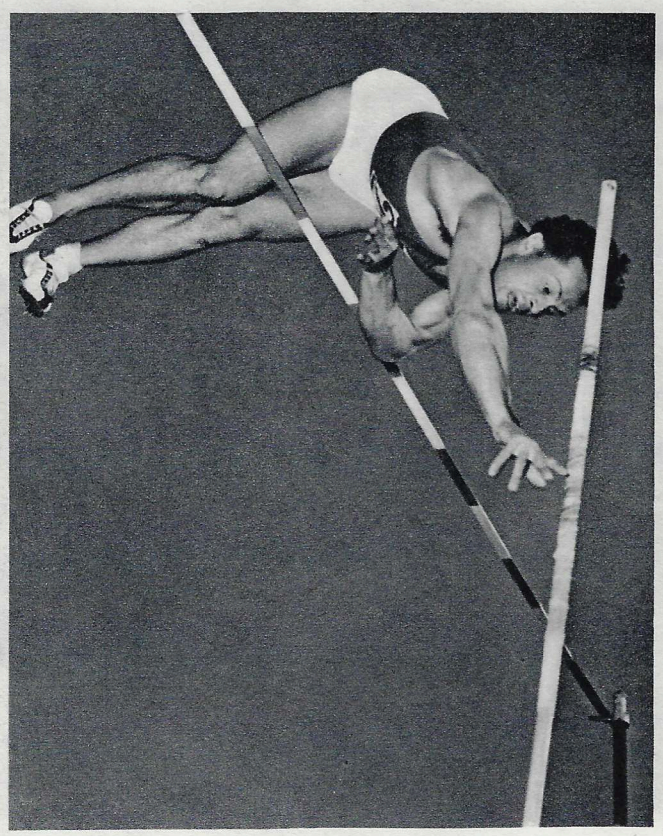

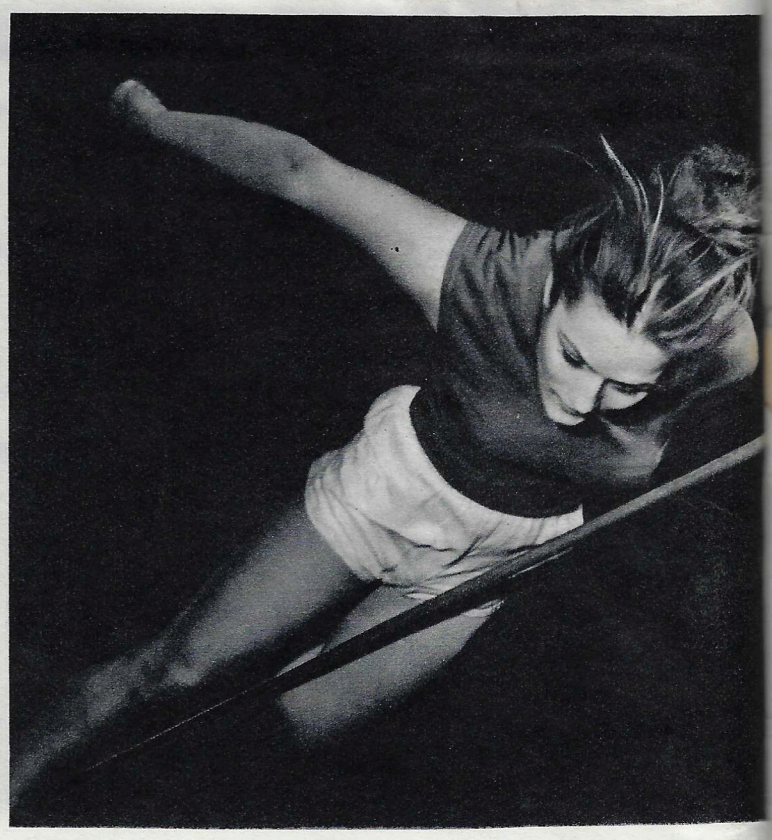

TOIVOTAN MENESTYSTÄ!

René Clair, elokuvaohjaaja (Ranska).

Toivotan parhainta menestystä Moskovan kansainväliselle elokuvafestivaalille!

TOIVOMUKSENI

Balhraj Sahni,
elokuvateollisuustyöntekijä (Intia).

Olen aikaisemminkin käynyt Moskovassa ja tutustunut elokuvateollisuutenne edustajiin.

Olisi sangen tärkeätä, että eri maiden elokuvatyöntekijät pääsisivät entistä paremmin tuntemaan toisensa ja nojautuisivat tulevassa työssään molemminpuoliseen kiintymykseen. Kuka ties vaikka elokuvatuotteemme sulattaisivat lopuksi ''kylmän sodan'' jään.

Sehän olisikin vallan mainiota.

PARAS KEINO

John Davis,
The Rank Organization Limited liikkeen johtaja (Englanti).

Kansojen yhteisymmärrys syvenee ja yleinen rauha lujittuu, kun kansat tutustuvat lähemmin toisiinsa. Elokuvataide on paras keino tutustuttaessa eri maihin ja kansoihin pyrittäessä niitä ymmärtämään.

Tervehdin kaikkia keinoja, jotka auttavat hyvien elokuvien levittämistä.

Moskovan kansainvälinen tilaisuus on askel eteenpäin tämän päämäärän saavuttamiseksi.

ONNEA FILMIJUHLALLE!

Slatan Dudow,
elokuvaohjaaja (DDR).

Elokuvafestivaaleja voidaan sanoa elokuvateollisuuden työntekijäin olympiakisoiksi, joissa he esittelevät parhaita taideluomuksiaan. Taideteosten menestys liittyy eroittamattomasti niiden humaanisiin aatteisiin, jotka niihin sisältyvät. Niinpä kaikesta sydämestäni tervehdin elokuvafestivaalin järjestämistä Moskovaan, kaupunkiin, joka symbolisoi ihmiskunnan korkeimpia ihanteita.

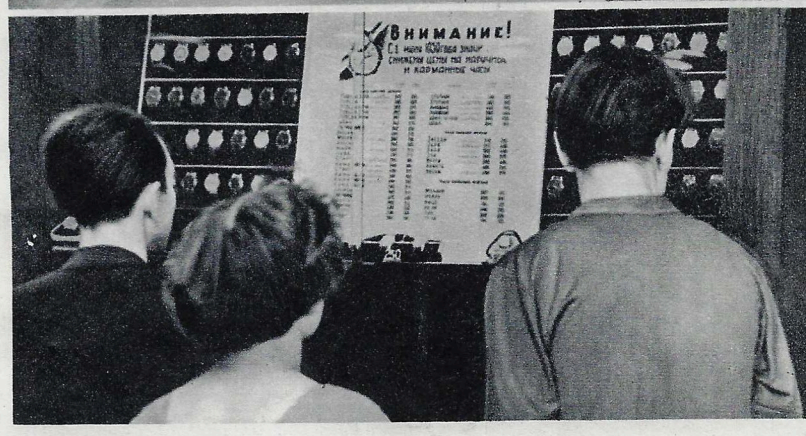

ALENNETUILLA HINNOILLA

Neuvostoliitossa on jälleen alennettu eräiden tuotteiden hintoja. Kellojen, polkupyörien, valokuvauskameroiden ja radiosoittimien hintoja on alennettu 16—20 prosentilla. Paljon halvempia kuin ennen ovat myös viinit, lasten leikkikalut ja naisten kapronsukat. Talousmiehet ovat laskeneet, että tämä hinnanalennus merkitsee väestölle seitsemättä miljardia ruplaa säästöä vuodessa.

Kuvissa — hinnanalennuspäivänä.

Urheilu

VAKUUTTAVA VOITTO

SNTL — USA 175:167

Kuluvan kesän kansainvälisissä urheiluotteluissa on erikoinen sijansa Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen yleisurheilumaaottelulla. Philadelphiassa, Franklin Field stadionilla ovat tavanneet toisensa voimakkaimmat yleisurheiluvaltiot.

Neuvostoliittolaiset urheilijat voittivat ottelun pisteluvuin 175 : 167. Havainnoitsijat totesivat, että tämä oli Yhdysvaltojen maajoukkueen urheiluhistoriassa toinen tapaus, kun se hävisi. Ensimmäisen kerran mainittu joukkue hävisi Neuvostoliiton maajoukkueelle viime vuonna pisteluvuin 170:172. Tällä kertaa Neuvostoliiton maajoukkue saavutti sitäkin vakuuttavamman voiton.

Sangen epäsuotuisista sääsuhteista (troopillinen helle ja kaatosateet) huolimatta Franklin Field stadionilla saavutettiin monia ensiluokkaisia tuloksia. Kuulu Parry O'Brien (USA) paransi maailmanennätystään kuulantyönnössä yhdellä senttimetrillä (19 m 25 cm). Vladimir Bulatov (SNTL) saavutti Euroopan ennätyksen seiväshypyssä (4 m 64 cm). Taisia Tshentshik (SNTL) hyppäsi korkeutta 1 m 77,5 cm parantaen Neuvostoliiton ennätystä. Gregory Bell (USA) hyppäsi pituutta 8 m 10 cm. T. Tshentshikin savutuksen ohella tämä on toinen maailmanennätys koko yleisurheilun historiassa.

Ukkosen jyristessä ja salamoiden leimutessa Vasili Kuznetsov kamppaili... oman maailmanennätyksensä parantamiseksi kymmenottelussa. Ainoastaan kaatosade sen esti. Amerikkalainen lehdistö nimitti Kuznetsovia ''maailman yleisurheilun johtotähdeksi''.

Philadelphian kisoissa, kuten kaikissa muissakin suurkilpailuissa, ei voitu välttyä yllätyksiltä. Kukapa olisi osannut arvata, että olympiamestari ja maailmanennätysmies moukarinheitossa amerikkalainen Harold Connolly luovuttaa ensimmäisen sijan moskovalaiselle Vasili Rudenkolle ja moskovalainen pikapinkoja 100 metrillä Veera Krepkina voittaa pituushypyssä kaikki kilpatoverinsa, vieläpä kotimaalaisensa Valentina Shaprunovankin, joka jokin aika sitten pääsi Varsovan stadionilla maailman parhaimpaan tulokseen tässä lajissa.

Ottelu osoitti, että voimien sijoittelussa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia. Neuvostoliittolaiset yleisurheilijat ovat edelleenkin saavuttamattomia pitkillä matkoilla, urheilukävelyssä ja 3 000 m estejuoksussa. Amerikkalaiset sen sijaan olivat paljon parempia lyhyillä matkoilla, aitajuoksussa ja kuulantyönnössä. Tapahtuneeko tulevaisuudessa mitä muutoksia? Sangen todennäköisesti. Molemmat kilpapuolet yrittävät lujittaa asemiaan Rooman XVII olympialaisiin mennessä.

On mieluisaa tietää, että Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen yleisurheilumaajoukkueet tapaavat jälleen toisensa. Muodostukoon sellainen hyväksi perinnäistavaksi.

J. RUBIN.

Vasili Kuznetsov.

Intialainen Vygayanthimala yhtye esiintymässä Neuvostoliiton talousnäyttelyn konserttilavalla Moskovassa. Ylhäällä romanialaisen Elektrekord-orkesterin konsertti Bauman-puistossa.

EUCLIDES DA CUNHA

50 vuotta kuolemasta

Brasilialainen kirjailija ja julkisuuden edustaja Euclides da Cunha (1866—1909) on jättänyt unohtumattoman jäljen maansa kulttuuriin ja julkiseen elämään. Hän tunsi hyvin talonpoikien ja kautsunkerääjäin elämää. Cunha valoi havaintonsa kuvauksiin, joissa hän kertoi kansansa vaikeasta elämästä. Hänen kirjansa "Certões" toi tekijälleen maailmanmaineen. Se on silminnäkijän liikuttava kertomus ensimmäisestä talonpoikastasavallasta, joka syntyi Bahían maakunnan troopillisiin metsiin. Kirjasta huokuu syvä myötätunto kapinaannousseita talonpoikia kohtaan.

Euclides da Cunha harrasti filosofiaa ja seurasi mielenkiinnolla maailman työväenliikkeen kehitystä. Kirjoitussarjassaan "Vastakohtia ja vertailuja" kirjailija on lähellä yhteiskuntakehityksen sosialistista käsitystä.

Maailman Rauhanneuvoston päätöksen mukaisesti elokuussa vietetään Euclides da Cunhan kuoleman 50-vuotispäivää. Neuvostokansa kunnioittaa syvästi hänen muistoaan.

N. Gabinski.

Jokin aika sitten oli Moskovassa näytteillä Kreikan, Jugoslavian ja Brasilian grafiikkaa. Vasemmalla yleisöä tutustumassa jugoslavialaisten taiteilijain teoksiin, joita esiteltiin myös Leningradissa ja Kievissä. Oikealla kuulun brasilialaisen taiteilijan Candido Portinarin maalauksien ja grafiikan jäljennöksiä.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 32 **1959**

NUMEROSSA:

Ystävyys ikiajoiksi	1
Havainnoitsijan huomioita	2
Ystävyysvierailu	3
Manolis Glezos vapaaksi!	3
Kansanvaltainen Puola viisitoistavuotias	3
Maailmankaikkeuden tutkiminen jatkuu	4
Ennätyslentoja stratosfääriin	4
Tänään ja huomenna	5
Angara kahleissa	18
Ihminen ja luonto	20
Olin Auringon satelliittina	21
Sato	24
Lukijain pyynnöstä	25
Näköradiokeskus avaruudessa	25
Ilman aikuisia	26
Vladimir Makovski	28
Tämä ei saa toistua!	30
Kudaro I	32
Pyöräilijäin kaupunki	34
Kontaktejako? Hyvä! — sanovat leningradilaiset	36
"Neuvostoliitto—Ruotsi", "Ruotsi—Neuvostoliitto"	38
Isiensä maassa	40
Volgalla	42
Jevgeni Vutshetitshin uusia veistoksia	44
Huumoria	46
"Luojan kiitos, että pääsimme pois Israelista!"	48
Hyvä ystävä, etevä opas ja hauska seuratoveri	49
Vähän kaikkea	50
Tyyni lahdelma	52
New Yorkiin tuotu totuus	53
Elokuvataiteen humanisuuden puolesta	54
Urheilu	55

KOLMANNESSA KANSIKUVASSA neuvostolaisen lasitaiteen uusia näytteitä. **Valok. S. Kropivnitski.**

TAKASIVULLA Moskovan sirkuskoulun päästökkäät, ilmavoimistelijat, kolmoset Nadezhda, Veera ja Ljubov Podlesnyh. **Valok J. Tshernyshev.**

Päätoimittaja N. Gribatshev.
Kuvituspuolen johtaja A. Zhitomirski.

Jäljentäminen viittaamatta Neuvostoliitto-lehteen kielletty.

Toimituksen osoite: Moskova, K—9, Moskvininkatu 8.

Pravdan kirjapaino, Moskova, Pravdankatu 24.

NEUVOSTOLIITTO

N:o 32 1959